

الله الرحمن الرحيم

موسسه
تربیتی
و پژوهشی
سازمان
آموزش
عمومی و متوسطه
نظری

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
معاونت برنامه‌ریزی درسی و تولید بسته‌های تربیت و یادگیری
دفتر برنامه‌ریزی درسی و تولید بسته‌های تربیت و یادگیری
آموزش عمومی و متوسطه نظری

برنامه درسی
دوره ابتدایی در
شرایط ویروس
کووید ۱۹

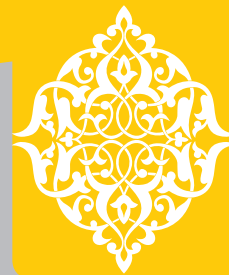
تدریس

برنامه

Early Childhood
COVID-19

یقیناً هر چیزی که کمک کند به سلامت جامعه و عدم شیوع این بیماری، یک حسنه است؛ در نقطه مقابل، هر چیزی که کمک کند به شیوع این بیماری، یک سیئه است. خدای متعال ما را موظف کرده که نسبت به سلامت خودمان، سلامت دیگران و سلامت مردم احساس مسئولیت کنیم؛ بنابراین توصیه این است که کاملاً رعایت مقرراتی را که مسئولین برای ما مشخص می کنند، برای خودمان فریضه و لازم بدانیم و عمل کنیم.

حضرت آیت الله خامنه ای
رهبر معظم انقلاب اسلامی
۱۳۹۸/۱۲/۱۳

..... سخن آغازین

..... مقدمه

..... فصل اول:

..... الف) محتوای آموزشی دروس ابتدایی در وضعیت زرد (حضور، غیرحضور)

..... قرآن

..... هدیه‌های آسمان

..... فارسی

..... علوم

..... مطالعات اجتماعی

..... ریاضی

..... تربیت بدنی

..... هنر

..... کار و فناوری

..... تفکر و پژوهش

..... ب) محتوای آموزشی دروس ابتدایی در وضعیت قرمز (غیرحضور)

..... قرآن

..... فارسی

..... هدیه‌های آسمان

..... علوم	■
..... مطالعات اجتماعی	■
..... ریاضی	■
..... تربیت بدنی	■
..... هنر	■
..... کار و فناوری	■
..... تفکر و پژوهش	■
..... فصل دوم: روش تدریس	
..... فصل سوم: ارزشیابی	
..... فصل چهارم: رسانه‌های پشتیبان	
..... فصل پنجم: مخاطبان	
..... معلم	■
..... خانواده	■
..... مدیر مدرسه	■

سخن آغازین

با توجه به شیوع کرونا وزارت آموزش و پرورش و بخش‌های مختلف آن در موقعیت‌های خاص، غیرمترقبه و حساس قرار گرفت و به تبع آن سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی نیز با انتظارات اجتماعی کم‌سابقه‌ای روبه‌رو شد. به‌طور طبیعی همگان انتظار داشتند که بار دیگر این سازمان علمی - آموزشی بتواند قابلیت‌های ویژه خود را نشان دهد و راست‌قامت در میدان طراحی‌های نوین راهنماهای برنامه‌درسی و هنجارهای آموزشی حاضر شود. از آن‌جا که کارشناسان سازمان پژوهش در هر دوره‌ای به نوعی درخسیده‌اند، در مواجهه با شرایط ویژه ناشی از ویروس کووید ۱۹ نیز فکورانه به میدان آمدند و متعهدانه عمل کردند. بنابراین خدای متعال را باید از این بابت شاکر بود که مجموعه سازمان پژوهش با تداوم کوشش‌های خستگی‌ناپذیر خود این مأموریت ویژه را به انجام رساند.

آنچه که در این مجموعه تدوین یافته است، حاصل مجموعه‌ای از احساسات پاک، تفکرهای ناب، هم‌اندیشی‌های زیبا و اقدامات متعهدانه است که در یک مجموعه منسجم و قابل اجرا ارائه می‌شود. در این باره و با این شیوه، تجربه‌ای و دانشی از قبل وجود نداشت، بلکه کارشناسان عزیز در فضایی نو به ابتکاراتی دست زدند و راه‌هایی را گشودند. البته شرایط کلی به گونه‌ای پیش می‌رود که مؤلف و ناگزیریم تا به سوی رویکردهای جدید در آموزش پیش برویم. واقعیت‌ها را باید به درستی دید و در مواجهه با آنها اندیشیمندانه عمل کرد؛ لکن شرایط ویژه پیش‌رو موجب شد که قابلیت‌های کارشناسی، توقعات نوینی را تجربه کند و حرکت خود را در جهت افق‌های فناورانه جدید سرعت بخشد. پیش از این، طی سال‌های متمادی در شرایط عادی به سر می‌بردیم و قواعد را برای اوضاع عادی تهیه کرده بودیم. با وقوع پدیده جدید کرونا خود را در یک فضای تکان‌دهنده دیدیم و برای پاسخ به نیازها به شور و مشورت نشستیم و حاصل آن را در مجموعه پیش‌رو مدون ساختیم. برای نیل به هدف‌های مورد انتظار و عبور از وضع کنونی و دستیابی به شرایط مطلوب‌تر گویی که مشترکاً باید به نکات زیر توجه کنیم. در این شرایط مؤلف هستیم همه اقشار مؤثر در برنامه‌های درسی را یک‌جا ببینیم و در قالب

یک گروه واحد در کنار هم باشیم.

نکته اول این که همه ما (کارشناسان، مدیران، معلمان و خانواده) در یک طرف قرار داریم و دانش‌آموزان عزیز ما در طرف دیگر، بنابراین وظیفه ماست هرچه توان داریم به این صحنه و عرصه بیاوریم تا این عزیزان از جهت آموزشی و تربیتی لطمه نبینند و از این مرحله موفقیت‌آمیز عبور کنند. بی‌تردید کاستی‌هایی خواهیم داشت ولی به یاری خدا نخواهیم گذاشت تهدیدی خاص بروز و ظهور یابد.

نکته دوم این که موقعیت کنونی را با همه ابعادش به درستی درک کنیم و خردمندانه با آن مواجه شویم. در آموزش‌های غیرحضورى تا حدود زیادی جای مدرسه و خانه عوض می‌شود؛ طبیعی است که با تغییر مکان، مکان‌ت نیز باید تغییر یابد. به عبارت دیگر هنجارها و قواعد متفاوتی را باید در رسیدگی به دانش‌آموزان به کار بگیریم. حضور و ظهور والدین به عنوان ناظم بیدار و مهربان در خانه، حضور متعهدانه همراه با روحیه ارتباطی معلمان در مدرسه، نظارت هوشیارانه مدیران مدارس به اوضاع آموزشی و تربیتی و نظارت عالی و گاهی بالینی مدیران محترم آموزش و پرورش و دیگران باید خود را در برابر این پرسش تاریخی ببینند که: چگونه عمل کنیم تا متناسب با شأن تربیت و متربی از این موقعیت عبور نماییم؟

نکته سوم این مجموعه پیش‌رو را به دقت مطالعه کنیم و سهم و نقش خود را دقیق‌تر درک کنیم. حقیقتاً ما تاکنون با خانواده‌ها به عنوان شریک تربیت و یادگیری، این گونه صمیمی و شفاف حرف زده بودیم. انتظار داریم والدین عزیز با رجوع به سامانه شبکه ملی رشد توصیه‌های مربوط به خود را دریافت و مطالعه کنند. از معلمان و مدیران محترم مدارس نیز همین انتظار را داریم.

نکته چهارم تکرار تقاضای همیشگی است. آنچه که ما تدارک دیده‌ایم، حاصل فکر و عمل تعدادی انسان است که در موقعیت کارشناسی و تألیف قرار گرفته‌اند. بدون شک این تصمیمات بی‌نقص نیست و مانند همیشه تقاضای اظهارنظر و ارائه پیشنهادهای جدید از طرف شما داریم. هر قدر از سوی شما معلمان عزیز، والدین محترم و دانش‌آموزان گرامی بازخورد بگیریم، به همان اندازه قوی‌تر و با انگیزه‌تر این راه را ادامه خواهیم داد. انشاءالله

حسن ملکی

معاون وزیر و رئیس سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

مقدمه

در شرایط ناشی از شیوع بیماری کووید ۱۹، به منظور پیشگیری و کاهش آسیب‌ها و کاستی‌های نظام آموزشی، دفتر برنامه‌ریزی درسی و تولید بسته‌های تربیت و یادگیری آموزش عمومی و متوسطه نظری با توجه به رسالت و مأموریت سازمانی خود، در جهت تأمین بستر لازم برای تحقق اهداف برنامه‌های درسی و تربیتی، راهنمای دوره ابتدایی را برای سال تحصیلی ۱۳۹۹-۴۰۰ ویژه شرایط آموزش زرد (حضور، نیمه‌حضور) و قرمز (غیرحضور) به شرح زیر تبیین و ترسیم نموده است. هر کدام از کتاب‌های ما را یک برنامه درسی راهبری می‌کند که برای شرایط عادی تهیه شده بود. هم اکنون با شیوع کرونا، آن شرایط عادی به شرایط غیرعادی و اضطراری تبدیل شده است در این راستا برنامه درسی نیز متناسب با اجرا در شرایط کنونی جامعه تغییراتی در مؤلفه‌های زیر داشته است:

■ محتوا

■ روش تدریس

■ ارزشیابی

■ رسانه‌های پشتیبان

■ نقش‌ها و وظایف مخاطبان

محتوا: در فرایند یاددهی - یادگیری محتوای آموزشی، به ویژه کتاب درسی به عنوان وسیله اصلی و ابزار اولیه برای شکل‌دهی به نگرش‌ها و رفتارها عمل می‌کند. از این رو، برای اینکه معلمان عزیز فرایند یاددهی - یادگیری را به درستی مدیریت کنند، الگوی آموزشی سازمان‌دهی محتوای هر یک از کتاب‌های درسی در هر پایه، متناسب با شرایط در دو بخش زرد (حضور، نیمه‌حضور) و قرمز (غیرحضور) تنظیم شده است. در شرایط زرد (حضور، نیمه‌حضور) با توجه به اهداف دروس، برخی از بخش‌های کتاب دارای اولویت بیشتر بوده‌اند که در بخش حضور تدریس می‌شوند و بعضی دیگر که جنبه تمرین و تکرار داشته‌اند و موجب تثبیت یادگیری هستند، در بخش غیرحضور دنبال می‌شوند. در وضعیت قرمز (غیرحضور) به منظور کاهش بار روانی معلمان، دانش‌آموزان و والدین، متناسب با اولویت اهداف برنامه درسی قصد شده، بخشی از محتوا با عنوان مطالعه آزاد تعیین شده است و آموزش به صورت غیرحضور و از طریق آموزش الکترونیک در فضای پیام‌رسان شاد، شبکه‌های صداوسیما و شبکه ملی رشد به عنوان مکمل دنبال می‌گردد.

روش تدریس: در شرایط آموزش غیرحضور، روش تدریس مهم‌ترین مسئله معلم است. در راهنمای

حاضر ضمن معرفی روش‌های کاربردی، دو راهبرد تدریس (چرخه یادگیری شناختی و کلاس معکوس) به‌طور کامل تشریح شده و با مثال‌های کاربردی، توضیح داده شده است. با وجود این برای اینکه معلمان محترم بهتر با چرخه یادگیری شناختی آشنا شوند، دفتر برنامه‌ریزی درسی و تولید بسته‌های تربیت و یادگیری آموزش عمومی و متوسطه نظری یک نمونه الگوی تدریس مطابق با چرخه یادگیری شناختی برای تمامی موضوعات درسی و پایه‌های تحصیلی دوره ابتدایی ضبط کرده است که در شبکه رشد بارگذاری خواهد شد، معلمان عزیز می‌توانند ضمن مراجعه به آن از سایر امکانات مکمل شبکه رشد نیز بهره‌مند شوند.

ارزشیابی: از آنجا که ارزشیابی بخش جدایی‌ناپذیری از فرایند یاددهی - یادگیری است، در آموزش غیرحضوری نیز به‌منظور خود مدیریتی و رشد مداوم و بهبود و اصلاح کاستی‌های یادگیری دانش‌آموزان، جایگاه ویژه‌ای دارد. در این راهنما ارزشیابی به‌عنوان بخشی از فرایند یادگیری و نه پایان آن معرفی شده است و بر استفاده از ارزشیابی تشخیصی و فرایندی (تکوینی) و ابزارهای ارزشیابی توصیفی مانند کارپوشه و چک لیست تأکید می‌شود.

رسانه‌های پشتیبان: سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی شبکه رشد را در اختیار دارد که در شرایط پیش‌رو برای معلم نقش رسانه پشتیبان را دارد. معلمان محترم می‌توانند محتوای الکترونیکی دروس همه پایه‌ها را در شبکه رشد ببینند؛ این محتوا شامل فایل pdf کتاب درسی، محتوای الکترونیکی چندرسانه‌ای، فیلم تدریس معلم، فیلم‌های آموزش معلمان، فعالیت‌های تکمیلی و تعاملی و کتاب گویا است.

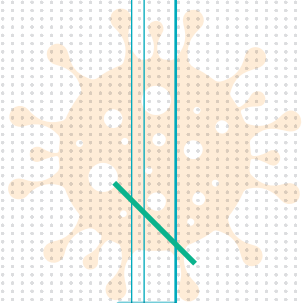
نقش مخاطبان: در راهنمای حاضر مخاطبان شامل معلم، خانواده و مدیر مدرسه است. این سه مخاطب مانند سه ضلع مثلث، نظام مدرسه غیرحضوری را تشکیل می‌دهند. بدیهی است در صورتی که هر یک نقش خود را به خوبی ایفا نکنند، کل نظام آموزشی را متأثر خواهد کرد. این راهنما برای کمک به معلوم شدن نقش مخاطبان، اصول آموزش غیرحضوری را به معلم یادآور می‌شود، نحوه همراهی خانواده را در سه بعد ایجاد بستر مناسب تعلیم و تربیت، توجه به مسائل تربیتی و مشارکت و هموار کردن مسیر آموزش و ارزشیابی بیان می‌کند و توصیه‌هایی اجرایی به مدیر مدرسه دارد و تأکید می‌کند چطور مدیر مدرسه می‌تواند خانواده را در امر آموزش سهیم کند.

در پایان یادآور می‌شویم فیلم آموزشی استفاده از این راهنما آماده و روی شبکه رشد بارگذاری خواهد شد. امیدواریم راهنمای حاضر قدم کوچکی باشد در اجرای بهتر برنامه درسی مدارس در سال تحصیلی پیش‌رو و کاهش اضطراب و نگرانی مخاطبان تعلیم و تربیت و همچنین تجربه زیسته زیبایی را برایمان رقم بزند.

رو به نور خواهیم بود، پگاهان که خورشید به دوباره‌ها به برآمدن خواهد بود...

پس بسم الله النور

دفتر برنامه‌ریزی درسی و تولید بسته‌های تربیت و یادگیری آموزش عمومی و متوسطه نظری

covid 19

covid 19

Est/p1/v00
covid19

الف) محتوای آموزشی دروس ابتدایی
در وضعیت زرد (حضوری، غیر حضوری)

محتوای آموزش درس قرآن

دوره	ردیف	محتوای حضوری	محتوای غیر حضوری
قرآن دوره اول ابتدایی	۱	روخوانی	-
	۲	-	قرائت سوره
	۳	پیام قرآنی درس	-
	۴	آموزش قرائت نماز	-
	۵	یادآوری	-
	۶	قواعد خواندن	-
	۷	-	حفظ پیام و سوره
	۸	-	داستان قرآنی درس
	۹	-	شعر درس
	۱۰	-	قرآن در تابستان
	۱۱	-	انس با قرآن در خانه

دوره	ردیف	محتوای حضوری	محتوای غیر حضوری
قرآن دوره دوم ابتدایی	۱	روان خوانی	-
	۲	-	قرائت آیات درس
	۳	-	حفظ پیام و سوره
	۴	قواعد خواندن	-
	۵	پیام قرآنی درس	-
	۶	-	داستان قرآنی درس
	۷	-	شعر درس
	۸	-	یک نکته از هزاران
	۹	-	قطره اما دریا
	۱۰	کار در کلاس	-
	۱۱	-	خواندن از روی قرآن کامل
	۱۲	یادآوری	-
	۱۳	-	قرآن در تابستان
	۱۴	-	انس با قرآن در خانه

محتوای آموزش هدیه‌های آسمان

پایه	شماره درس	محتوای حضوری	محتوای غیر حضوری
هدیه‌های آسمان دوم ابتدایی	اول	متن درس، فکر می‌کنم، بازی و نمایش	بگرد و پیداکن، دوست دارم، شعر (با هم بخوانیم)
	دوم	متن درس، فکر می‌کنم، گفت‌وگو کنیم	دوست دارم، شعر (با هم بخوانیم)
	سوم	متن درس، فکر می‌کنم، دوست دارم	امین و مینا، گفت‌وگو با خدا
	چهارم	متن درس، ببین و بگو، با هم بخوانیم	دوست دارم، یک کار خوب
	پنجم	کاملاً حضوری در دو جلسه تدریس می‌شود	
	ششم	متن درس، گفت‌وگو کنیم، دوست دارم	فکر می‌کنم، ببین و بگو، امین و مینا
	هفتم	متن درس، دوست دارم، امین و مینا	فکر می‌کنم
	هشتم	متن درس و بدانیم، بگرد و پیداکن، بازی و نمایش	دوست دارم (ناظر به جشن خانگی)
	نهم	متن درس، فکر می‌کنم، گفت‌وگو کنیم	دوست دارم، یک کار خوب، شعر (با هم بخوانیم)
	دهم	متن درس، کامل کنیم، فکر می‌کنم	دوست دارم، یک کار خوب
	یازدهم	کاملاً حضوری در دو جلسه تدریس می‌شود	
	دوازدهم	متن درس و بدانیم، فکر می‌کنم و امین و مینا	با هم بخوانیم، دوست دارم، گفت‌وگو کنیم
	سیزدهم	متن درس و بدانیم، گفت‌وگو کنیم، امین و مینا	فکر می‌کنم
	چهاردهم	متن درس و بدانیم، امین و مینا، دوست دارم	فکر می‌کنم، گفت‌وگو کنیم
	پانزدهم	کاملاً غیر حضوری	
شانزدهم	متن درس، فکر می‌کنم، ببین و بگو	گفت‌وگو کنیم، امین و مینا	

هدیه‌های آسمان دوم ابتدایی	هفدهم	متن درس، با هم بخوانیم، امین و مینا	ببین و بگو، دوست دارم (با تغییر متن به خانه)
	هجدهم	متن درس، امین و مینا، گفت‌وگو کنیم	فکر می‌کنم، همراه با خانواده
	نوزدهم	متن درس، دوست دارم، یک کار خوب	جشن بگیریم (ناظر به جشن خانگی)
	بیستم	کاملاً غیر حضوری	

پایه	شماره درس	محتوای حضوری	محتوای غیر حضوری	
هدیه‌های آسمان سوم ابتدایی	اول	متن درس، گفت‌وگو کنیم، بگرد و پیدا کن، ببین و بگو	بازی کنیم فکر کنیم، بیندیشیم، دوست دارم،	
	دوم	کاملاً غیر حضوری		
	سوم	متن درس، فکر می‌کنم، گفت‌وگو کنیم، بیندیشیم	دوست دارم، ببین و بگو، بگرد و پیدا کن	
	چهارم	متن درس، فکر می‌کنم، کامل کنید، ببین و بگو (بخش دوم)	دوست دارم، بیندیشیم، گفت‌وگو کنیم، با خانواده	
	پنجم	متن درس، فکر می‌کنم، بیندیشیم، بگرد و پیدا کن	دوست دارم، کامل کنید	
	ششم	متن درس و بدانیم، گفت‌وگو کنیم، بیندیشیم	دوست دارم، کامل کنید، بگرد و پیدا کن، با خانواده	
	هفتم	متن درس، فکر می‌کنم، بیندیشیم، کامل کنید	گفت‌وگو کنیم، دوست دارم، ببین و بگو، شعر (با هم بخوانیم)، با خانواده	
	هشتم	مدارس پسرانه	متن درس، دوست دارم، کامل کنید	فکر می‌کنم، بیندیشیم، بگرد و پیدا کن، با خانواده
		مدارس دخترانه	متن درس، کامل کنید، بگرد و پیدا کن	فکر می‌کنم، دوست دارم، بیندیشیم، شعر (با هم بخوانیم)، با خانواده

نهم	متن درس، بیندیشیم، تمرین کنیم، بگرد و پیداکن	ببین و بگو، دوست دارم، گفت و گو کنیم، شعر (با هم بخوانیم)، کامل کنید، با خانواده
دهم	متن و بدانیم، بیندیشیم، بگرد و پیداکن	کامل کنید، دوست دارم، گفت و گو کنیم، شعر (با هم بخوانیم)، کامل کنید، با خانواده
یازدهم	مدارس پسرانه	متن درس، بیندیشیم، گفت و گو کنید
	مدارس دخترانه	کاملاً غیر حضوری
دوازدهم	متن درس و بدانیم، گفت و گو کنیم، دوست دارم، بیندیشیم	فکر می کنم، ببین و بگو، کامل کنید، شعر (با هم بخوانیم)، با خانواده
سیزدهم	مدارس پسرانه	متن درس و بدانیم، گفت و گو کنیم، بگرد و پیداکن
	مدارس دخترانه	کاملاً حضوری و در دو جلسه برگزار می شود
چهاردهم	متن درس و بدانیم، بگرد و پیدا کن، بیندیشیم	فکر می کنم، کامل کنید، داستان تسبیح، ببین و بگو، با خانواده
پانزدهم	متن درس و بدانیم، فکر می کنم، ببین و بگو	بیندیشیم، گفت و گو کنیم، بگرد و پیداکن، کامل کنید، با خانواده
شانزدهم	متن درس و بدانیم، فکر می کنم، بیندیشیم	بگرد و پیداکن، دوست دارم، با خانواده
هفدهم	متن درس و بدانیم، کامل کنید، بیندیشیم	گفت و گو کنیم، فکر می کنم، دوست دارم، بگرد و پیداکن، ببین و بگو، با خانواده
هجدهم	متن درس، بیندیشیم، بگرد و پیدا کن	دوست دارم، فکر می کنم، گفت و گو کنیم (ناظر به خانه یا مدرسه)، ببین و بگو، با خانواده
نوزدهم	متن درس، دوست دارم، بیندیشیم	ببین و بگو، شعر (با هم بخوانیم)، با خانواده
بیستم	متن درس، بیندیشیم، بگرد و پیداکن	کامل کنید، با خانواده، خود ارزیابی کنیم

پایه	شماره درس	محتوای حضوری	محتوای غیر حضوری
هدیه‌های آسمان چهارم ابتدایی	اول	متن درس، بررسی کنید، تدبر کنیم	برایم بگو، ایستگاه فکر، دعا کنیم
	دوم	متن درس، بگرد و پیداکن، گفت‌وگو کنید	برایم بگو، ببین و بگو و ایستگاه فکر
	سوم	ببین و بگو، ایستگاه فکر، بررسی کنید	متن درس، برایم بگو، تمرین کنیم، تدبر کنیم، کامل کنید، همخوانی کنیم، با خانواده
	چهارم	متن درس، ببین و بگو، کامل کنید	بررسی کنید، ایستگاه فکر، تمرین کنید، با خانواده
	پنجم	متن درس، برایم بگو، تدبر کنیم	گفت‌وگو کنید، ایستگاه فکر و کامل کنید
	ششم	تدبر کنیم، ایستگاه فکر	متن درس، برایم بگو، به کار بندیم
	هفتم	متن درس، ببین و بگو، کامل کنید، بررسی کنید	بگرد و پیدا کن، تمرین کنید
	هشتم	متن درس، کامل کنید، بگرد و پیدا کن	ایستگاه فکر، دعا کنیم، ایستگاه خلاقیت
	نهم	متن درس، کامل کنید، بگرد و پیدا کن	ایستگاه فکر، ایستگاه خلاقیت، تدبر کنیم، با خانواده
	دهم	متن درس، برایم بگو، بگرد و پیدا کن	بررسی کنید، ایستگاه خلاقیت، همخوانی کنیم، با خانواده
	یازدهم	کاملاً حضوری و در دو جلسه برگزار می‌شود	
	دوازدهم	متن درس، برایم بگو، تدبر کنیم	بررسی کنید، دعا کنیم، همخوانی کنیم
	سیزدهم	متن درس، گفت‌وگو کنید، کامل کنید	ایستگاه فکر، دعا کنیم
	چهاردهم	متن درس، برایم بگو، کامل کنید	ایستگاه فکر، بگرد و پیدا کن
	پانزدهم	کاملاً غیر حضوری	
	شانزدهم	متن درس، تدبر کنیم، ایستگاه فکر	برایم بگو، گفت‌وگو کنید، دعا کنیم
	هفدهم	ایستگاه خلاقیت (به عنوا ورودیه، در حد نوشتن جملات)، کامل کنید، تدبر کنیم	متن درس، برایم بگو، همخوانی کنیم، با خانواده
	هجدهم	کاملاً حضوری و در دو جلسه برگزار می‌شود	
	نوزدهم	کاملاً غیر حضوری	

پایه	شماره درس	محتوای حضوری	محتوای غیر حضوری
هدیه‌های آسمان پنجم ابتدایی	اول	متن درس، برایم بگو (بخش الف)، تدبیر کنیم، ایستگاه فکر	برایم بگو (بخش ب)، بررسی کنید، بگرد و پیدا کن، با خانواده
	دوم	متن درس، تدبیر کنیم	ایستگاه خلاقیت، ببین و بگو، بگرد و پیدا کن، با خانواده
	سوم	متن درس، تدبیر کنیم، گفت‌وگو کنیم	ایستگاه فکر، برایم بگو، بگرد و پیدا کن، ایستگاه خلاقیت (خواندن داستان)
	چهارم	متن درس، بگرد و پیدا کن، ایستگاه فکر	گفت‌وگو کنیم، تدبیر کنیم
	پنجم	متن درس، تدبیر کنیم ۱ و ۲، به کار بندیم (تدریس در دو جلسه)	ببین و بگو، گفت‌وگو کنید، همخوانی کنیم، کامل کنید
	ششم	متن درس، کامل کنید، تدبیر کنیم (در صورت وجود وقت)	برایم بگو، ببین و بگو، تدبیر کنیم (اگر حضوری مطرح نشد)
	هفتم	متن درس، تدبیر کنیم، بگرد و پیدا کن	کامل کنید، بررسی کنید، به کار بندیم، دعا کنیم، همخوانی کنیم، با خانواده
	هشتم	متن درس، بگرد و پیدا کن، گفت‌وگو کنیم	برایم بگو، ایستگاه فکر، به کار بندیم، کامل کنید، ایستگاه خلاقیت (بدون نمایش)
	نهم	متن درس، گفت‌وگو کنیم، ایستگاه فکر، ببین و بگو (تدریس در دو جلسه)	برایم بگو، همخوانی کنیم، به کار بندیم، با خانواده
	دهم	متن درس، بررسی کنید، کامل کنید	برایم بگو، ایستگاه فکر، خاطره‌گویی، گفت‌وگو کنیم، بگرد و پیدا کن، با خانواده
	یازدهم	متن درس، برایم بگو، ایستگاه فکر	ایستگاه خلاقیت (خواندن داستان)، کامل کنید، تدبیر کنیم، با خانواده
	دوازدهم	متن درس، برایم بگو، بگرد و پیدا کن، بررسی کنید (تدریس در دو جلسه)	کامل کنید، همخوانی کنیم، به کار بندیم

سیزدهم	متن درس و برایم بگو، تدبر کنیم	گفت‌وگو کنیم، بررسی کنید، ببین و بگو، با خانواده
چهاردهم	متن درس، برایم بگو، بررسی کنید	تدبر کنیم، ببین و بگو، گفت‌وگو کنیم، ایستگاه فکر، همخوانی کنیم، با خانواده
پانزدهم	متن درس، برایم بگو، تدبر کنیم، گفت‌وگو کنیم (در صورت وجود وقت)	بررسی کنید، تحقیق کنید، همخوانی کنیم، گفت‌وگو کنیم (اگر حضوری نشد)، ایستگاه خلاقیت (ناظر به محله)، با خانواده
شانزدهم	متن درس (به همراه تبیین حدیث ایستگاه فکر)، گفت‌وگو کنیم (سپس گفت‌وگو درباره حدیث بررسی کنید)	برایم بگو، کامل کنید، بررسی کنید، دعا کنیم
هفدهم	متن درس، تدبر کنیم، گفت‌وگو کنیم	بگرد و پیدا کن، ایستگاه فکر، بررسی کنید، کامل کنید

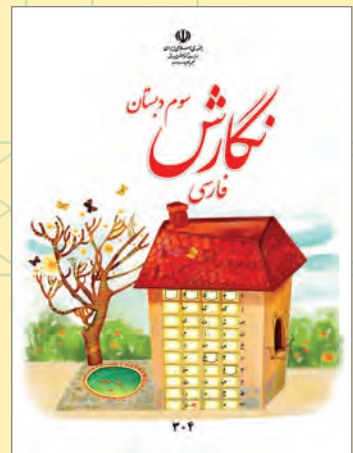
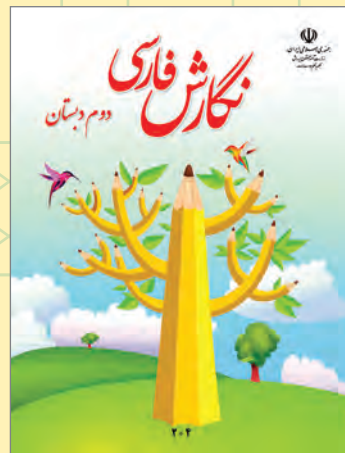
هدیه‌های آسمان پنجم ابتدایی

پایه	شماره درس	محتوای حضوری	محتوای غیر حضوری
هدیه‌های آسمان ششم ابتدایی	اول	متن درس و بدانیم، تدبر کنیم	همخوانی کنیم، کامل کنید، خداوندا
	دوم	متن درس و بدانیم، تدبر کنیم	برایم بگو، گفت‌وگو کنید، ایستگاه فکر، تحقیق کنید
	سوم	متن درس، کامل کنید، بررسی کنید (در صورت وجود وقت)	برایم بگو، بگرد و پیدا کن، ایستگاه فکر، بررسی کنید (اگر حضوری انجام نشد)، گفت‌وگو کنید، تحقیق کنید
	چهارم	متن درس، تدبر کنیم، گفت‌وگو کنید (همراه با خواندن متن مثل آینه باش...)	برایم بگو، بررسی کنید، ایستگاه فکر
	پنجم	متن درس، بررسی کنید، ایستگاه فکر	تدبر کنیم، کامل کنید، بگرد و پیدا کن، تحقیق کنید، با خانواده
	ششم	متن درس و بدانیم، ببین و بگو، تدبر کنیم، کامل کنید، بررسی کنید (تدریس در دو جلسه)	گفت‌وگو کنید، تحقیق کنید، خداوندا

هفتم	متن درس، کامل کنید، گفت‌وگو کنید	نامه‌ای به دوست، عهد با دوست، با خانواده
هشتم	متن درس، گفت‌وگو کنید، بررسی کنید	ببین و بگو، با خانواده
نهم	متن درس و بدانیم، برایم بگو، ببین و بگو، تدبیر کنیم، بخش «من معتقدم» (در صورت وجود وقت) (تدریس در دو جلسه)	ایستگاه فکر، بررسی کنید، همخوانی کنیم، گفت‌وگو کنید، خداوندا، بخش «من معتقدم» (در صورتی که حضوری ارائه نگردید)
دهم	متن درس، تدبیر کنیم	گفت‌وگو کنید، با خانواده
یازدهم	متن درس، کامل کنید، تدبیر کنیم	گفت‌وگو کنید، بررسی کنید، ایستگاه فکر، بگرد و پیدا کن، تحقیق کنید
دوازدهم	متن درس، کامل کنید، بررسی کنید (تدریس در دو جلسه)	برایم بگو، ایستگاه فکر، گفت‌وگو کنید، تحقیق کنید
سیزدهم	این درس می‌تواند به صورت کاملاً غیر حضوری ارائه گردد؛ و به جای آن درس سوم یا دوازدهم در دو جلسه ارائه گردد.	
چهاردهم	متن درس، کامل کنید، بررسی کنید	برایم بگو، ایستگاه فکر، ایستگاه خلاقیت، گفت‌وگو کنید، تحقیق کنید
پانزدهم	متن درس، گفت‌وگو کنید، ایستگاه فکر، بگرد و پیدا کن، کامل کنید (تدریس در دو جلسه)	برایم بگو، بررسی کنید، ببین و بگو، ایستگاه خلاقیت، تحقیق کنید
شانزدهم	متن درس و بدانیم، کامل کنید، گفت‌وگو کنید	برایم بگو، بررسی کنید، بگرد و پیدا کن
هفدهم	متن درس، بررسی کنید، انجام دو بخش از فعالیت «کامل کنید» تا مابقی را در منزل تکمیل کنند	انجام کامل فعالیت «کامل کنید»، ایستگاه فکر

محتوای آموزش فارسی

پایه	کتاب	محتوای حضوری	محتوای غیر حضوری
اول ابتدایی	فارسی	تصویر بزرگ	—
		تصویرک‌ها	—
		متن	—
		ببین و بگو	—
		گوش کن و بگو	—
		—	به دوستانت بگو
		—	بگرد و پیدا کن
		—	کتاب خوانی
		—	نمایش
		—	بازی
	—	با هم بخوانیم	
	نگارش	دست‌ورزی	—
		کامل کردن	—
		بنویس	—
		صداشناسی	—
		نشانه‌شناسی	—
		کلمه‌سازی	—
		جمله‌سازی	—
		تصویرنویسی	—
املا		—	

پایه	کتاب	محتوای حضوری	محتوای غیر حضوری
دوم ابتدایی	فارسی	متن	—
		نگاه کن و بگو	—
		درست و نادرست	—
		واژه‌سازی	—
		—	گوش کن و بگو
		—	بیاموز و بگو
		—	پیدا کن و بگو
		حکایت	—
		—	درس آزاد
		—	بازی، بازی، بازی
		—	کتابخوانی
		—	بازی و نمایش
		بخوان و حفظ کن	—
		بخوان و بیندیش	—
		—	درک و دریافت
نگارش	—	—	بنویس
		کامل کردن	—
		مرتب کن	—
		نکته زبانی	—
		کلمه‌سازی	—
		جمله‌سازی	—
		بندنویسی	—
		املا	—

پایه	کتاب	محتوای حضوری	محتوای غیر حضوری
سوم ابتدایی	فارسی	متن	—
		درست و نادرست	—
		درک مطلب	—
		واژه آموزی	—
		نگاه کن و بگو	—
		بیاموز و بگو	—
		صندلی صمیمیت	—
		گوش کن و بگو	—
		نمایش	—
		درس آزاد	—
		حکایت	—
		—	بخوان و حفظ کن
		—	درک و دریافت
		—	مَثَل
		—	بخوان و بیندیش
	—	املا و واژه‌آموزی	
	—	املا و بیاموز و بگو	
	—	نکته‌زبانی	
	—	هنر و سرگرمی	
	—	نگارش	
	—	فعالیت‌های تکمیلی	

پایه	کتاب	محتوای حضوری	محتوای غیر حضوری
چهارم ابتدایی	فارسی	متن	—
		درست و نادرست	—
		درک مطلب	—
		واژه‌آموزی	—
		—	صندلی صمیمیت
		—	گوش کن و بگو
		—	درس آزاد
		دانش زبانی	—
		—	نمایش
		حکایت	—
		روان خوانی	—
		—	بخوان و بیندیش
		—	درک و دریافت
		مَثَل	—
		—	بخوان و حفظ کن
نگارش	نگارش	املا و دانش زبانی	املا و دانش زبانی
		املا و واژه‌آموزی	املا و واژه‌آموزی
		—	هنر و سرگرمی
		—	درک متن
		نگارش	نگارش

پایه	کتاب	محتوای حضوری	محتوای غیر حضوری
پنجم ابتدایی	فارسی	متن	—
		درست و نادرست	—
		درک مطلب	—
		واژه‌آموزی	—
		—	تصویرسازی و صمیمیت
		—	شعرخوانی و صندلی صمیمیت
		—	گوش کن و بگو
		—	—
		دانش زبانی	—
		—	نمایش
		—	درس آزاد
		—	حکایت
		—	—
	مَثَل	—	
	—	—	
	خوانش و فهم	—	
	—	بخوان و حفظ کن	
—	بخوان و بیندیش		
نگارش	املا و دانش زبانی	املا و دانش زبانی	
	املا و واژه‌آموزی	املا و واژه‌آموزی	
	—	درک متن	
	نگارش	نگارش	
	—	کتابخوانی	
	—	هنر و سرگرمی و جمع‌بندی آموخته‌ها	

محتوای غیر حضوری	محتوای حضوری	کتاب	پایه
—	متن	فارسی	ششم ابتدایی
—	درست و نادرست		
—	درک مطلب		
—	واژه‌آموزی		
کارگاه درس پژوهی	—		
گوش کن و بگو	—		
نمایش	—		
درس آزاد	—		
—	حکایت		
—	دانش زبانی		
درک و دریافت	—		
—	دانش ادبی		
خوانش و فهم	—		
بخوان و حفظ کن	—		
بخوان و بیندیش	—		
املا و دانش زبانی	املا و دانش زبانی	نگارش	
املا و واژه‌آموزی	املا و واژه‌آموزی		
نگارش	—		
—	کارگاه نویسندگی		
درک متن	—		
هنر و سرگرمی	—		
—	دانش ادبی		

محتوای آموزش علوم تجربی

پایه	شماره درس	محتوای حضوری	محتوای غیر حضوری
علوم تجربی اول ابتدایی	۱	زنگ علوم	-
	۲	سلام به من نگاه کن!	-
	۳	سالم باش، شاداب باش	-
	۴	از ابتدای درس «دنیای جانوران» تا پایان مبحث «جانوران حرکت می‌کنند»	باقیمانده محتوای درس
	۵	از ابتدای درس «دنیای گیاهان» تا مبحث «گیاهان رشد و تغییر می‌کنند»	باقیمانده محتوای درس
	۶	از ابتدای درس «زمین خانه پر آب ما» تا مبحث «از آلودگی آب جلوگیری کنیم.»	باقیمانده محتوای درس
	۷	-	زمین خانه سنگی ما
	۸	-	چه می‌خواهم بسازم؟
	۹	زمین خانه خاکی ما	-
	۱۰	-	در اطراف ما هوا وجود دارد
	۱۱	مبحث «کدام رنگ مناسب است؟»، «از گرما نگهداری کنیم.» و «در کدام شکل به همراه گرما نور تولید می‌شود؟»	باقیمانده محتوای درس
	۱۲	مبحث «چرخ حرکت را آسان می‌کند» و «زندگی با کدام آسان تر است؟»	باقیمانده محتوای درس
	۱۳	آهن‌ربای من	-
	۱۴	-	از گذشته تا آینده

پایه	شماره درس	محتوای حضوری	محتوای غیر حضوری	
علوم تجربی دوم ابتدایی	۱	زنگ علوم	-	
	۲	هوای سالم، آب سالم	-	
	۳	-	زندگی ما و گردش زمین ۱	
	۴	-	زندگی ما و گردش زمین ۲	
	۵	پیام رمز را پیدا کن ۱	-	
	۶	پیام رمز را پیدا کن ۲	-	
	۷	از مبحث «ماشین بادکنکی بسازید» تا انتهای درس	باقیمانده محتوای درس	
	۸	-	بسازیم و لذت ببریم!	
	۹	سرگذشت دانه	-	
	۱۰	-	درون آشیانه‌ها	
	۱۱	من رشد می‌کنم	-	
	۱۲	به تشخیص معلم نیمی از محتوای هریک از این دو درس به شکل حضوری و نیم دیگر به صورت غیر حضوری و با تکیه بر مفاهیم اصلی درس آموزش داده شود.		
	۱۳			
	۱۴	-	از گذشته تا آینده (نان)	

پایه	شماره درس	محتوای حضوری	محتوای غیر حضوری
علوم تجربی سوم ابتدایی	۱	زنگ علوم	-
	۲	خوراکی‌ها (فعالیت صفحه ۱۸ در منزل و با کمک و نظارت والدین انجام شود.)	-
	۳	از «مواد همیشه به یک حالت باقی نمی‌مانند» تا انتهای درس	باقیمانده محتوای درس
	۴	اندازه‌گیری مواد	-
	۵	از ابتدای درس تا ابتدای «فعالیت درباره راه‌های عملی صرفه جویی در مصرف آب»	باقیمانده محتوای درس
	۶	از ابتدای درس تا پایان «گفت‌وگو درباره دلیل آلوده شدن آب چاه‌ها»	باقیمانده محتوای درس
	۷	نور و مشاهده اجسام	-
	۸	-	جستجو کنیم و بسازیم
	۹	نیرو همه جا (۱)	-
	۱۰	از ابتدای درس تا مبحث «اگر نیرو کافی نباشد»	باقیمانده محتوای درس
	۱۱	-	بکارید و ببینید
	۱۲	از ابتدای درس تا مبحث «غواصی در آب»، مبحث «ماهی‌ها» تا پایان «جمع‌آوری اطلاعات»، مبحث «مهدکودک آبی» (به جز مشاهده بچه قورباغه‌ها) تا «شگفتی‌های آفرینش»	باقیمانده محتوای درس
	۱۳	از مبحث «از فراز آسمان» تا پایان «جمع‌آوری اطلاعات»، و از مبحث «دانشمندان جانورانی مانند گوسفند و... در گروه پستانداران طبقه بندی می‌کنند» تا پایان درس	باقیمانده محتوای درس
	۱۴	-	از گذشته تا آینده (نگهداری مواد غذایی)

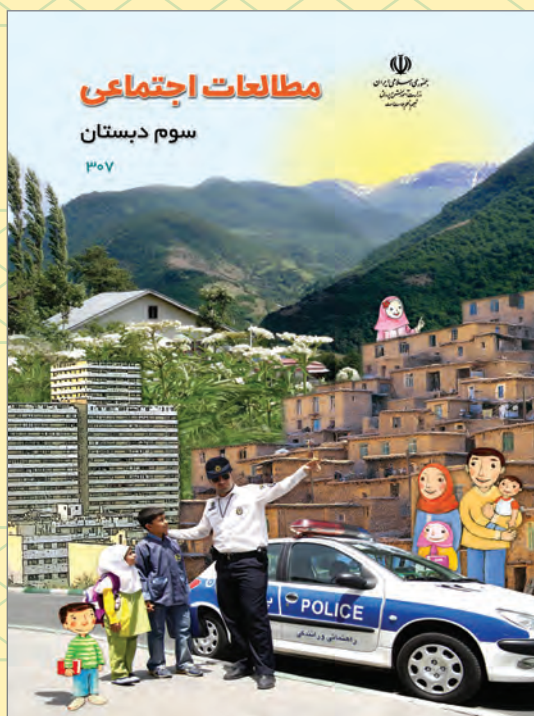
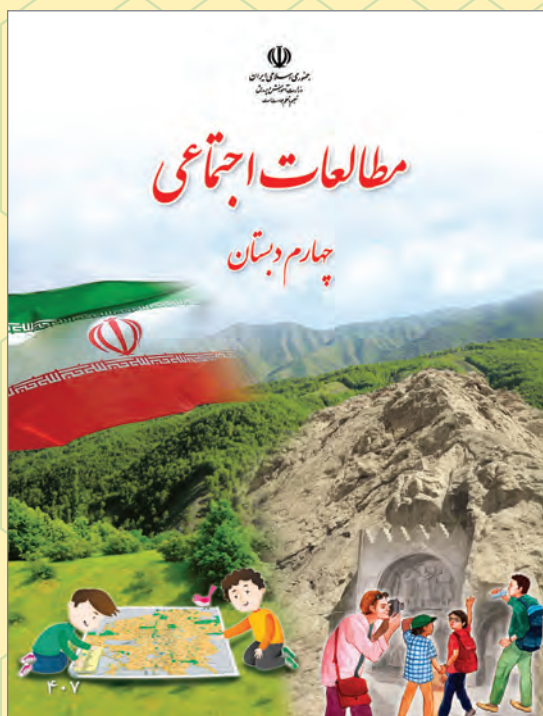
پایه	شماره درس	محتوای حضوری	محتوای غیر حضوری
علوم تجربی چهارم ابتدایی	۱	زنگ علوم	-
	۲	مخلوط ها در زندگی	-
	۳	از مبحث «انرژی شکل‌های گوناگونی دارد» تا «مبحث انرژی نورانی»	باقیمانده محتوای درس
	۴	از مبحث «باتری‌ها» تا «سهم شما در حفاظت از منابع انرژی چیست؟»	باقیمانده محتوای درس
	۵	گرما و ماده	-
	۶	از مبحث «سنگ‌های آذرین» تا «از سنگ‌ها چه استفاده‌هایی می‌شود؟»	باقیمانده محتوای درس
	۷	از مبحث «قطب‌های آهن‌ربای چه نام دارند؟» تا «سهم شما در بازیافت زباله چیست؟»	باقیمانده محتوای درس
	۸	از ابتدای درس تا مبحث «از کهکشان تا زمین» و از «فکر کنید ص ۷۲» تا مبحث «سال خورشیدی»	باقیمانده محتوای درس
	۹	از ابتدای درس تا «گفت‌وگو درباره شباهت‌های سلول»	باقیمانده محتوای درس
	۱۰	از مبحث «آیا ضربان قلب شما تغییر می‌کند» تا «سهم شما در حفظ بدن چیست؟» «تصفیه خون»	باقیمانده محتوای درس
	۱۱	از ابتدای درس تا مبحث «حشرات»	باقیمانده محتوای درس
	۱۲	-	گوناگونی گیاهان
	۱۳	زیستگاه	-

پایه	شماره درس	محتوای حضوری	محتوای غیر حضوری
علوم تجربی پنجم ابتدایی	۱	زنگ علوم	-
	۲	از «فکر کنید» ابتدای درس تا ابتدای فعالیت «چگونه می‌توانیم نوشابه گازدار تهیه کنیم؟»	باقیمانده محتوای درس
	۳	از آزمایش کنید «درست کردن رنگین کمان» تا ابتدای مبحث «ذره بین نور را جمع می‌کند» و کاوشگری انتهای درس	باقیمانده محتوای درس
	۴	از مبحث «مانند زمین شناسان» تا ابتدای مبحث «گفتگو درباره مراحل تشکیل فسیل»	
	۵	از ابتدای درس تا ابتدای مبحث «اسکلت»	باقیمانده محتوای درس
	۶	چه خبر(۱)	-
	۷	-	چه خبر (۲)
	۸	از «کاوشگری صفحه ۶۶» تا ابتدای مبحث «کاربرد اهرم‌ها»	باقیمانده محتوای درس
	۹	از «کاوشگری درباره سطح شیبدار» تا ابتدای مبحث «چرخ و محور»	باقیمانده محتوای درس
	۱۰	فعالیت «مقایسه خاک رس، خاک باغچه و ماسه و نتیجه‌گیری آن»، از ابتدای جمله : «وقتی باقیمانده گیاهان درون خاک قرار می‌گیرد ...» تا «جمع‌آوری اطلاعات درباره فرسایش خاک»	باقیمانده محتوای درس
	۱۱	-	بکارید و بخورید
	۱۲	مبحث «از ریشه تا ساقه» تا انتهای درس	باقیمانده محتوای درس

پایه	شماره درس	محتوای حضوری (صفحه ها)	محتوای غیر حضوری (صفحه ها)
علوم تجربی ششم ابتدایی	۱	زنگ علوم	-
	۲	از آزمایش کنید «تبدیل درخت به کاغذ» تا آخر درس	باقیمانده محتوای درس
	۳	از «فلزها» تا آخر درس	باقیمانده محتوای درس
	۴	-	سفر به اعماق زمین
	۵	از کاوشگری «چوب تر و چوب خشک» تا آخر فعالیت «ساخت آتشفشان» صفحه ۳۶	باقیمانده محتوای درس
	۶	از مبحث «اثر نیرو» تا پایان «علم و زندگی» صفحه ۴۴ و کاوشگری صفحه ۴۶	باقیمانده محتوای درس
	۷	از فکر کنید صفحه ۴۹ تا آزمایش کنید صفحه ۵۲ از آزمایش کنید صفحه ۵۴ تا فکر کنید صفحه ۵۶ و از صفحه ۵۸ تا آخر درس	باقیمانده محتوای درس
	۸	کاوشگری صفحه ۶۴	باقیمانده محتوای درس
	۹	از کاوشگری صفحه ۶۸ تا مبحث انرژی دائماً از شکلی به شکل دیگر تبدیل می شود» و مبحث «اندازه گیری انرژی»	باقیمانده محتوای درس
	۱۰	از مبحث «کار با میکروسکوپ» تا هشدار همان صفحه، از «مشاهده، باخته گیاهی و جانوری» تا آخر درس	باقیمانده محتوای درس
	۱۱	شگفتی های برگ	-
	۱۲	-	جنگل برای کیست؟
	۱۳	از مبحث «فردی به فرد دیگر» تا «وقتی میکروب ها پیروز می شوند»	باقیمانده محتوای درس
	۱۴	-	از گذشته تا آینده

محتوای آموزش مطالعات اجتماعی

مطالعات اجتماعی

ششم دبستان

۶-۷

مطالعات اجتماعی

پنجم دبستان

۵-۷

پایه	شماره درس	محتوای حضوری	محتوای غیر حضوری
مطالعات اجتماعی سوم ابتدایی	۱	من به دنیا آمدم	—
	۲	—	من بزرگ تر شده‌ام
	۳	—	آیا ما مثل هم هستیم؟
	۴	—	اعضای خانواده
	۵	—	خانواده‌ام را دوست دارم
	۶	—	تغییر در خانواده
	۷	—	از بزرگ‌ترها قدردانی کنیم
	۸	چرا با هم همکاری می‌کنیم؟	—
	۹	—	مقررات خانه ما
	۱۰	نیازهای خانواده چگونه تأمین می‌شود؟	—
	۱۱	منابع	—
	۱۲	—	درست مصرف کنیم
	۱۳	باز یافت	—
	۱۴	—	خانه‌ام را دوست دارم
	۱۵	—	خانه‌ها با هم تفاوت دارند
	۱۶	خانه شما چه شکلی است؟	—
	۱۷	از خانه محافظت کنیم	—
	۱۸	مدرسه دوست داشتنی ما	—
	۱۹	مکان‌های مدرسه را بشناسیم	—
	۲۰	خانه شما کجاست	—
	۲۱	جهت‌های اصلی	—
	۲۲	—	پست
	۲۳	ایمنی در کوچه و خیابان	—

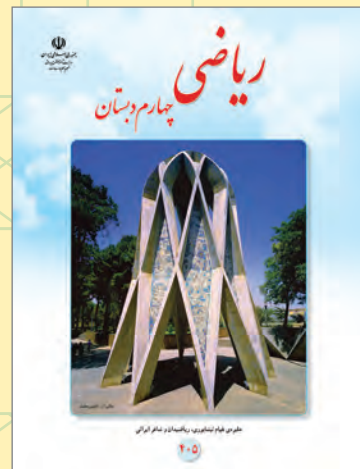
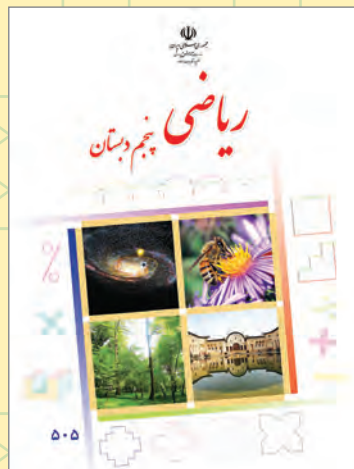
پایه	شماره درس	محتوای حضوری	محتوای غیر حضوری
مطالعات اجتماعی چهارم ابتدایی	۱	همسایه ما	—
	۲	اینجا محله ماست	—
	۳	خرید و فروش در محله	—
	۴	نقشه محله ما	—
	۵	زندگی در شهر و روستا	—
	۶	جهت‌های جغرافیایی	—
	۷	جغرافی دانان چگونه محیط‌های زندگی خود را مطالعه می‌کنند؟	—
	۸	—	نخستین روستاها چگونه به وجود آمدند؟
	۹	—	نخستین شهرها چگونه به وجود آمدند؟
	۱۰	—	مورخان چگونه گذشته را مطالعه می‌کنند؟
	۱۱	—	سفری به شهر باستانی همدان
	۱۲	—	سفری به تخت جمشید (۱)
	۱۳	—	سفری به تخت جمشید (۲)
	۱۴	سفری به کرمانشاه	—
	۱۵	کوه‌ها و دشت‌های زیبا	—
	۱۶	آب‌وهوا	—
	۱۷	نواحی آب‌وهوایی ایران	—
	۱۸	—	پوشش گیاهی و زندگی جانوری در ایران
	۱۹	—	از محیط‌زیست مراقبت کنیم
	۲۰	نشانه‌های ملی ایران	—
	۲۱	—	تقویم
	۲۲	روزهای مهم	—

پایه	شماره درس	محتوای حضوری	محتوای غیر حضوری
مطالعات اجتماعی پنجم ابتدایی	۱	من با دیگران ارتباط برقرار می‌کنم	—
	۲	—	احساسات ما
	۳	همدلی با دیگران	—
	۴	من عضو گروه هستم	—
	۵	جمعیت ایران	—
	۶	—	منابع آب ایران
	۷	—	نواحی صنعتی مهم ایران
	۸	—	راه‌ها و حمل و نقل ۱
	۹	—	راه‌ها و حمل و نقل ۲
	۱۰	کشور ما چگونه اداره می‌شود؟	—
	۱۱	—	کشورهای همسایه (۱)
	۱۲	—	کشورهای همسایه (۲)
	۱۳	حرکت‌های زمین	—
	۱۴	زندگی در نواحی مختلف	—
	۱۵	—	بازگشت از سفر حج
	۱۶	مدینه شهر پیامبر (ص)	—
	۱۷	سفر به کربلا (۱)	—
	۱۸	—	سفر به کربلا ۲
	۱۹	ایرانیان مسلمان حکومت تشکیل می‌دهند	—
	۲۰	وزیران کاردان، شهرهای آباد	—
	۲۱	—	کشورگشایان بی‌رحم
	۲۲	بازسازی ویرانه‌ها	—

پایه	شماره درس	محتوای حضوری	محتوای غیر حضوری
مطالعات اجتماعی ششم ابتدایی	۱	دوستی	—
	۲	آداب دوستی	—
	۳	تصمیم‌گیری چیست؟	—
	۴	چگونه تصمیم بگیریم؟	—
	۵	عوامل مؤثر در کشاورزی	—
	۶	محصولات کشاورزی از تولید تا مصرف	—
	۷	—	طلای سیاه
	۸	انرژی را بهتر مصرف کنیم	—
	۹	—	پیشرفت‌های علمی مسلمانان
	۱۰	—	چه عواملی موجب گسترش علوم و فنون در دوره اسلامی شد؟
	۱۱	اصفهان نصف جهان	—
	۱۲	—	چرا فرهنگ و هنر در دوره صفویه شکوفا شد؟
	۱۳	برنامه روزانه متعادل	—
	۱۴	برنامه‌ریزی برای اوقات فراغت	—
	۱۵	—	انواع لباس
	۱۶	—	لباس از تولید به مصرف
	۱۷	—	ویژگی‌های دریاهاى ایران
	۱۸	—	دریا نعمت خداوندی
	۱۹	همسایگان ما	—
	۲۰	مطالعه موردی	—
	۲۱	استعمار چیست؟	—
	۲۲	مبارزه مردم ایران با استعمار	—
	۲۳	خرمشهر در چنگال دشمن	—
	۲۴	خرمشهر در دامن میهن	—

محتوای آموزش ریاضی

دوره	ردیف	محتوای حضوری	محتوای غیر حضوری	
ریاضی دوره اول ابتدایی	۱	فعالیت	-	
	۲	کار در کلاس (به انتخاب معلم)	کار در کلاس (به انتخاب معلم)	
	۳	تمرین	-	
	مرور فصل	۴	-	فرهنگ نوشتن
		۵	تمرین (به انتخاب معلم)	تمرین (به انتخاب معلم)
		۶	-	معما و سرگرمی
		۷	-	فرهنگ خواندن

۴۹

دوره	ردیف	محتوای حضوری	محتوای غیر حضوری	
ریاضی دوره دوم ابتدایی	۱	فعالیت	-	
	۲	-	کار در کلاس	
	۳	تمرین	-	
	مرور فصل	۴	-	فرهنگ نوشتن
		۵	تمرین (به انتخاب معلم)	تمرین (به انتخاب معلم)
		۶	-	معما و سرگرمی
		۷	-	فرهنگ خواندن

محتوای آموزش تربیت بدنی

فعالیت غیر حضوری	فعالیت حضوری	شماره درس	پایه
—	راه رفتن	۱	تربیت بدنی اول ابتدایی
—	دویدن	۲	
—	شناخت مفاهیم	۳	
—	به پهلو دویدن	۴	
—	پرتاب کردن	۵	
—	چرخیدن و پیچیدن	۶	
—	ترکیب راه رفتن، دویدن و به پهلو دویدن	۷	
استقامت عضلانی	—	۸	
قدرت عضلانی	—	۹	
تعادل	—	۱۰	
انعطاف پذیری	—	۱۱	
استقامت قلبی تنفسی	—	۱۲	
حرکات پایه و وضعیت بدن	—	۱۳	
بهداشت و تغذیه	—	۱۴	
آشنایی با رشته‌های ورزشی	—	۱۵	
ایمنی در ورزش	—	۱۶	

پایه	شماره درس	فعالیت حضوری	فعالیت غیر حضوری
تربیت بدنی دوم ابتدایی	۱	به پهلو دویدن	—
	۲	پریدن	—
	۳	پرتاب کردن	—
	۴	دریافت کردن	—
	۵	خم و راست شدن	—
	۶	جهت یابی	—
	۷	مفاهیم و حرکت	—
	۸	حرکات ترکیبی	—
	۹	—	استقامت عضلانی
	۱۰	—	قدرت عضلانی
	۱۱	—	چابکی
	۱۲	—	انعطاف پذیری
	۱۳	—	استقامت قلبی تنفسی
	۱۴	—	حرکات پایه و وضعیت بدن
	۱۵	—	بهداشت و تغذیه
	۱۶	—	آشنایی با رشته‌های ورزشی
	۱۷	—	ایمنی در ورزش

پایه	شماره درس	فعالیت حضوری	فعالیت غیر حضوری
تربیت بدنی سوم ابتدایی	۱	شناخت مفاهیم از حرکت	—
	۲	لی لی کردن	—
	۳	ضربه زدن	—
	۴	هل دادن و تاب خوردن	—
	۵	شیرین کاری‌ها	—
	۶	حرکات پایه و وضعیت بدن	—
	۷	حرکات ترکیبی	—
	۸	—	استقامت عضلانی
	۹	—	قدرت عضلانی
	۱۰	—	سرعت عکس‌العمل
	۱۱	—	انعطاف‌پذیری
	۱۲	—	استقامت قلبی تنفسی
	۱۳	—	هماهنگی - چابکی
	۱۴	—	حرکات پایه و وضعیت بدن
	۱۵	—	بهداشت و تغذیه
	۱۶	—	آشنایی با رشته‌های ورزشی
	۱۷	—	ایمنی در ورزش

پایه	شماره درس	فعالیت حضوری	فعالیت غیر حضوری
تربیت بدنی چهارم ابتدایی	۱	مقدمات بازی والیبال	—
	۲	مقدمات بازی فوتبال	—
	۳	مقدمات بازی تنیس روی میز	—
	۴	مهارت‌های مقدماتی ژیمناستیک	—
	۵	مهارت‌های مقدماتی طناب‌زنی	—
	۶	مهارت‌های مقدماتی دو و میدانی	—
	۷	—	استقامت عضلانی
	۸	—	قدرت عضلانی
	۹	—	سرعت
	۱۰	—	انعطاف‌پذیری
	۱۱	—	استقامت قلبی تنفسی
	۱۲	—	حرکات پایه و وضعیت بدنی
	۱۳	—	اهداف تربیت بدنی
	۱۴	—	بهداشت و تغذیه
	۱۵	—	آشنایی با وسایل رشته‌های ورزشی
	۱۶	—	ایمنی در ورزش

فعالیت غیر حضوری	فعالیت حضوری	شماره درس	پایه
—	مقدمات بازی بسکتبال	۱	تربیت بدنی پنجم ابتدایی
—	مقدمات بازی هندبال	۲	
—	مقدمات بازی بدمینتون	۳	
—	مهارت‌های مقدماتی طناب‌زنی	۴	
—	مهارت‌های مقدماتی دومیدانی	۵	
استقامت عضلانی	—	۶	
قدرت عضلانی	—	۷	
سرعت عکس‌العمل	—	۸	
انعطاف‌پذیری	—	۹	
استقامت قلبی تنفسی	—	۱۰	
آمادگی جسمانی	—	۱۱	
اهداف تربیت‌بدنی	—	۱۲	
بهداشت و تغذیه	—	۱۳	
شناخت رشته‌های ورزشی	—	۱۴	
ایمنی در ورزش	—	۱۵	

فعالیت غیر حضوری	فعالیت حضوری	شماره درس	پایه
—	مهارت‌های دو و میدانی	۱	تربیت بدنی ششم ابتدایی
—	مقدمات بازی فوتبال	۲	
—	مقدمات بازی والیبال (در خانه)	۳	
—	مقدمات بازی هنبال	۴	
—	مقدمات بازی بسکتبال	۵	
—	مهارت‌های طناب‌زنی	۶	
استقامت عضلانی	—	۷	
قدرت عضلانی	—	۸	
چابکی	—	۹	
انعطاف‌پذیری	—	۱۰	
تعادل	—	۱۱	
هماهنگی	—	۱۲	
استقامت قلبی تنفسی	—	۱۳	
فعالیت جسمانی و ضرورت آن	—	۱۴	
بهداشت	—	۱۵	
تغذیه	—	۱۶	
آسیب‌های جسمانی در ورزش	—	۱۷	
انواع حرمت در اندام‌های مختلف	—	۱۸	

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
معاونت برنامه‌ریزی درسی و تولید بسته‌های تربیت و یادگیری
دفتر برنامه‌ریزی درسی و تولید بسته‌های تربیت و یادگیری
آموزش عمومی و متوسطه نظری

پایه	ردیف	محتوای حضوری	محتوای غیر حضوری
هنر دوره ابتدایی	۱	—	ارتباط با طبیعت
	۲	—	نقاشی
	۳	کاردستی	—
	۴	—	تربیت شنوایی
	۵	قصه	—
	۶	نمایش	—

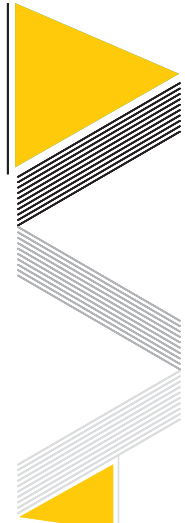

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
معاونت برنامه‌ریزی درسی و تولید بسته‌های تربیت و یادگیری
دفتر برنامه‌ریزی درسی و تولید بسته‌های تربیت و یادگیری
آموزش عمومی و متوسطه نظری

پایه	ردیف	محتوای حضوری	محتوای غیر حضوری
کار و فناوری ششم ابتدایی	۱	آشنایی با رایانه	—
	۲	کار با رایانه	—
	۳	نقاشی با رایانه	—
	۴	تایپ در رایانه	—
	۵	نوشتن با رایانه	—
	۶	—	هنرهای دستی
	۷	—	کار با چوب و فلز
	۸	—	الگوریتم و روند نما
	۹	—	تهیه غذا (سالاد)
	۱۰	—	پروژه‌های انتخابی

مقدمه

اهداف، محتوا و ساختار کتاب تفکر و پژوهش تفاوت‌هایی اساسی با بسیاری از دیگر کتاب‌های درسی دارد. در این کتاب، آموزش و انتقال معلومات، مفاهیم و اطلاعات هدف نیست، بلکه قرار گرفتن دانش‌آموز در موقعیتی که او را به اندیشه‌ورزی سوق دهد، هدف اساسی است. این هدف، نه تنها نوع محتوای خاصی را می‌طلبد، بلکه تنها با نوعی روش آموزش گفت‌وگویی و به‌صورت رودررو امکان‌پذیر است. به همین خاطر، اهداف و محتوای این کتاب به هیچ‌وجه به واسطهٔ تدریس‌های یک‌سویه از جانب معلم محقق نخواهند شد و تمرکز اصلی در محتوا (حتی در شرایط نیمه‌حضوری)، بر جلسات و فرصت‌های حضوری است که دانش‌آموزان با یکدیگر و با معلم، امکان گفت‌وگوی رودررو دارند.

۱- محتوا

در وضعیت عادی، برای درس تفکر و پژوهش هر هفته یک جلسه در نظر گرفته شده و در طول سال تحصیلی، ۲۸ جلسه فعالیت پیش‌بینی شده است. از این تعداد جلسات، ۱۸ جلسه به ۱۵ درس تجویزی (الزامی) اختصاص دارد (زیرا برخی از دروس این بخش، به بیش از یک جلسه برای اجرا نیاز دارند)، ۴ جلسه به ۴ درس نیمه‌تجویزی (انتخابی) اختصاص دارد (که معلم باید از میان ۱۱ درس پیشنهادی، با نظر به موقعیت و شرایط دانش‌آموزان، ۴ درس را گزینش و اجرا نماید)، ۳ جلسه به ۳ درس غیرتجویزی (اختیاری) اختصاص دارد (که معلم می‌تواند متناسب با نیازهای کلاس، به طراحی فعالیت بپردازد) و ۳ جلسه نیز به ارزیابی اختصاص دارد. همچنین، محتوای این کتاب از دو محور کلی تشکیل شده: «پرورش تفکر» و «پژوهشگری».

در شرایط کرونا در مناطق/ وضعیت زرد، با توجه به برقراری کلاس‌ها با نیمی از ظرفیت، این درس برای هر گروه از دانش‌آموزان به صورت «یک هفته در میان یک جلسه» برگزار خواهد شد و پیش‌بینی می‌شود در شرایط مطلوب، ۱۲ تا ۱۴ جلسه درسی به صورت «حضوری» برگزار شود. حال با توجه به این حجم جلسات و با نظر به دو محور کلی محتوای کتاب، محتوای این درس در مناطق/ وضعیت زرد در دو بخش حضوری و غیرحضوری بدین صورت پیشنهاد می‌شود:

محتوای بخش «حضور»

تعداد جلسات	محور	عنوان درس	
۱ جلسه	پرورش تفکر	واژه‌های تصادفی	۱
۳ جلسه	پرورش تفکر	۳ درس از «دروس پرورش تفکر» به انتخاب معلم	۲
۱ جلسه	پژوهشگری	روش گردآوری اطلاعات	۳
۱ جلسه	پژوهشگری	طرح سؤال پژوهش	۴
۱ جلسه	پژوهشگری	یکی از دو درس «مردم‌پسندها» یا «زیر ذره‌بین» به انتخاب معلم	۵
۱ جلسه	پژوهشگری	ارائه یافته‌های پژوهش	۶
۴ تا ۶ جلسه	پرورش تفکر	۴ تا ۶ درس از «دروس پرورش تفکر» به انتخاب معلم	۷

۶۳

توضیحات محتوای بخش حضور:

۱/ مناسب است محتوا بر اساس همان ترتیبی که در جدول فوق آمده، ارائه شود. زیرا:
الف) درس «واژه‌های تصادفی» به عنوان مقدمه‌ای برای آشنایی با پرورش تفکر و دروس آن است و لازم است در ابتدا بیاید؛

ب) بهتر است بلافاصله و از ابتدای سال، به دروس مربوط به «پژوهشگری» پرداخته نشود.

ج) هرچند دروس محور «پرورش تفکر» توالی و به هم پیوستگی ندارند، لکن دروس مربوط به محور «پژوهشگری» (ردیف‌های ۳ تا ۶) دارای توالی و ترتیب خاص هستند و مناسب است ترتیب آنها حفظ شود.

۲/ دروس پرورش تفکر که بر اساس ردیف‌های ۲ و ۷، معلم باید از بین آنها، ۷ تا ۹ درس را انتخاب نماید، عبارت‌اند از: «دیدنی‌های سرزمین من»، «نارنجی پوش امانت‌دار»، «بوی خوش مدینه»، «آفکند»، «ماه بود و روباه»، «مارگیر و اژدها»، «لی‌لی حوضک»، «پیوستگی»، «یک اتفاق عجیب»، «آخر خط»، «ما کجا هستیم؟»، «تپه کوچک»، «میمون‌های گران‌بها»، «شکلی دیگر»، «خرسی که می‌خواست خرس بماند»، «پرواز کن پرواز!»، «من عاقبت از این پل خواهم گذشت» و «کیمیاگر».

آنچه در این بخش مهم است این است که معلم بتواند با در نظر داشتن ملاک‌هایی، درس‌هایی را برگزیند که دانش‌آموزان در آنها می‌توانند تجارب بهتری در فکرپروری داشته باشند. بعضی از ملاک‌ها می‌توانند شامل این موارد باشند:

الف) دروسی که معلم برای ارائه آنها آمادگی یا سابقه و تجربه بیشتر دارد.

ب) دروسی که به نظر معلم، بیشتر مورد استقبال دانش‌آموزان خواهد بود.

ج) دروس متناسب با امکانات مدرسه

د) دروسی که پرداختن به آنها به صورت غیرحضور (به هر دلیل) دشوار یا غیرممکن است (همانند

درس «یک اتفاق عجیب»)

محتوای بخش «غیر حضوری»

وضعیت محتوا در بخش غیر حضوری این درس بر اساس دو محور کلی کتاب بدین صورت خواهد بود:

عنوان درس	محور	
از کجا بدانم؟	پژوهشگری	
ارائه یافته‌های پژوهش		
۵ تا ۷ درس از دروس انتخابی پرورش تفکر (مذکور در بند ۲ از «توضیحات محتوای بخش حضوری») که در بخش حضوری ارائه نشده است.	پرورش تفکر	

توضیحات محتوای بخش غیر حضوری:

- درس «از کجا بدانم؟» به مهارت گردآوری اطلاعات از منابع انتشار یافته چاپی و الکترونیکی می‌پردازد و این قابلیت را دارد که به صورت غیر حضوری نیز اجرا شود.
- درس «ارائه یافته‌های پژوهش» در صورتی در بخش غیر حضوری ارائه می‌شود که برخی دانش‌آموزان، یافته‌های خود را به صورت مکتوب ارائه کنند. در این وضعیت، معلم پس از دریافت گزارش پژوهشی، در ضمن بازخوردهایی به آنها کمک خواهد کرد که گزارش خود را بهبود بخشند.
- دروس پرورش تفکر نیازمند فراهم بودن شرایطی برای گفت‌وگوی زنده و رودرروی دانش‌آموزان با یکدیگر و با معلم درباره داستان، فیلم یا فعالیت محوری در هر درس هستند. به همین خاطر، درس‌های محور «پرورش تفکر» در بخش غیر حضوری در دو صورت امکان اجرا خواهد داشت:
- معلم و دانش‌آموزان بر بستر یک نرم‌افزار تعاملی آنلاین بتوانند کلاس را به صورت مجازی برگزار کنند.
- والدین این آمادگی و صلاحیت را داشته باشند که با توجه شدن از سوی معلم، به اجرای - هرچند محدود- فعالیت‌های درسی و فراهم کردن فرصت و فضایی برای گفت‌وگوی فکرپرورانه درباره داستان یا فیلم یا فعالیت درس بپردازند.
در صورت فراهم نشدن این شرایط، این بخش از آموزش غیر حضوری امکان تحقق نخواهد داشت.

Est/pit/vor/covid/19

ب) محتوای آموزشی دروس ابتدایی در
وضعیت قرمز (غیر حضوری)

محتوای آموزش درس قرآن

دوره	ردیف	محتوای غیر حضوری	محتوای مطالعه آزاد
قرآن دوره اول ابتدایی	۱	روخوانی	-
	۲	-	قرائت سوره
	۳	پیام قرآنی درس	-
	۴	آموزش قرائت نماز	-
	۵	یادآوری	-
	۶	قواعد خواندن	-
	۷	-	حفظ پیام و سوره
	۸	-	داستان قرآنی درس
	۹	-	شعر درس
	۱۰	-	قرآن در تابستان
	۱۱	-	انس با قرآن در خانه

دوره	ردیف	محتوای غیر حضوری	محتوای مطالعه آزاد
قرآن دوره دوم ابتدایی	۱	روان خوانی	-
	۲	-	قرائت آیات درس
	۳	-	حفظ پیام و سوره
	۴	قواعد خواندن	-
	۵	پیام قرآنی درس	-
	۶	-	داستان قرآنی درس
	۷	-	شعر درس
	۸	-	یک نکته از هزاران
	۹	-	قطره اما دریا
	۱۰	کار در کلاس	-
	۱۱	-	خواندن از روی قرآن کامل
	۱۲	یادآوری	-
	۱۳	-	قرآن در تابستان
	۱۴	-	انس با قرآن در خانه

محتوای آموزش هدیه‌های آسمان

پایه	شماره درس	محتوای غیر حضوری	محتوای مطالعه آزاد
هدیه‌های آسمان دوم ابتدایی	۱	هدیه‌های خدا	
	۲	—	پزندگان چه می‌گویند؟
	۳	خاطره‌ی ماه	—
	۴	مهربان‌تر از مادر	—
	۵	می‌خواهم وضو بگیرم	—
	۶	پیامبران خدا	—
	۷	مهمان کوچک	—
	۸	—	جشن میلاد
	۹	اهل بیت پیامبر	—
	۱۰	خانواده مهربان	—
	۱۱	نماز بخوانیم (به همراه انجام فعالیت صفحه ۸۳ کتاب)	—
	۱۲	پدر مهربان	—
	۱۳	بهترین دوست	—
	۱۴	دعای باران	—
	۱۵	—	بچه‌ها سلام!
	۱۶	—	طبیعت زیبا
	۱۷	—	وقت نماز
	۱۸	راه خوشبختی	—
	۱۹	—	جشن بزرگ
	۲۰	—	در کنار سفره

پایه	شماره درس	محتوای غیر حضوری	محتوای مطالعه آزاد
هدیه‌های آسمان سوم ابتدایی	۱	آستین‌های خالی	—
	۲	—	غروب یک روز بهاری
	۳	همیشه با من	—
	۴	در کاخ نمرود	—
	۵	—	روز دهم
	۶	بانوی قهرمان	—
	۷	بوی بهشت	—
	۸	—	جشن تکلیف
	۹	گفت‌وگو با خدا (به همراه انجام دو فعالیت صفحه ۵۷ کتاب)	—
	۱۰	ماه مهمانی خدا	—
	۱۱	—	عید مسلمانان
	۱۲	—	سخن آسمانی
	۱۳	انتخاب پروانه	—
	۱۴	ام ابیها	—
	۱۵	همسفر ناشناس	—
	۱۶	داناترین مردم	—
	۱۷	خواب شیرین	—
	۱۸	—	آینه سخنگو
	۱۹	گندم از گندم بروید	—
	۲۰	—	باغ همیشه بهار

پایه	شماره درس	محتوای غیر حضوری	محتوای مطالعه آزاد
هدیه‌های آسمان چهارم ابتدایی	۱	دانه‌ای که نمی‌خواست بروید!	—
	۲	کودکی بر آب	—
	۳	ما به مسجد می‌رویم	—
	۴	یک نماز و ده رکوع!	—
	۵	—	سخنی که سه بار تکرار شد!
	۶	حرمی با دو گنبد	—
	۷	نماز در کوهستان	—
	۸	دیدار دوست	—
	۹	کودک شجاع	—
	۱۰	—	روشن‌ترین شب
	۱۱	موضوع «دوست» (به همراه فعالیت کامل کنید در صفحه ۱۱۲؛ وظایف ما در مقابل دوستان که معلم به‌عنوان درست لحاظ می‌شود)	—
	۱۲	—	روزی برای تمام بچه‌ها
	۱۳	خاله نرگس	—
	۱۴	اولین بانوی مسلمان	—
	۱۵	—	یک ماجرای زیبا
	۱۶	اسب طلایی	—
	۱۷	—	آقای بهاری، خانم بهاری
	۱۸	چشمان همیشه باز	—
	۱۹	—	خدا چون از تو ممنونم

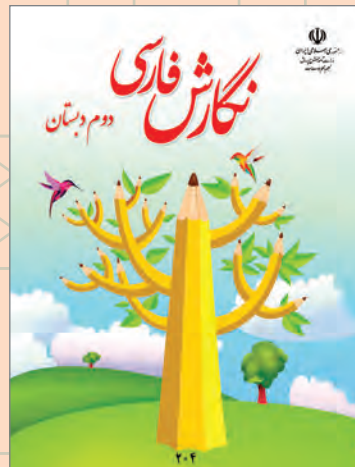

پایه	شماره درس	محتوای غیر حضوری	محتوای مطالعه آزاد
هدیه‌های آسمان پنجم ابتدایی	۱	—	دسته‌گلی از آسمان
	۲	تنها او	—
	۳	—	موضوع «حضرت مریم سلام الله علیها»
	۴	از نوزاد بپرسید!	—
	۵	گل صد برگ	—
	۶	مال مردم	—
	۷	—	رنگین کمان جمعه
	۸	دو نامه	—
	۹	یک جهان جشن!	—
	۱۰	در ساحل دجله	—
	۱۱	سرو سربلند سامرا	—
	۱۲	خورشید پشت ابر	—
	۱۳	کوچک‌های بزرگ (همراه با اشاره کوتاه به شیوه غسل که تصاویر آن در صفحه ۵۴ آمده است، ذیل فعالیت تدبیر کنیم)	—
	۱۴	بزرگ‌مرد تاریخ	—
	۱۵	—	بهمن همیشه بهار
	۱۶	روزنامه‌های دیواری	—
	۱۷	—	این‌ها و آن‌ها

پایه	شماره درس	محتوای غیر حضوری	محتوای مطالعه آزاد
هدیه‌های آسمان ششم ابتدایی	۱	یکتا	—
	۲	بهترین راهنمایان	—
	۳	سرور آزادگان	—
	۴	باغ سری	—
	۵	شتریان با ایمان	—
	۶	سیمای خوبان	—
	۷	—	دست در دست دوست
	۸	دوران غیبت	—
	۹	جهان دیگر (به همراه بخش «من معتمد» به عنوان جمع‌بندی از اصول عقائد)	—
	۱۰	—	آداب زندگی
	۱۱	—	راه تندرستی
	۱۲	سفرهای بابرکت	—
	۱۳	—	عید مسلمانان
	۱۴	راز موفقیت	—
	۱۵	حماسه آفرینان جاودان	—
	۱۶	—	زیارت
	۱۷	دانش آموز نمونه	—

محتوای آموزش فارسی

پایه	کتاب	محتوای غیر حضوری	محتوای مطالعه آزاد
اول ابتدایی	فارسی	تصویر بزرگ	—
		تصویرک‌ها	—
		متن	—
		ببین و بگو	—
		گوش کن و بگو	—
		به دوستانت بگو	—
		بگرد و پیدا کن	—
		کتاب خوانی	—
		نمایش	—
		بازی	—
	باهم بخوانیم	—	
	نگارش	دست ورزی	—
		کامل کردن	—
		بنویس	—
		صداشناسی	—
		نشانه شناسی	—
		کلمه سازی	—
		جمله سازی	—
		تصویر نویسی	—
املا		—	

پایه	کتاب	محتوای غیر حضوری	محتوای مطالعه آزاد
دوم ابتدایی	فارسی	متن	—
		نگاه کن و بگو	—
		درست و نادرست	—
		واژه سازی	—
		—	گوش کن و بگو
		بیاموز و بگو	—
		—	پیدا کن و بگو
		حکایت	—
		—	درس آزاد
		—	بازی، بازی، بازی
		—	کتابخوانی
		—	بازی و نمایش
		بخوان و حفظ کن	—
	بخوان و بیندیش	—	
درک و دریافت	—		
نگارش	کتاب نگارش تمرین و تکرار مطالب آموزشی کتاب فارسی را در هر درس در ۵ صفحه ارائه می‌کند. تمرین و تکرارها در کتاب نگارش بنا به تشخیص معلم در بخش غیرحضوری و مطالعه آزاد تقسیم شود.		

پایه	کتاب	محتوای غیر حضوری	محتوای مطالعه آزاد
سوم ابتدایی	فارسی	متن	—
		درست و نادرست	—
		درک مطلب	—
		واژه آموزی	—
		نگاه کن و بگو	—
		بیاموز و بگو	—
		صندلی صمیمیت	—
		گوش کن و بگو	—
		نمایش	—
		—	درس آزاد
	حکایت	—	
	مَثَل	—	
	بخوان و حفظ کن	—	
	بخوان و بیندیش	—	
	درک و دریافت	—	
	نگارش	املا و واژه آموزی	املا و واژه آموزی
		املا و بیاموز و بگو	املا و بیاموز و بگو
هنر و سرگرمی		هنر و سرگرمی	
نگارش		—	
فعالیت‌های تکمیلی		فعالیت‌های تکمیلی	

توجه: پرسش‌های تمرین و تکرار در کتاب نگارش بنا به تشخیص معلم در بخش غیر حضوری و مطالعه آزاد تقسیم شود.

پایه	کتاب	محتوای غیر حضوری	محتوای مطالعه آزاد
چهارم ابتدایی	فارسی	متن	—
		درست و نادرست	—
		درک مطلب	—
		واژه آموزی	—
		صندلی صمیمیت	—
		گوش کن و بگو	—
		—	درس آزاد (فصل فرهنگ بومی)
		دانش زبانی	—
		—	نمایش
		حکایت	—
		مَثَل	—
		بخوان و حفظ کن	—
		بخوان و بیندیش	—
		درک و دریافت	—
نگارش	روان خوانی	—	
	املا و دانش زبانی	املا و دانش زبانی	
	املا و واژه آموزی	املا و واژه آموزی	
	املا	املا	
	هنر و سرگرمی	هنر و سرگرمی	
	درک متن	—	
	نگارش	—	

توجه: پرسش‌های تمرین و تکرار در بخش املا و دانش زبانی، املا و واژه‌آموزی و املا در کتاب نگارش بنا به تشخیص معلم در بخش غیرحضوری و مطالعه آزاد تقسیم شود.

پایه	کتاب	محتوای غیر حضوری	مطالعه آزاد
پنجم ابتدایی	فارسی	متن	—
		درست و نادرست	—
		درک مطلب	—
		واژه آموزی	—
		تصویرخوانی و صندلی صمیمیت	—
		—	شعرخوانی و صندلی صمیمیت
		گوش کن و بگو	—
		دانش زبانی	—
		—	نمایش
		—	درس آزاد
		حکایت	—
		بخوان و حفظ کن	—
		خوانش و فهم	—
		بخوان و بیندیش	—
		درک و دریافت	—
	نگارش	املا و دانش زبانی	املا و دانش زبانی
		املا و واژه آموزی	املا و واژه آموزی
		درک متن	—
		نگارش	—
		هنر و سرگرمی و جمع‌بندی آموخته‌ها	هنر و سرگرمی و جمع‌بندی آموخته‌ها

توجه: پرسش‌های تمرین و تکرار در کتاب نگارش بنا به تشخیص معلم در بخش غیر حضوری و مطالعه آزاد تقسیم شود.

پایه	کتاب	محتوای غیر حضوری	محتوای مطالعه آزاد
ششم ابتدایی	فارسی	متن	—
		درک مطلب	—
		واژه آموزی	—
		دانش ادبی	—
		دانش زبانی	—
		گوش کن و بگو	—
		درک و دریافت	—
		کارگاه درس پژوهی	—
		—	نمایش
		—	درس آزاد
		—	—
		—	حکایت
		—	بخوان و حفظ کن
		—	خوانش و فهم
		—	بخوان و بیندیش
—	درک و دریافت		
نگارش	نگارش	املا و دانش زبانی	املا و دانش زبانی
		املا و واژه آموزی	املا و واژه آموزی
		نگارش	نگارش
		کارگاه نویسندگی	کارگاه نویسندگی
		درک متن	—
		هنر و سرگرمی	هنر و سرگرمی

توجه: پرسش‌های تمرین و تکرار در کتاب نگارش بنا به تشخیص معلم در بخش غیر حضوری و مطالعه آزاد تقسیم شود.

محتوای آموزش علوم تجربی

پایه	شماره درس	محتوای غیر حضوری	محتوای مطالعه آزاد
علوم تجربی اول ابتدایی	۱	زنگ علوم	—
	۲	سلام به من نگاه کن!	—
	۳	سالم باش، شاداب باش در موضوع بهداشت فردی شیوه‌نامه پیشگیری از کرونا مورد توجه ویژه قرار گیرد.	—
	۴	محتوای درس به جر محتوای مطالعه آزاد	«بعضی از جانوران برای ما مفید هستند.» «بعضی از جانوران برای ما مشکلاتی به وجود می‌آورند.»
	۵	محتوای درس به جر محتوای مطالعه آزاد	از ابتدای جمله «گیاهان برای ما و... بکشیم.» تا آخر همان صفحه
	۶	محتوای درس به جر محتوای مطالعه آزاد	از «بازی زیر آب یا روی آب یادتان هست؟» تا پایان همان صفحه
	۷	محتوای درس به جر محتوای مطالعه آزاد	از ابتدای جمله «در بعضی کارخانه‌ها از سنگ، مواد گوناگون درست می‌کنند.» تا آخر همان صفحه و «مبحث سنگ‌ها پس از تغییر چه می‌شوند؟» تا آخر درس
	۸	چه می‌خواهم بسازم؟	—
	۹	محتوای درس به جر محتوای مطالعه آزاد	از «آزمایش کنید آب از کدام خاک زودتر عبور می‌کند؟» تا آخر همان صفحه
	۱۰	در اطراف ما هوا وجود دارد	—
	۱۱	محتوای درس به جر محتوای مطالعه آزاد	از «کدام لباس مناسب‌تر است؟» تا آخر همان صفحه
	۱۲	محتوای درس به جر محتوای مطالعه آزاد	از «ایستگاه فکر علی و دوستش... خداحافظی است.» تا آخر همان صفحه
	۱۳	محتوای درس به جر محتوای مطالعه آزاد	از جمله «امروز وقتی با اهن‌ریا بازی می‌کردم...» تا آخر همان صفحه»
	۱۴	محتوای درس به جر محتوای مطالعه آزاد	مبحث «بیرون از کلاس یک وسیله روشنایی بسازیم.»

پایه	شماره درس	محتوای غیر حضوری	محتوای مطالعه آزاد
علوم تجربی دوم ابتدایی	۱	زنگ علوم	—
	۲	عوای سالم، آب سالم	—
	۳	محتوای درس به جر محتوای مطالعه آزاد	مبحث «جانداران به گرما و نور خورشید نیاز دارند»، «آزمایش کنید» و «ایستگاه فکر»
	۴	محتوای درس به جر محتوای مطالعه آزاد	مبحث «بادهای شدید را طوفان می‌گویند.» و «انسان از باد استفاده می‌کند.»
	۵	محتوای درس به جر محتوای مطالعه آزاد	«کار در کلاس «بازی پیام رمز را پیدا کن» تا آخر همان صفحه
	۶	محتوای درس به جر محتوای مطالعه آزاد	کار در کلاس «بازی پیام رمز را پیدا کن» تا آخر همان صفحه
	۷	محتوای درس به جر محتوای مطالعه آزاد	«ایستگاه فکر به نظر شما اگر روزی سوخت‌ها تمام شوند...» تا آخر همان صفحه
	۸	—	بسازیم و لذت ببریم!
	۹	سرگذشت دانه	—
	۱۰	محتوای درس به جر محتوای مطالعه آزاد	مبحث «مشاهده کنید لانه‌سازی مورچه‌ها» تا ابتدای گفت‌وگو کنید همان صفحه
	۱۱	محتوای درس به جر محتوای مطالعه آزاد	مبحث «اندازه‌گیری کنید» تا آخر همان صفحه
	۱۲	برای جشن آماده شویم	—
	۱۳	محتوای درس به جر محتوای مطالعه آزاد	مبحث «دوباره استفاده کنید» و «کار در منزل» صفحه بعد
	۱۴	محتوای درس به جر محتوای مطالعه آزاد	مبحث «روش‌های آسیاب کردن»، «تهیه خمیر از آرد» و «روش‌های پخت نان»

پایه	شماره درس	محتوای غیر حضوری	محتوای مطالعه آزاد
علوم تجربی سوم ابتدایی	۱	زنگ علوم	—
	۲	خوراکی‌ها	آخرین فعالیت درس
	۳	محتوای درس به‌جر محتوای مطالعه آزاد	از ابتدای مبحث «گفت‌وگو درباره استفاده‌های گوناگون از گازها» تا ابتدای «علم و زندگی»
	۴	محتوای درس به‌جر محتوای مطالعه آزاد	مبحث «ترازو بسازید و اندازه‌گیری کنید»
	۵	محتوای درس به‌جر محتوای مطالعه آزاد	مبحث «ابر چگونه تشکیل می‌شود؟»
	۶	محتوای درس به‌جر محتوای مطالعه آزاد	مبحث «مقایسه درباره خشک شدن چاه‌ها»
	۷	نور و مشاهده اجسام	—
	۸	—	جست‌وجو کنیم و بسازیم
	۹	محتوای درس به‌جر محتوای مطالعه آزاد	اولین گفت‌وگوی درس «بچه‌ها سرگرم بازی هستند...» تا آخر همان صفحه
	۱۰	نیرو همه جا ۲	—
	۱۱	محتوای درس به‌جر محتوای مطالعه آزاد	اولین «فعالیت» درس (کاشت دانه‌ها)
	۱۲	برای جشن آماده شویم	مبحث «شگفت‌های آفرینش» انتهای درس
	۱۳	محتوای درس به‌جز محتوای مطالعه آزاد	مبحث «مشاهده یک پرنده»
	۱۴	محتوای درس به‌جر محتوای مطالعه آزاد	از «جمع‌آوری اطلاعات از بزرگ‌ترها بپرسید...» ابتدای درس تا پایان «گفت‌گوی در شهر یا روستای شما...»

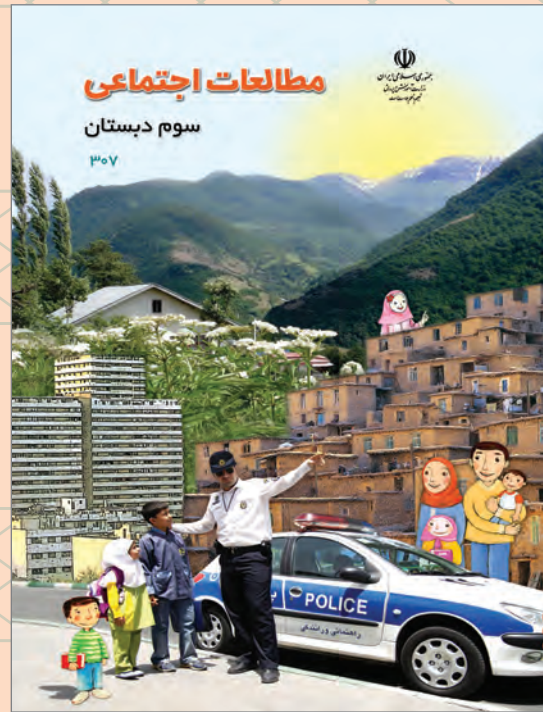
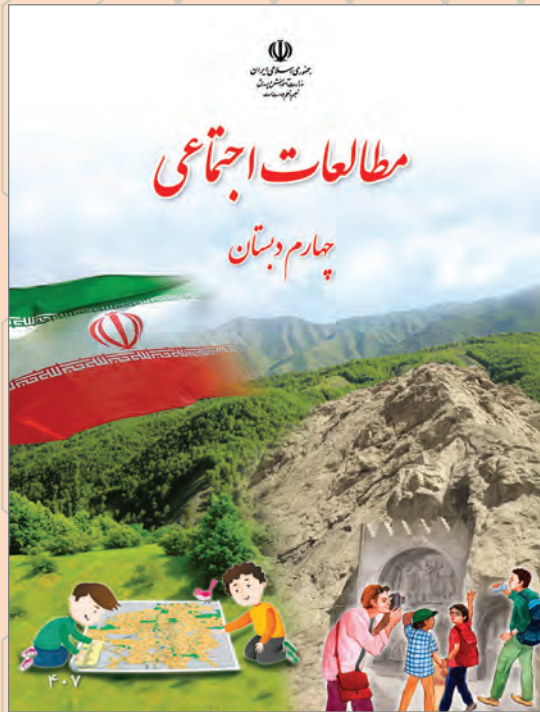
پایه	شماره درس	محتوای غیر حضوری	محتوای مطالعه آزاد
علوم تجربی چهارم ابتدایی	۱	زنگ علوم	—
	۲	محتوای درس به جر محتوای مطالعه آزاد	از ابتدای درس تا مبحث «مخلوط چیست؟» - از «سهم شما در استفاده درست از مخلوط‌ها چیست؟» تا آخر درس
	۳	محتوای درس به جر محتوای مطالعه آزاد	از فعالیت صفحه ۲۵ تا آخر درس
	۴	محتوای درس به جر محتوای مطالعه آزاد	از «سهم شما در حفاظت از منابع انرژی چیست؟» تا آخر درس
	۵	گرما و ماده	—
	۶	محتوای درس به جر محتوای مطالعه آزاد	از سنگ‌ها چه استفاده‌ای می‌شود تا آخر درس
	۷	محتوای درس به جر محتوای مطالعه آزاد	از ابتدای درس تا مبحث «آیا خاصیت آهنربایی در همه جای آهنربا یکسان است؟»
	۸	محتوای درس به جر محتوای مطالعه آزاد	از «سهم شما در مراقبت از سیاره زمین چیست؟» تا آخر درس
	۹	محتوای درس به جر محتوای مطالعه آزاد	از «سهم شما در حفظ سلامت بدن خود چیست؟» تا آخر درس
	۱۰	محتوای درس به جر محتوای مطالعه آزاد	فعالیت صفحه ۸۷ - از مبحث «تصفیه خون» تا «سهم شما در حفظ سلامت بدن خود چیست؟»
	۱۱	محتوای درس به جر محتوای مطالعه آزاد	از «گروه بزرگ بندپایان» تا «سهم شما در حفظ سلامت بدن خود چیست؟»
	۱۲	محتوای درس به جر محتوای مطالعه آزاد	از ابتدای درس تا «یک گل از چه قسمت‌هایی تشکیل شده است؟»
	۱۳	محتوای درس به جر محتوای مطالعه آزاد	از ابتدای درس تا «زنجیره غذایی»

پایه	شماره درس	محتوای غیر حضوری	محتوای مطالعه آزاد
علوم تجربی پنجم ابتدایی	۱	زنگ علوم	—
	۲	محتوای درس به‌جر محتوای مطالعه آزاد	«گفت‌وگو» و «فعالیت» انتهای درس
	۳	محتوای درس به‌جر محتوای مطالعه آزاد	آخرین «کاوشگری» درس
	۴	محتوای درس به‌جر محتوای مطالعه آزاد	«کاوشگری اثر دست روی گل»
	۵	محتوای درس به‌جر محتوای مطالعه آزاد	از مبحث «مراقب باش!» تا ابتدای مبحث «مغز و نخاع»
	۶	محتوای درس به‌جر محتوای مطالعه آزاد	مبحث «جمع‌آوری اطلاعات درباره سمک و «جمع‌آوری اطلاعات درباره کارهای لازم برای مراقبت از گوش» و مبحث «حفظ سلامت گوش»
	۷	محتوای درس به‌جر محتوای مطالعه آزاد	آخرین «کاوشگری» درس
	۸	محتوای درس به‌جر محتوای مطالعه آزاد	مبحث «کاربردها، «گفت‌وگو» و «فعالیت» انتهای درس
	۹	محتوای درس به‌جر محتوای مطالعه آزاد	«شکل‌های ب و پ کاربردهای قرقره» و «فعالیت» انتهای درس
	۱۰	محتوای درس به‌جر محتوای مطالعه آزاد	اولین «فعالیت» درس (سنگ‌ها درون قوطی)
	۱۱	محتوای درس به‌جر محتوای مطالعه آزاد	مبحث «درخت‌کاری» و «فکر کنید» آخر درس
	۱۲	محتوای درس به‌جر محتوای مطالعه آزاد	مبحث «از ریشه تا ساقه» تا پایان «فعالیت مشاهده لایه‌رویی برگ تره»

پایه	شماره درس	محتوای غیرحضورى	محتوای مطالعه آزاد
علوم تجربى ششم ابتدایی	۱	زنگ علوم	—
	۲	محتوای درس به جر محتوای مطالعه آزاد	از ابتدای درس تا «مواد طبیعی و مصنوعی»
	۳	کارخانه کاغذسازی	—
	۴	محتوای درس به جر محتوای مطالعه آزاد	از ابتدای درس تا «مواج لرزه‌ای» - از شگفت‌های آفرینش تا آخر درس
	۵	محتوای درس به جر محتوای مطالعه آزاد	از جمع‌آوری اطلاعات صفحه ۳۸ تا آخر درس
	۶	محتوای درس به جر محتوای مطالعه آزاد	از ابتدای درس تا مبحث «اثر نیرو»
	۷	محتوای درس به جر محتوای مطالعه آزاد	کاوشگری «شکل چشم چه اثری در حرکت جسم دارد»
	۸	محتوای درس به جر محتوای مطالعه آزاد	از ابتدای درس تا کاوشگری صفحه ۶۴
	۹	سفر انرژی	—
	۱۰	محتوای درس به جر محتوای مطالعه آزاد	از «نکته تاریخی» تا «مشاهده یاخته‌های گیاهی و جانوری»
	۱۱	شگفتی برگ	—
	۱۲	محتوای درس به جر محتوای مطالعه آزاد	از گفت‌وگو صفحه ۹۲ تا آخر درس
	۱۳	محتوای درس به جر محتوای مطالعه آزاد	از «رفتارهای سالم» تا آخر درس
	۱۴	از گذشته تا آینده	—

محتوای آموزش مطالعات اجتماعی

مطالعات اجتماعی

ششم دبستان

۶-۷

مطالعات اجتماعی

پنجم دبستان

۵-۷

پایه	شماره درس	محتوای غیر حضوری	محتوای مطالعه آزاد
مطالعات اجتماعی سوم ابتدایی	۱	من به دنیا آمدم	—
	۲	—	من بزرگ‌تر شده‌ام
	۳	آیا ما مثل هم هستیم؟	—
	۴	—	اعضای خانواده
	۵	—	خانواده‌ام را دوست دارم
	۶	—	تغییر در خانواده
	۷	—	از بزرگ‌ترها قدر دانی کنیم
	۸	چرا با هم همکاری می‌کنیم؟	—
	۹	مقررات خانه ما	—
	۱۰	نیازهای خانواده چگونه تأمین می‌شود؟	—
	۱۱	منابع	—
	۱۲	درست مصرف کنیم	—
	۱۳	باز یافت	—
	۱۴	خانه‌ام را دوست دارم	—
	۱۵	خانه‌ها با هم تفاوت دارند	—
	۱۶	خانه شما چه شکلی است؟	—
	۱۷	از خانه محافظت کنیم	—
	۱۸	مدرسه دوست داشتنی ما	—
	۱۹	مکان‌های مدرسه را بشناسیم	—
	۲۰	خانه شما کجاست	—
	۲۱	جهت‌های اصلی	—
	۲۲	—	پست
	۲۳	—	ایمنی در کوچه و خیابان

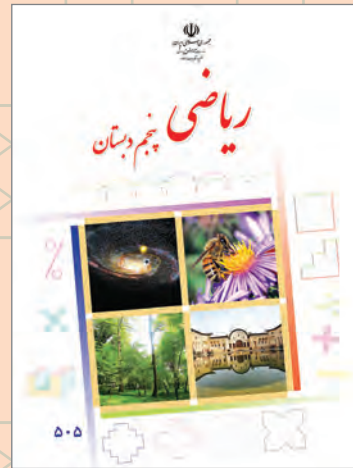
پایه	شماره درس	محتوای غیرحضورى	محتوای مطالعه آزاد
مطالعات اجتماعى چهارم ابتدایی	۱	همسایه ما	—
	۲	اینجا محله ما	—
	۳	خرید و فروش در محله	—
	۴	نقشه محله ی ما	—
	۵	—	زندگی در شهر و روستا
	۶	جهت‌های جغرافیایی	—
	۷	جغرافی دانان چگونه محیط‌های زندگی خود را مطالعه می‌کنند	—
	۸	—	نخستین روستاها چگونه به‌وجود آمدند؟
	۹	—	نخستین شهرها چگونه به‌وجود آمدند؟
	۱۰	—	مورخان چگونه گذشته را مطالعه می‌کنند؟
	۱۱	—	سفری به شهر باستانی همدان
	۱۲	—	سفری به تخت جمشید (۱)
	۱۳	—	سفری به تخت جمشید (۲)
	۱۴	سفری به شهر باستانی کرمانشاه	—
	۱۵	کوه‌ها و دشت‌های زیبا	—
	۱۶	آب و هوا	—
	۱۷	نواحی آب و هوایی ایران	—
	۱۸	پوشش گیاهی و زندگی جانوری در ایران	—
	۱۹	از محیط‌زیست مراقبت کنیم	—
	۲۰	نشانه‌های ملی ایران	—
	۲۱	تقویم	—
	۲۲	روزهای مهم	—

پایه	شماره درس	محتوای غیر حضوری	محتوای مطالعه آزاد
مطالعات اجتماعی پنجم ابتدایی	۱	من با دیگران ارتباط برقرار می‌کنم	—
	۲	—	احساسات ما
	۳	همدلی با دیگران	—
	۴	من عضو گروه هستم	—
	۵	جمعیت ایران	—
	۶	—	منابع آب ایران
	۷	—	نواحی صنعتی مهم ایران
	۸	—	راه‌ها و حمل و نقل (۱)
	۹	—	راه‌ها و حمل و نقل (۲)
	۱۰	کشور ما چگونه اداره می‌شود؟	—
	۱۱	کشورهای همسایه (۱)	—
	۱۲	کشورهای همسایه (۲)	—
	۱۳	حرکت‌های زمین	—
	۱۴	زندگی در نواحی مختلف	—
	۱۵	بازگشت از سفر حج	—
	۱۶	مدینه شهر پیامبر (ص)	—
	۱۷	سفر به کربلا (۱)	—
	۱۸	—	سفر به کربلا (۲)
	۱۹	—	ایرانیان مسلمان حکومت تشکیل می‌دهند
	۲۰	—	وزیران کاردان، شهرهای آباد
	۲۱	—	کشورگشایان بی‌رحم
	۲۲	—	بازسازی ویرانه‌ها

پایه	شماره درس	محتوای غیر حضوری	محتوای مطالعه آزاد
مطالعات اجتماعی ششم ابتدایی	۱	دوستی	—
	۲	آداب دوستی	—
	۳	تصمیم‌گیری چیست؟	—
	۴	چگونه تصمیم بگیریم؟	—
	۵	عوامل موثر در کشاورزی	—
	۶	محصولات کشاورزی از تولید تا مصرف	—
	۷	—	طلای سیاه
	۸	انرژی را بهتر مصرف کنیم	—
	۹	—	پیشرفت‌های علمی مسلمانان
	۱۰	—	چه عواملی موجب گسترش علوم و فنون در دوره اسلامی شد؟
	۱۱	اصفهان: نصف جهان	—
	۱۲	—	چرا فرهنگ و هنر در دوره صفویه شکوفا شد؟
	۱۳	برنامه روزانه متعادل	—
	۱۴	برنامه‌ریزی برای اوقات فراغت	—
	۱۵	—	انواع لباس
	۱۶	—	لباس از تولید به مصرف
	۱۷	—	ویژگی‌های دریاهاى ایران
	۱۸	—	دریا، نعمت خداوندی
	۱۹	همسایگان ما	—
	۲۰	مطالعه موردی	—
	۲۱	استعمار چیست؟	—
	۲۲	مبارزه مردم ایران با استعمار	—
	۲۳	خرمشهر در چنگال دشمن	—
	۲۴	خرمشهر در دامان میهن	—

محتوای آموزش ریاضی

دوره	ردیف	محتوای غیر حضوری	محتوای مطالعه آزاد	
ریاضی اول دوم ابتدایی	۱	فعالیت	-	
	۲	کار در کلاس (به انتخاب معلم)	کار در کلاس (به انتخاب معلم)	
	۳	تمرین	-	
	مرور فصل	۴	-	فرهنگ نوشتن
		۵	تمرین (به انتخاب معلم)	تمرین (به انتخاب معلم)
		۶	-	معما و سرگرمی
		۷	-	قرهنگ خواندن

دوره	ردیف	محتوای غیر حضوری	محتوای مطالعه آزاد	
ریاضی دوره دوم ابتدایی	۱	فعالیت	-	
	۲	کار در کلاس (به انتخاب معلم)	کار در کلاس (به انتخاب معلم)	
	۳	تمرین	-	
	مرور فصل	۴	فرهنگ نوشتن	فرهنگ نوشتن
		۵	تمرین (به انتخاب معلم)	تمرین (به انتخاب معلم)
		۶	-	معما و سرگرمی
		۷	-	قرهنگ خواندن

محتوای آموزش تربیت بدنی

پایه	ردیف	فعالیت غیر حضوری	فعالیت آزاد
تربیت بدنی اول ابتدایی	۱	راه رفتن	—
	۲	—	دویدن
	۳	شناخت مفاهیم	—
	۴	—	به پهلو دویدن
	۵	پرتاب کردن	—
	۶	چرخیدن و پیچیدن	—
	۷	—	ترکیب راه رفتن، دویدن و به پهلو دویدن
	۸	استقامت عضلانی	—
	۹	قدرت عضلانی	—
	۱۰	تعادل	—
	۱۱	انعطاف پذیری	—
	۱۲	استقامت قلبی تنفسی	—
	۱۳	حرکات پایه و وضعیت بدن	—
	۱۴	بهداشت و تغذیه	—
	۱۵	—	آشنایی با رشته های ورزشی
	۱۶	ایمنی در ورزش	—

پایه	ردیف	فعالیت غیر حضوری	فعالیت آزاد
تربیت بدنی دوم ابتدایی	۱	—	به پهلو دویدن
	۲	—	پریدن
	۳	پرتاب کردن	—
	۴	دریافت کردن	—
	۵	—	خم و راست شدن
	۶	جهت یابی	—
	۷	مفاهیم و حرکت	—
	۸	—	حرکات ترکیبی
	۹	استقامت عضلانی	—
	۱۰	قدرت عضلانی	—
	۱۱	—	چابکی
	۱۲	انعطاف پذیری	—
	۱۳	استقامت قلبی تنفسی	—
	۱۴	حرکات پایه و وضعیت بدن	—
	۱۵	بهداشت و تغذیه	—
	۱۶	—	آشنایی با رشته‌های ورزشی
	۱۷	ایمنی در ورزش	—

پایه	ردیف	فعالیت غیر حضوری	فعالیت آزاد
تربیت بدنی سوم ابتدایی	۱	-	شناخت مفاهیم از حرکت
	۲	لی لی کردن	-
	۳	ضربه زدن	-
	۴	-	هل دادن و تاب خوردن
	۵	شیرین کاری ها	-
	۶	-	حرکات پایه و وضعیت بدن
	۷	-	حرکات ترکیبی
	۸	استقامت عضلانی	-
	۹	قدرت عضلانی	-
	۱۰	سرعت عکس العمل	-
	۱۱	انعطاف پذیری	-
	۱۲	استقامت قلبی تنفسی	-
	۱۳	-	هماهنگی - چابکی
	۱۴	حرکات پایه و وضعیت بدن	-
	۱۵	بهداشت و تغذیه	-
	۱۶	-	آشنایی با رشته های ورزشی
	۱۷	ایمنی در ورزش	-

پایه	ردیف	فعالیت غیرحضوری	فعالیت آزاد
تربیت بدنی چهارم ابتدایی	۱	—	مقدمات بازی والیبال
	۲	—	مقدمات بازی فوتبال
	۳	مقدمات بازی تنیس روی میز	—
	۴	—	مهارت های مقدماتی ژیمناستیک
	۵	مهارت های مقدماتی طناب زنی	—
	۶	—	مهارت های مقدماتی دو و میدانی
	۷	استقامت عضلانی	—
	۸	قدرت عضلانی	—
	۹	—	سرعت
	۱۰	انعطاف پذیری	—
	۱۱	استقامت قلبی تنفسی	—
	۱۲	حرکات پایه و وضعیت بدن	—
	۱۳	اهداف تربیت بدنی	—
	۱۴	بهداشت و تغذیه	—
	۱۵	—	آشنایی با وسایل رشته های ورزشی
	۱۶	ایمنی در ورزش	—

فعالیت آزاد	فعالیت غیر حضوری	ردیف	پایه
مقدمات بازی بسکتبال	—	۱	تربیت بدنی پنجم ابتدایی
مقدمات بازی هندبال	—	۲	
—	مقدمات بازی بدمینتون	۳	
—	مهارت های مقدماتی طناب زنی	۴	
مهارت های مقدماتی دو و میدانی	—	۵	
—	استقامت عضلانی	۶	
—	قدرت عضلانی	۷	
—	سرعت عکس العمل	۸	
—	انعطاف پذیری	۹	
—	استقامت قلبی تنفسی	۱۰	
—	آمادگی جسمانی	۱۱	
—	اهداف تربیت بدنی	۱۲	
—	بهداشت و تغذیه	۱۳	
شناخت رشته های ورزشی	—	۱۴	
—	ایمنی در ورزش	۱۵	

فعالیت آزاد	فعالیت غیرحضوری	ردیف	پایه
مهارت های دو و میدانی	—	۱	تربیت بدنی ششم ابتدایی
مقدمات بازی فوتبال	—	۲	
—	مقدمات بازی والیبال در خانه	۳	
مقدمات بازی هندبال	—	۴	
مقدمات بازی بسکتبال	—	۵	
—	مهارت های طناب زنی	۶	
—	استقامت عضلانی	۷	
—	قدرت عضلانی	۸	
چابکی	—	۹	
—	انعطاف پذیری	۱۰	
—	تعادل	۱۱	
—	هماهنگی	۱۲	
—	استقامت قلبی تنفسی	۱۳	
—	فعالیت جسمانی و ضرورت آن	۱۴	
—	بهداشت	۱۵	
—	تغذیه	۱۶	
—	آسیب های جسمانی در ورزش	۱۷	
—	انواع حرکت در اندام های مختلف	۱۸	

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
معاونت برنامه‌ریزی درسی و تولید بسته‌های تربیت و یادگیری
دفتر برنامه‌ریزی درسی و تولید بسته‌های تربیت و یادگیری
آموزش عمومی و متوسطه نظری

پایه	ردیف	محتوای غیر حضوری	محتوای آزاد
هفتم دوره ابتدایی	۱	—	ارتباط با طبیعت
	۲	—	نقاشی
	۳	کاردستی	—
	۴	—	تربیت شنوایی
	۵	قصه	—
	۶	نمایش	—

فعالیت آزاد	فعالیت غیر حضوری	ردیف	پایه
—	آشنایی با رایانه	۱	کار و فناوری ششم ابتدایی
—	کار با رایانه	۲	
—	نقاشی با رایانه	۳	
—	تایپ در رایانه	۴	
—	نوشتن با رایانه	۵	
هنرهای دستی	—	۶	
کار با چوب و فلز	—	۷	
الگوریتم و روند نما	—	۸	
تهیه غذا(سالاد)	—	۹	
پروژه های انتخابی	—	۱۰	

مقدمه

در شرایط کرونا در مناطق / وضعیت قرمز، با توجه به برقراری کلاس‌ها به صورت غیر حضوری، ویژگی‌های خاص کتاب «تفکر و پژوهش» و روش پیشنهاد شده برای تدریس آن (که در ادامه به تفصیل خواهد آمد)، پیش‌بینی می‌شود در شرایط مطلوب، ۱۲ تا ۱۴ درس از دروس کتاب در ضمن ۲۲ تا ۲۸ جلسه غیر حضوری (هر هفته یک جلسه، یا یک هفته در میان دو جلسه، به صلاحدید معلم) ارائه شود. با این توضیح، محتوای آموزش غیر حضوری با نظر به دو محور کلی محتوای کتاب و جلسات مورد نیاز برای آنها بدین صورت پیشنهاد می‌شود:

محتوای غیر حضوری

تعداد جلسات غیر حضوری	محور	عنوان درس	
۲ جلسه	پرورش تفکر	واژه‌های تصادفی	۱
هر درس ۲ جلسه (مجموعاً ۶ جلسه)	پرورش تفکر	۳ درس از «دروس پرورش تفکر» به انتخاب معلم	۲
۲ جلسه	پژوهشگری	روش گردآوری اطلاعات	۳
۲ جلسه	پژوهشگری	طرح سؤال پژوهش	۴
۲ جلسه	پژوهشگری	یکی از سه درس «مردم‌پسندها» یا «زیر ذره‌بین» یا «از کجا بدانم؟» به انتخاب معلم	۵
بدون جلسه	پژوهشگری	ارائه یافته‌های پژوهش	۶
هر درس دو جلسه (مجموعاً ۸ تا ۱۲ جلسه)	پرورش تفکر	۴ تا ۶ درس از «دروس پرورش تفکر» به انتخاب معلم	۷

توضیحات مربوط به محتوا:

- مناسب است محتوا براساس همان ترتیبی که در جدول فوق آمده، ارائه شود. زیرا:
 - الف) درس «واژه‌های تصادفی» به عنوان مقدمه‌ای برای آشنایی با پرورش تفکر و دروس آن است و لازم است در ابتدا بیاید؛
 - ب) بهتر است بلافاصله و از ابتدای سال، به دروس مربوط به «پژوهشگری» پرداخته نشود.
 - ج) هر چند دروس محور «پرورش تفکر» توالی و به هم پیوستگی ندارند، لکن دروس مربوط به محور «پژوهشگری» (ردیف‌های ۳ تا ۶) دارای توالی و ترتیب خاص هستند و مناسب است ترتیب آنها حفظ شود.

۲ از میان سه درس «مردم‌پسنداها» یا «زیر ذره‌بین» یا «از کجا بدانم؟» (مربوط به محور پژوهشگری)، درس «از کجا بدانم؟» به مهارت گردآوری اطلاعات از منابع انتشار یافته چاپی و الکترونیکی می‌پردازد و قابلیت بیشتری برای ارائه به صورت غیرحضوری دارد.

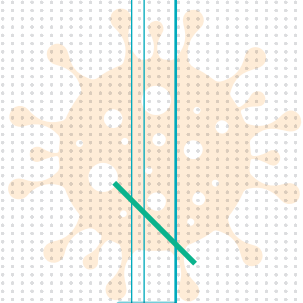
۳ دروس پرورش تفکر که براساس ردیف‌های ۲ و ۷، معلم باید از بین آنها، ۷ تا ۹ درس را انتخاب نماید، عبارتند از: «دیدنی‌های سرزمین من»، «نارنجی‌پوش امانتدار»، «بوی خوش مدینه»، «آقکند»، «ماه بود و روباه»، «مارگیر و اژدها»، «لی‌لی حوضک»، «پیوستگی»، «یک اتفاق عجیب»، «آخر خط»، «ما کجا هستیم؟»، «تپه کوچک»، «میمون‌های گرانبها»، «شکلی دیگر»، «خرسی که می‌خواست خرس بماند»، «پرواز کن پرواز!»، «من عاقبت از این پل خواهم گذشت» و «کیمیایگر».

آنچه در این بخش مهم است این است که معلم بتواند با در نظر داشتن ملاک‌هایی، درس‌هایی را برگزیند که دانش‌آموزان در آنها می‌توانند تجارب بهتری در فکرپروری داشته باشند. بعضی از ملاک‌ها می‌توانند شامل این موارد باشند:

۲/الف) دروسی که معلم برای ارائه آنها آمادگی یا سابقه و تجربه بیشتر دارد.

۲/ب) دروسی که به نظر معلم، بیشتر مورد استقبال دانش‌آموزان بوده و برای آنها جذاب خواهد بود.
۲/ج) دروسی که پرداختن به آنها براساس چرخه یادگیری پیشنهاد شده در بخش روش تدریس، امکان‌پذیر است یا با دشواری کمتری عملیاتی است.

۴ درس «ارائه یافته‌های پژوهش» به این دلیل نیازی به اختصاص جلسه ندارد که دانش‌آموزان با نظر به توضیحاتی که معلم در جلسات پیشین داده، یافته‌های پژوهش خود را برای معلم ارسال می‌کنند. البته ضروری است معلم به صورت انفرادی پاسخ‌گوی پرسش‌ها و ابهام‌های دانش‌آموزان باشد و اطمینان حاصل کند که هر دانش‌آموز، کاملاً می‌داند که چگونه باید پژوهش خود را انجام داده و گزارش کند و پس از دریافت گزارش پژوهشی نیز در ضمن بازخوردهایی به آنها کمک خواهد کرد که گزارش خود را بهبود بخشند.

covid 19

covid 19

GET/COVID/19

روش تدریس /

یکی از سوال‌های اساسی معلم در آموزش غیرحضوری روش تدریس است؛ آنچه که مسلم است در آموزش‌های الکترونیک به جای معلم - محوری، دانش آموز - محوری حاکم می‌باشد بنابراین روش باید به گونه‌ای باشد که دانش آموز فعال باشد نه منفعل. انواع روش‌های تدریس فعال عبارت‌اند از: روش استقرایی، دریافت مفهوم، اکتشافی، پروژه، تکلیف محور، شخصی‌سازی شده، کارایی تیم و... در این بخش راهبردهای یاددهی - یادگیری متناسب با آموزش غیرحضوری ارائه شده است که معلمان گرامی می‌توانند متناسب با اهداف درس از آن بهره ببرند.

◀ الگوی تدریس آموزش غیرحضوری با توجه به چرخه یادگیری شناختی

با توجه به اهمیت یادگیری عمیق در دوره ابتدایی، الگوی تدریس واحدی را براساس چرخه یادگیری شناختی پیشنهاد می‌کنیم که در تدریس تمامی دروس قابل استفاده است؛ این چرخه برگرفته از روش تدریس 5E است.

در چرخه یادگیری شناختی، مرحله توصیف و شرح و بسط تلفیق شده است لذا چرخه یادگیری شناختی شامل چهار گام به شرح زیر است:

گام اول: درگیری

گام دوم: جستجوگری

گام سوم: توصیف و تبیین

گام چهارم: ارزشیابی

در آموزش غیرحضوری لازم است با کوتاه‌ترین و به صرفه‌ترین روش، یادگیری عمیق اتفاق بیافتد و معلم از بارگذاری فایل‌های متعدد پرهیز کند؛ این امر موجب خستگی جسمی و روحی معلم، دانش آموز و والدین می‌شود و بار اقتصادی نیز دارد. در آموزش غیرحضوری لازم است معلم برای آموزش هر مفهوم ابتدا سناریوی آموزشی منطبق بر چرخه یادگیری بنویسد، سپس ابزارهای چهار گام چرخه را متناسب با مفهوم مورد آموزش آماده کند. برای آشنایی بیشتر در ادامه چهار گام به‌طور مختصر معرفی می‌شود.

گام اول: درگیری

یادگیری هر مفهوم آموزشی (جزئی و کلی) با این گام آغاز می‌شود که نزد معلمان به ایجاد انگیزه معروف است. در این گام معلم از هر ابزاری که متناسب با سناریوی آموزشی او باشد، استفاده می‌کند تا ذهن دانش‌آموز را با مفهوم آموزشی موردنظر درگیر کند. به عنوان نمونه با خواندن یک داستان و طرح سؤال درباره محتوای آن می‌تواند مفهوم‌سازی در ذهن دانش‌آموز را کلید بزند یا با پخش یک کلیپ یا نمایش چند اسلاید، آموزش را شروع کند.

گام دوم: جستجوگری

مرحله دوم به نوعی شبیه مرحله اول است اما هدفمندتر و هدایت شده به سوی مفهوم آموزشی موردنظر، در این گام به دنبال آن هستیم که مفهوم‌سازی در ذهن دانش‌آموز وسعت یابد. به بیان دیگر در این مرحله دانش‌آموز در جست‌وجوی پاسخ به پرسش‌هایی است که در مرحله اول (درگیری) در ذهن او ایجاد شد. در این گام نیز معلم از هر ابزاری که متناسب با سناریوی آموزشی او باشد، استفاده می‌کند؛ ممکن است خواندن یک متن، پیدا کردن رمز یک جدول، کاربرگ، گفتگو با والدین یا جست‌وجوی اینترنتی ابزار معلم برای این گام باشد.

گام سوم: توصیف و تبیین

به نوعی مرحله اصلی آموزش است که معلم آن را بر دو گام قبل استوار می‌کند. در مرحله قبل دانش‌آموزان پاسخ به سؤال‌ها را برای معلم ارسال کرده‌اند، در این گام معلم از پاسخ‌های ارسالی آنها در توصیف و تبیین مفهوم درس استفاده می‌کند. لازم است تا جای امکان از ارائه مستقیم موضوع به شیوه سخنرانی پرهیز شود.

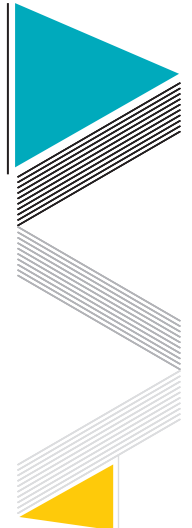
گام چهارم: ارزشیابی

اگرچه در سه مرحله قبل ارزشیابی فرایندی در جریان بود و به‌عنوان ابزار یادگیری از آن استفاده می‌شد اما در پایان چرخه یادگیری به‌منظور تثبیت مفاهیم و توجه به نقاط ضعف و قوت دانش‌آموزان ارزشیابی انجام می‌شود. ارزشیابی ابزارهای متنوعی دارد، از یک کاربرگ ساده شروع می‌شود تا ارزشیابی تکلیف محور مثل اینکه وقتی می‌خواهید لحن خواندن شعر را بسنجید، از دانش‌آموز بخواهید به همراه اعضای خانواده شب شعری داشته باشند و همه اعضای خانواده یک بار از روی شعر بخوانند و فایل صوتی آن را برای معلم ارسال کنند.

نکته مهم:

برای اینکه معلمان محترم بهتر با چرخه یادگیری آشنا شوند، دفتر تألیف نظری یک نمونه الگوی تدریس مطابق با چرخه یادگیری شناختی برای تمامی موضوعات درسی و پایه‌های تحصیلی دوره ابتدایی ضبط کرده است که در شبکه رشد بارگذاری خواهد شد.

در ادامه با ذکر چند مثال این روش را برای شما ملموس‌تر خواهیم کرد.

◀ الگوی آموزش غیرحضوری درس هدیه‌های آسمان

الگوی آموزش مجازی درس هدیه‌های آسمان بر مبنای «چرخه یادگیری» تنظیم می‌گردد. آموزگاران محترم بر اساس این چرخه یادگیری، هر درس را در دو جلسه و چهار مرحله به ترتیب زیر تدریس می‌نمایند:

نکته: لازم به ذکر است، که نمونه‌ای از تدریس در هر پایه، بر مبنای الگوی فوق به صورت تصویری ضبط و به پیوست ارائه شده است.

روش‌های آموزش غیرحضوری درس هدیه‌های آسمان

تا اینجا الگوی آموزش غیرحضوری در درس هدیه‌های آسمان تبیین شد. حال سؤالی که برای معلمان پیش خواهد آمد این است، که هر یک از مراحل چهارگانه بالا چگونه انجام خواهد شد؟ لازم به ذکر است که از میان روش‌های تدریس معرفی شده در کتاب راهنمای معلم برای طی مراحل فوق، همه روش‌ها امکان انجام در حالت غیر حضوری را ندارند؛ از این رو در ادامه تعدادی از روش‌های پیشنهادی برای هر یک از این مراحل معرفی می‌گردد:

الف) درگیری

در این گام معلم از هر ابزاری که متناسب با سناریوی آموزشی او باشد، استفاده می‌کند تا ذهن دانش‌آموز

را با مفهوم آموزشی مورد نظر درگیر کند. آنچه تحت عنوان «درگیری» در اینجا مطرح می‌شود، پیش از این تحت عنوان «شروع مناسب» در کتاب‌های راهنمای تدریس ارائه شده بود. که از آن جمله می‌توان به این موارد اشاره کرد:

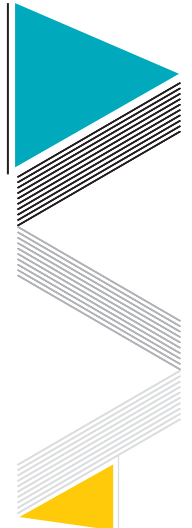
- تعریف قصه‌ای درباره موضوع و هدف درس و طرح سؤال از آن
- پخش فیلم یا کلیپی مفهومی برای جلب توجه دانش‌آموزان به موضوع و گفت‌وگو درباره آن
- پخش صدایی که ذهن دانش‌آموزان را به موضوع نزدیک کند
- ارائه تصاویری درباره موضوع و استفاده از فن تصویرخوانی برای هدایت دانش‌آموزان از تصاویر به مفهوم پشت آن
- طراحی یک نمایش فرضی؛ به این صورت که معلم نسبت به موضوع و مفهوم درس نقش بازی کند (مثلاً نشان دهد پولی پیدا کرده است و از دانش‌آموزان سؤال کند باید با آن چه کند؟ و...)

ب) جست‌وجو گری

در این گام به دنبال آن هستیم که مفهوم‌سازی در ذهن دانش‌آموز وسعت یابد. به بیان دیگر در این مرحله دانش‌آموز در جستجوی پاسخ به پرسش‌هایی است که در مرحله اول (درگیری) در ذهن او ایجاد شد. در این گام نیز معلم از هر ابزاری که متناسب با سناریوی آموزشی او باشد، استفاده می‌کند؛ ممکن است خواندن یک متن، پیدا کردن رمز یک جدول، کامل کردن جملات ناتمام، جمله‌سازی از مفاهیم کلیدی، گفت‌وگو با والدین یا انجام یکی از فعالیت‌های کتاب درسی، ابزار معلم برای این گام باشد. نتیجه تلاش دانش‌آموزان در این مرحله، به صورت مکتوب، ضبط صوت یا فیلم به معلم منتقل می‌شود تا او بر مبنای آن تدریس خود را ادامه دهد. معلم در جلسه بعد با بررسی کار دانش‌آموزان و بازخوردی که از ایشان می‌گیرد، تدریس را ادامه می‌دهد. لازم به ذکر است با توجه به تعداد زیاد دانش‌آموزان و فرصت کم معلم، بررسی کار ۵ تا ۷ دانش‌آموز در هر جلسه کفایت می‌کند.

ج) توصیف و تبیین

در این مرحله، معلم با توجه به بازخوردی که از دانش‌آموزان دریافت کرده است، مابقی محتوای درس را به دانش‌آموزان منتقل نموده یا با مشاهده نقاط قوت و ضعف ایشان، آنها را در رسیدن به اهداف به صورت هدفمند یاری می‌کند. برخی از روش‌های تدریس در این مرحله که به صورت غیرحضورى قابل انجام است، عبارتند از:

- قصه‌گویی

اگر ما از روی قصه درس بخوانیم، این قصه‌گویی نیست و حتی ممکن است موجب دلزدگی دانش‌آموزان شود. قصه‌گویی عبارت است از: نمایش قصه درس یا هر قصه دیگری با استفاده از ابزار قیافه، حرکات دست و بدن و لحن و صدای مخصوص. جهت آشنایی شما همکاران محترم، نمونه‌ای از قصه‌گویی به همراه توضیحات بیشتر در شبکه رشد بارگذاری شده است.

- کارت خوانی

معلمان محترم می‌توانند مهم‌ترین مفاهیم درس را روی کارت‌هایی بنویسند و با نمایش آنها به دانش‌آموزان درباره مفاهیم درس گفت‌وگو کنند، تا از ارائه مطالب به شیوه سخنرانی پرهیز شده باشد. جهت آشنایی شما همکاران محترم، نمونه‌ای از کارت خوانی به همراه توضیحات بیشتر در شبکه رشد بارگذاری شده است.

- تصویر خوانی

در این روش معمولاً دو مرحله با مدیریت معلم پیگیری می‌شود که به تناسب فعالیت در فضای مجازی، می‌تواند خود در مرحله درگیری یا توصیف و تبیین مورد استفاده قرار گیرد:

۱ توجه دادن نسبت به جزئیات تصویر:

اولین چیزی که در این تصویر به چشم می‌خورد، چیست؟

چه چیز مهمی در این تصویر وجود دارد؟

این کودک چه کاری انجام می‌دهد؟

در اینجا چند می‌بینید؟

۲ توجه به پیام تصویر:

از این تصویر چه می‌فهمید؟

چه عنوانی برای این تصویر پیشنهاد می‌کنی؟

چرا این کودکان خوشحال هستند؟

دلیل ناراحتی این فرد چیست؟

اگر خودت آنجا بودی، چه می‌کردی؟

این تصویر شما را به یاد چه خاطراتی می‌اندازد؟

- نمایش عروسکی

با توجه به اینکه در آموزش مجازی، دانش‌آموزان حضور ندارند، می‌تواند عروسکی جایگزین او شده و مطالب در ارتباط میان معلم و عروسک به دانش‌آموزان منتقل گردد.

◀ الگوی آموزش غیرحضوری درس تفکر و پژوهش

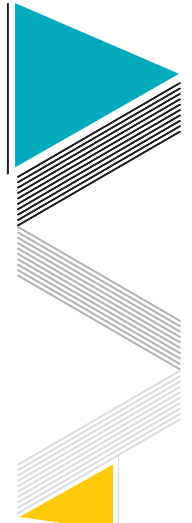
روش پیشنهادی برای تدریس هر یک از دروس کتاب تفکر و پژوهش، استفاده از یک چرخه سه مرحله‌ای در ضمن دو جلسه غیرحضوری بدین شکل است:

ایجاد درگیری، ارائه محرک تفکر / جستجوگری، ارائه بسته فعالیت

تقریباً تمام درس‌های کتاب تفکر و پژوهش، بر محور یک داستان، فیلم، خبر یا موقعیت چالش برانگیز طراحی شده است. به همین خاطر، در اولین گام، معلم فیلم، داستان، موقعیت چالش برانگیز یا پرسشی که درس با آن شروع می‌شود را در اختیار دانش‌آموزان قرار می‌دهد و با ارائه دستورالعمل‌های مشخص، دانش‌آموزان را کاملاً توجیه می‌کند که چه انتظاری از آنان می‌رود. این دستورالعمل، می‌تواند شامل مجموعه‌ای از پرسش‌ها برای تأمل و دقت بیشتر درباره محتوای فیلم یا داستان، یا فعالیت‌هایی باشد که از دانش‌آموز انتظار می‌رود پس از مشاهده فیلم یا شنیدن / خواندن داستان، انجام دهند. فعالیت‌های درخواستی در این مقطع، می‌توانند فردی یا گروهی باشند (یعنی معلم با گروه‌بندی دانش‌آموزان، از آنها بخواهد یک فعالیت عملکردی ویژه را انجام دهند). در این گام، ضروری است که معلم فیلم مربوط به درس یا متن داستان را در سامانه شاد بارگذاری کرده و اطمینان حاصل کند که همه دانش‌آموزان به آن دسترسی دارند. در صورت عدم دسترسی به متن داستان، معلم می‌تواند با مطالعه خلاصه آن در کتاب راهنمای معلم، آن را با صدای خود ضبط کرده و روی سامانه بارگذاری کند. این گام، جلسه اول هر درس را تشکیل می‌دهد. در این جلسه، حضور همزمان و برخط (آنلاین) همه دانش‌آموزان در سامانه شاد ضروری نیست.

گفت‌وگوی برخط (آنلاین) معلم و دانش‌آموزان درباره محرک ارائه شده و مضامین آن

این گام - که می‌توان آن را مهم‌ترین گام فرآیند تدریس دانست - بخش اصلی جلسه دوم هر درس است و حتماً باید با حضور مجازی معلم و همه دانش‌آموزان به صورت برخط (آنلاین) انجام شود. حداقل امکانات مورد نیاز برای برگزاری این جلسه، فضای اختصاصی گروه در سامانه شاد است که در این صورت، گفتگو به صورت متنی یا صوتی انجام می‌شود (ابتدا معلم گفت‌وگو را شروع کرده و با طرح پرسش‌های مناسب ناظر به محرک ارائه شده در جلسه نخست، از دانش‌آموزان می‌خواهد پاسخ خود را به صورت متنی بنویسند یا فایل صوتی بگذارند). پیش‌نیاز این مرحله، توافق معلم و دانش‌آموزان درباره قوانین و آداب گفتگو است که به صورت طبیعی، باید در ضمن درس اول (واژه‌های تصادفی) با مشارکت دانش‌آموزان نسبت به آن توافق شود و سپس، معلم به تناوب آنها را به دانش‌آموزان یادآور شود. در صورت بهره‌مندی از نرم‌افزارهای دارای امکان گفتگوی صوتی یا تصویری برخط، می‌توان این جلسه را به صورت صوتی یا تصویری نیز برگزار کرد.

دریافت بازخوردها و جمع‌بندی

این گام توسط معلم و با استفاده از دریافت‌ها و مشارکت‌های دانش‌آموزان، در پایان جلسه دوم هر درس یا پس از آن، انجام می‌پذیرد. جمع‌بندی می‌تواند شامل خودارزیابی پایانی یا برخی فعالیت‌های عملکردی ساده نیز باشد.

با پیمودن این سه گام، هر درس در ضمن دو جلسه غیرحضورى آموزش داده خواهد شد. نخستین جلسه، به صورت غیر برخط (آفلاین) و دومین جلسه به صورت برخط (آنلاین) و با حضور همزمان معلم و همه دانش‌آموزان در سامانه شاد برگزار خواهد شد.

◀ الگوی آموزش غیرحضورى تربیت بدنى

اساس یاددهی و یادگیری در درس تربیت بدنی، مشارکت و استمرار حضور مفید و مؤثر فراگیران در فعالیت‌های یادگیری (تمرین و حرکت) است، از این رو توصیه می‌شود معلمان در فضای آموزش‌های غیرحضورى این درس، اجرای گام‌های اول و دوم از چرخه یادگیری را در حداقل زمان یک جلسه آموزش اجرا کنند و در گام سوم با استفاده از حرکات و تمرینات متنوع و جذاب، بیشترین فرصت مشارکت دانش‌آموزان در فعالیت‌های بدنی را فراهم آورند. همچنین اگر چه تکالیف خانگی در درس تربیت بدنی در شرایط عادی روال نیست ولی به معلمان محترم توصیه می‌شود در شرایط آموزش غیرحضورى از آن به عنوان یکی از اصلی‌ترین راهبردهای آموزشی در این درس استفاده کنند.

مثالی از آموزش انعطاف‌پذیری در پایه سوم

■ گام اول: درگیری

در این مرحله معلم با استفاده از انواع ابزارها و رسانه‌های آموزشی موجود همچون فیلم، تصاویر و لوحه‌های آموزشی ویژه دانش‌آموزان در درس تربیت بدنی سعی می‌کند تا ذهن دانش‌آموزان را درگیر مفهوم انعطاف‌پذیری کند. برای نمونه:

نمایش و مقایسه چند جسم قابل انعطاف تا سخت همچون کش، پاک‌کن، مداد
نمایش تصویر یا فیلمی کوتاه درباره عضلات و مفاصل بدن و دامنه حرکتی آنها
بیان نمونه‌هایی از درد‌های جسمانی ناشی از گرفتگی عضلات

■ گام دوم: جست و جوگری

در این مرحله معلم تلاش می کند با بیان پرسش هایی ذهن دانش آموز را بیشتر درگیر مفهوم انعطاف پذیری کند. برای این منظور معلم می تواند سؤالات زیر را مطرح کند و از دانش آموزان درخواست شود با هم فکری اولیای خود به سؤالات پاسخ دهند:

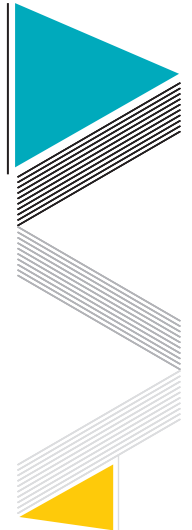
■ با نمایش تصاویر تمرینات مختلف (استقامتی، قدرتی و کششی) از دانش آموزان بخواهید تمرینات مناسب برای افزایش انعطاف پذیری را تشخیص دهند.

۱۳۳

■ با نمایش تصاویر یا فیلم چند حرکت کششی ساده همچون تصاویر زیر از دانش آموزان خواسته شود، اندام اصلی درگیر (دست، پا، تنه، گردن) در حرکت را شناسایی کنند.

■ گام سوم: توصیف و تبیین / نمایش و اجرای حرکات

در گام سوم که در اصل مهم‌ترین بخش آموزش است، نمایش و اجرای حرکات مربوط به انعطاف‌پذیری اجرا می‌شود، در درس تربیت بدنی این گام از سه مرحله اصلی تشکیل شده است:
الف) آمادگی بدنی: شامل انجام انواع نرمش‌های سبک و قابل اجرا در منزل که معلم می‌تواند از انواع فیلم‌های مربوط به گرم کردن در شبکه‌های شاد و رشد استفاده کند و یا خود اقدام به انجام نرمش و ارسال فیلم نماید. قبل از آغاز این مرحله لازم است توصیه‌های ایمنی و بهداشتی مربوط به انجام حرکات ورزشی در منزل یادآوری شود.

کشش جلوی ران

کشش بخش جانبی بالاتنه

کشش داخل پا

کشش پشت تنه و پشت پا

ب) مرحله پیاده کردن هدف: در این مرحله ابتدا معلم اجرای صحیح حرکات را نمایش می‌دهد و به این منظور می‌توان از تصویر، فیلم و یا انیمیشن مانند نمونه‌های روبه‌رو استفاده کرد.

در ادامه، یادگیرنده وظایف حرکتی تعیین‌شده توسط معلم را انجام دهد. معلم با طراحی تمرینات متنوع و جذاب در قالب بازی می‌تواند انگیزه دانش‌آموزان را بیشتر و ایشان را در اجرای تمرینات همراه کند. نمونه‌های متنوع و متعددی از انواع تمرینات و بازی‌های حرکتی مرتبط با عناوین دروس تربیت بدنی در شبکه‌های شاد و رشد قابل دسترسی است.

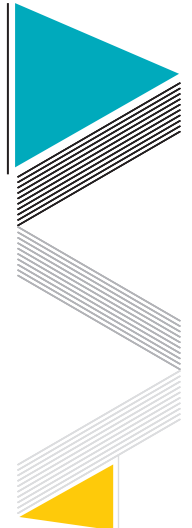
ج) مرحله جمع‌بندی و بازگشت به حالت اولیه: در این مرحله با دادن حرکات کششی ملایم و مروری بر آموزش انجام شده و ارائه تذکرات مهم بهداشتی، اخلاقی و انضباطی و غیره معلم تلاش می‌کند وضعیت جسمی و روانی دانش‌آموز را به وضعیت قبل از تمرینات بازگرداند.

■ گام چهارم یادگیری (ارزشیابی)

اگر چه در درس تربیت بدنی ارزشیابی فرایندی است و در جریان آموزش اتفاق می‌افتد ولی به منظور پایان دادن به چرخه یادگیری، تکالیف حرکتی معینی برای تقویت انعطاف‌پذیری تجویز می‌شود تا هر یک از دانش‌آموزان با توجه به توانایی‌های فردی، تمرینات تجویز شده را در منزل انجام دهند و با

ثبت و ارسال گزارش، معلم را در جریان نقاط قوت و ضعف خود قرار دهند. در کاربرد زیر نمونه‌ای از تکالیف حرکتی انعطاف‌پذیری در منزل به همراه خود ارزیابی ارائه شده است.

چقدر راضی بودید؟				تمرینات انعطاف‌پذیری در خانه توجه، توجه: قبل از شروع تمرین، ابتدا با انجام حرکات نرمشی حداقل به مدت ۵ دقیقه بدن خود را گرم کنید.
نیازمند تلاش	قابل قبول	خوب	خیلی خوب	
				<p>تکلیف شماره ۱: در حالت نشسته با پاهای کاملاً صاف و پنجه‌های کشیده به طرف بالا سعی کنید با کشش تنه و دست‌ها بدون خم شدن زانو، انگشتان دست خود را به پنجه پا نزدیک کرده و در دورترین نقطه به مدت ۸ ثانیه مکث کنید</p>
				<p>تکلیف شماره ۲: در حالت ایستاده یک دست را از بالای سر و دست دیگر از کمر در پشت بدن به یکدیگر نزدیک کنید. با جا به جا کردن دست‌ها، حرکت را تکرار کنید.</p>
				<p>تکلیف شماره ۳: در حالت ایستاده (پاها به اندازه عرض شانه باز) بدون خم کردن زانوها کف دست‌ها را به زمین نزدیک کنید و ۸ ثانیه این حالت را حفظ کنید.</p>

◀ الگوی آموزش کلاس معکوس

یکی از روش‌های مناسب برای آموزش غیرحضورى کلاس معکوس است؛ کلاس درس معکوس شیوه‌ای از آموزش است که یادگیری را به دانش‌آموز می‌سپارد و به معلم این امکان را می‌دهد که یادگیری تک‌تک دانش‌آموزان را با توجه به نیازهای فردی آنها تسهیل کند. در این روش ساختارهای سنتی و متداول فرایند یادگیری وارونه می‌شود؛ یعنی، در یک کلام، آنچه پیشتر به صورت متداول در کلاس درس انجام می‌شد، به خانه محول شده و فرایندهایی که قبلاً دانش‌آموزان در منزل انجام می‌دادند به کلاس درس منتقل می‌شود.

در کلاس معکوس، دانش‌آموزان محتوای آموزشی را پیش از آمدن به کلاس از طریق فیلم‌های آموزشی (معمولاً برخط / آنلاین) ضبط شده توسط معلم، مشاهده می‌کنند و با آمادگی و آشنایی نسبی از موضوع به کلاس درس می‌آیند؛ در نتیجه زمان کلاس درس صرف فعالیت‌هایی می‌شود که قبلاً با نام تکلیف منزل شناخته می‌شد. در اینجا معلم این امکان را دارد تا زمان محدود کلاس درس را به جای ارائه سخنرانی و تدریس محتوا، به تعامل با دانش‌آموزان، حل فعالیت‌های مشارکتی و تعاملی، به‌ویژه در سطوح بالای هرم یادگیری اختصاص دهد.

چرخه یادگیری در مدل کلاس معکوس

چرخه یادگیری در مدل کلاس معکوس شامل آمادگی، بحث گروهی و کاربرد است. در این فرایند معکوس کردن یادگیری حاصل می‌شود. در مرحله اول دانش‌آموزان در خانه با مشاهده فایل‌های صوتی و تصویری با توجه به سرعت یادگیری خودشان به آمادگی می‌رسند. در مرحله دوم در کلاس درس حضوری یا برخط (آنلاین) با تعامل و بحث گروهی به سطوح بالاتر شناخت دست پیدا می‌کنند. در اینجا معلم به جای ایراد سخنرانی این فرصت را دارد که با توجه به نیاز هر یک از دانش‌آموزان، راهنمایی‌ها و آموزش‌های لازم را بدهد و با آنان ارتباط ایجاد کند. در مرحله کاربرد، دانش‌آموزان از طریق انجام تکالیف واقعی و چالش‌برانگیز در زندگی روزمره یادگیری‌های خود را به کار می‌بندند.

مراحل اجرای کلاس معکوس

- درس و مفاهیمی را که می‌خواهید آموزش دهید و نیز پیامدهای یادگیری را تعیین کنید.
- با توجه به محدودیت در تعامل با دانش‌آموزان در آموزش غیرحضوری و سن آنها، مناسب است یک قطعه فیلم یا پویانمایی کوتاه آماده کنید که دربردارنده مفاهیمی باشد که می‌خواهید آموزش دهید. محتوای درس می‌تواند شامل داستان، تصویر، بازی یا حداقل همان کتاب درسی باشد. برانگیزاننده بودن و جذابیت محتوا ضروری است.
- محتوا را برای دانش‌آموزان ارسال کنید. فعالیتی که انتظار دارید دانش‌آموزان انجام دهند به وضوح برای آنها توضیح دهید. به آنها بگویید که در جلسه بعد به درس می‌پردازید. تکالیفی برای جلسه بعد تعیین کنید تا اطمینان یابید، دانش‌آموزان فعالیت‌های مورد انتظار را انجام داده‌اند.
- به منظور تعامل بیشتر دانش‌آموزان با هم دیگر، کلاس را به گروه‌های ۳ یا ۵ نفره تقسیم کنید. هر گروه، زیرگروه کلاس مجازی خواهد بود. توجه داشته باشید گروه‌بندی در جهت هم‌افزایی دانش‌آموزان و ایجاد رفاقت بین آنها باشد. فعالیت‌ها به صورت انفرادی، اما جمع‌بندی و ارائه به صورت گروهی و هر بار از سوی یکی از افراد گروه انجام می‌شود.
- در آموزش برخط از دانش‌آموزان بخواهید تا یافته‌های خود را ارائه دهند. بخشی دیگر از زمان به جمع‌بندی و ارائه توضیحات لازم از سوی معلم اختصاص می‌یابد.

۱۲۷

الگوی آموزش کلاس معکوس درس علوم تجربی

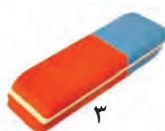
کتاب علوم تجربی پایه اول ابتدایی، درس ۱۳: آهن ربای من

کاربرگ ۱: آهن ربا

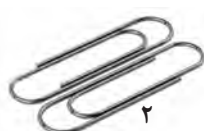
پرسش ۱: به نظر شما کدام یک به آهن ربا می‌چسبند؟
شماره تصاویری را که به آهن ربا می‌چسبند در دفترچه علوم بنویسید.

۴

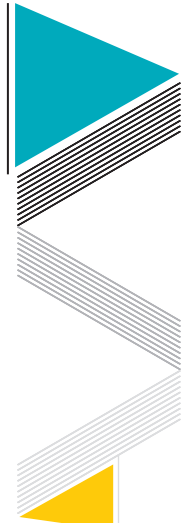
۳

۲

۱

توجه داشته باشید که تعداد تصاویر اندک باشد، مربوط به اشیا خطرناک نباشند. در دسترس باشند، و شماره‌گذاری شده باشند.

■ با استفاده از یک آهن‌ربا، ببینید آیا پاسخ شما به پرسش ۱ درست بوده است؟ دربارهٔ کدام یک اشتباه کرده‌اید؟ با دو رنگ متفاوت زیر پاسخ‌های درست و نادرست را خط بکشید.

■ با استفاده از آهن‌ربا و با کمک بزرگ‌ترها، چیزهایی را در خانه پیدا کنید که به آهن‌ربا می‌چسبند یا آهن‌ربا به آنها می‌چسبند. اسامی آنها را در دفترچه علوم بنویسید.

محدودیت: با توجه به اینکه دانش‌آموز ممکن است نتواند اسامی بعضی موارد را بنویسد، کمک والدین و بزرگ‌ترها ضروری است. به هر حال ممکن است دانش‌آموز بتواند نام این موارد را به خاطر بسپارد.

هشدار: علاوه بر توصیه صفحه ۹۳ کتاب درسی، تأکید بر توصیه‌هایی مانند عدم استفاده از اشیا نوک تیز، رعایت بهداشت در هنگام انجام فعالیت و نیز شستن دست‌ها بعد از انجام این فعالیت، ضروری است.

پرسش ۲:

آیا آهن‌رباها به هم می‌چسبند یا از هم دور می‌شوند؟

دو آهن‌ربا را از قسمت‌های متفاوت کنار هم قرار دهید. چه می‌بینید؟

■ این جمله‌ها را با فکر کردن به فعالیت‌هایی که درباره آهن‌ربا انجام دادید، کامل کنید.

۱ قبل از انجام این فعالیت می‌دانستم که

۲ با انجام دادن این فعالیت فهمیدم که

۳ الان دوست دارم/ می‌خواهم بدانم که ...

محدودیت: در این‌جا نیز ممکن است دانش‌آموز به علت مشکل در نوشتن نتواند، همه آنچه را در ذهن دارد و به زبان می‌آورد، بنویسد. یک راه کمک والدین و بزرگ‌ترها در نوشتن، و راه دیگر این است که دانش‌آموز به‌طور شفاهی بگوید و صدای او ضبط شود و از طریق فایل صوتی موارد خواسته شده را برای شما ارسال کند. به هر حال بهتر است که نحوه ارائه (تصویری، صوتی یا هر دو) را به انتخاب خود دانش‌آموز بگذارید.

■ **ارائه به معلم:** ارائه فایل تصویری (عکاسی از دفترچه علوم)، صوتی یا هر دو. بهتر است انتخاب را بر عهده خود دانش‌آموز و والدین بگذارید. اما دانش‌آموزان را تشویق کنید که هر دو شکل از ارائه را داشته باشند.

■ **ارزیابی فعالیت:** هدف از ارزیابی، تشخیص نقاط قوت و یا کاستی‌های احتمالی است. چگونگی فعالیت دانش‌آموزان به شما در انتخاب گام بعدی کمک می‌کند. می‌توانید با ارسال تصاویر کارتون مناسب و در صورت امکان مرتبط با آهن‌ربا آنها را تشویق کنید.

■ **جلسه آموزش برخط / حضوری:** محتوای این جلسه به جمع‌بندی فعالیت‌های دانش‌آموزان، رفع اشکال و آموزش ص ۹۳ تا ۹۵ اختصاص دارد. همچنین تکلیف بعدی (کاربرگ ۲) را برای دانش‌آموزان توضیح می‌دهید.

پیامدها

بعضی اشیا به آهن ربا می چسبند و بعضی نمی چسبند.
آهن رباها از هم دیگر دور و به هم دیگر نزدیک می شوند.
آهن رباها شکل های متفاوتی دارند.
تقویت مهارت های مشاهده ، تفکر، استدلال
تقویت مهارت نوشتن، ارائه شفاهی

کاربرگ ۲: اسباب بازی آهن ربایی

با استفاده از وسایلی مانند بطری آب، قوطی فلزی، در بطری، نی و... یک اسباب بازی بسازید و برای حرکت دادن آن از آهن ربا استفاده کنید.

۱۳۹

■ نقاشی از اسباب بازی که می خواهید بسازید، روی کاغذ بکشید. اسباب بازی را با کمک بزرگ ترها بسازید و از آن عکس بگیرید.

■ برای ساختن اسباب بازی چه کارهایی انجام دادید؟

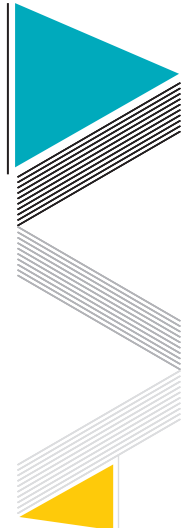
■ چگونه می توانید این اسباب بازی را با استفاده از آهن ربا به حرکت در آورید؟

■ از اسباب بازی در حال حرکت فیلم بگیرید و ارسال کنید.

پرسش: به نظر شما از آهن ربا برای انجام چه کارهایی می توان استفاده کرد؟

هشدار: بعد از انجام فعالیت دست های خود را بشویید. هنگام انجام فعالیت دست خود را به صورت یا چشم های خود نزنید.

از دانش آموزان بخواهید تا تجربه خود را در ساختن اسباب بازی متحرک بگویند و به کمک بزرگ ترها بنویسند و یا صدای خود را ضبط و برای شما ارسال کنند. این روش در پاسخ به پرسش نیز کمک می کند. انجام این فعالیت مقدمه ای برای آموزش صفحه های ۹۶ تا ۹۷ است.

پیامدها

- از آهن‌ربا می‌توان برای ساختن وسایل استفاده کرد.
- آهن‌ربا می‌تواند وسایل را به حرکت درآورد.
- مهارت‌های زبانی، نوشتاری و دست‌ورزی
- ارتباط علم با هنر
- پرورش خلاقیت و مهارت حل مسئله
- ایده پردازی

فعالیت تکمیلی

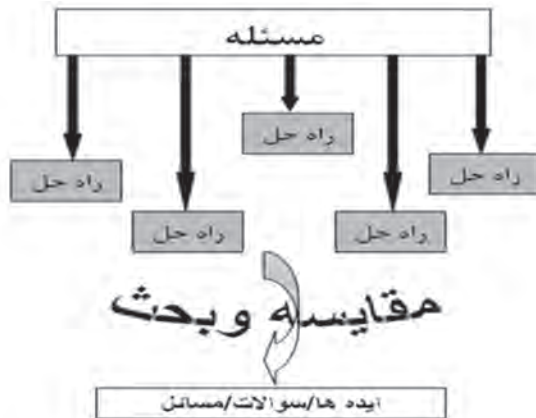
مشاهده فیلم فندق با عنوان آهن‌ربا از شبکه رشد roshd.ir

جلسه آموزش برخط (آنلاین) / حضوری:

محتوای این جلسه به جمع‌بندی فعالیت‌های دانش‌آموزان، آموزش صفحه‌های ۹۶ تا ۹۹ و رفع اشکال اختصاص دارد.

تداوم آموزش از طریق آموزش غیر حضوری غیر برخط (آفلاین).

الگوی آموزش حل مسئله ساختار یافته

این روش آموزشی مبتنی بر فعالیت‌های حل مسئله است و دانش‌آموزان را با فرصت‌هایی برای بازسازی ایده‌ها و مفاهیم ریاضی توسط خودشان آماده می‌کند. این روش تدریس شامل سه مرحله کلی (۱) ارائه مسئله؛ (۲) بحث بر روی روش‌ها و راه‌حل‌ها و (۳) نتیجه‌گیری و تعیین تکالیف برای تثبیت مفهوم است (شکل ۱).

شکل ۱. روش تدریس حل مسئله ساختار یافته

در ادامه توضیحات مربوط به هر یک از این مراحل ارائه می‌شود:

مرحله ۱: ارائه مسئله

در این روش ابتدا معلم مسئله‌ای را در قالب فعالیت انتخاب می‌کند و به دانش‌آموزان ارائه می‌کند و از آن‌ها می‌خواهد تا مسئله مذکور را در مدت زمان مشخصی حل کنند و راه‌حل‌شان را برای معلم ارسال کنند. درس با کار شخصی دانش‌آموزان برای حل یک مسئله با استفاده از دانش ریاضی خودشان آغاز می‌شود.

مرحله ۲: بحث بر روی روش‌ها و راه‌حل‌ها

در این مرحله، معلم با توجه به هدف آموزشی قصد شده در فعالیت، سبک‌های مختلف یادگیری دانش‌آموزان و خلاقانه و بدیع بودن راه‌حل‌ها، تعدادی از آن‌ها را متناسب با زمان کلاس آنلاین خود جهت بحث در کلاس انتخاب می‌کند. در جلسه آنلاین، معلم راه‌حل‌های انتخابی را مورد بحث و بررسی قرار می‌دهد تا از این طریق دانش‌آموزان به مفهوم مورد نظر دست یابند. در این مرحله مناسب است معلم تا حد امکان از دانش‌آموزان بخواهد تا نحوه حل مسئله به کمک آن راه‌حل‌های انتخابی را توضیح دهند و او نقش هماهنگ‌کننده بحث را ایفا کند.

مرحله ۳: نتیجه‌گیری و تعیین تکالیف برای تثبیت مفهوم

معلم در این مرحله به کمک دانش‌آموزان، نتایج آموزشی حاصل از حل مسئله یا فعالیت مذکور را جمع‌بندی نموده و تکالیف را به دانش‌آموزان جهت تثبیت مفاهیم آموخته‌شده تعیین می‌کند.

الگوی آموزش حل مسئله ساختار یافته درسی ریاضی

شهرب

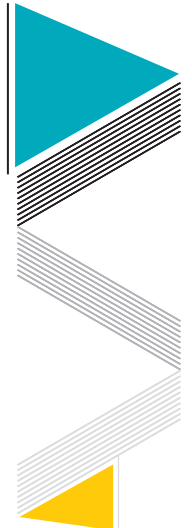
فعالیت

طفا برای جشن ولادت پیامبر اکرم (ص) بسته‌های شکلات درست کرد.
او در هر بسته ۴ شکلات گذاشت.
بکی از بسته‌ها ۳ بسته شکلات برداشت. چند شکلات به این خانواده
رسیده است؟
طفا ابتدا برای این مسئله شکل کشید (نمنا هر شکل رسم کنید).
سپس این عبارت را نوشت: دسته‌ی تایی می‌شود.

خواهر زرگ تر طفا، که معلم ریاضی بود، به او گفت: «چرا از ضرب استفاده نکردی؟ می‌توانستی بنویسی $3 \times 4 = 12$. حالا نمنا بگوید: اگر در هر بسته ۵ شکلات باشد، بسته‌های آن‌ها چند شکلات برداشته است؟ (شکل بکشید و عبارت ضرب بنویسید.)

در این قسمت، به عنوان نمونه نحوه تدریس فعالیت صفحه ۴۶ کتاب ریاضی پایه سوم ابتدایی بر اساس مراحل این روش ارائه می‌شود.

شکل ۲. فعالیت صفحه ۴۶ کتاب ریاضی پایه سوم ابتدایی

مرحله ۱: ارائه مسئله

در این مرحله، آموزگاران گرمای تصویر زیر را از طریق محیط شاد برای دانش‌آموزان ارسال می‌کنند و از آنان می‌خواهند تا این مسئله زیر (شکل ۳) را حل کرده و نحوه حل خود را تا زمان تشکیل کلاس ریاضی برای آنها ارسال کنند. همچنین در این مرحله آموزگار از دانش‌آموزان می‌خواهد تا متن مسئله را بخوانند و اگر جایی از متن سوال برایشان مبهم است، بگویند تا از این طریق اشکالات آنها در فهم متن مسئله برطرف شود.

شکل ۳. مسئله ارائه شده به دانش‌آموزان برای حل کردن (کتاب ریاضی پایه سوم ابتدایی، ۱۳۹۹، ص. ۶۴)

مرحله ۲: بحث بر روی روش‌ها و راه‌حل‌ها

در این مرحله آموزگار، پاسخ‌های ارسالی دانش‌آموزان را بررسی می‌کند و با توجه به معیارهایی که در توضیح این مرحله ارائه شد، تعدادی از راه‌حل‌ها و پاسخ‌ها را انتخاب می‌کند تا دانش‌آموزان در زمان تشکیل کلاس به صورت آنلاین در خصوص آن به بحث و گفتگو بپردازند. به عنوان نمونه تعدادی از راه‌حل‌های انتخابی برای این مسئله که توسط دانش‌آموزان ارائه شده است، می‌تواند شامل موارد زیر باشد:

<p>۲ روش رسم چوب خط:</p>	<p>۱ روش رسم شکل:</p>
<p>۴ راه حل نادرست برای حل این مسئله:</p>	<p>۳ روش استفاده از جمع اعداد:</p>

همان گونه که ملاحظه می فرمایید، چهار روش برای حل این مسئله انتخاب شده است که ۳ تا از آن ها درست و یک مورد (روش ۴) نادرست است. دانش آموزان با مقایسه این روش ها و در نظر گرفتن شباهت ها و تفاوت های آنها و همچنین روش ارائه شده در کتاب درسی برای این مسئله درک اولیه ای از ویژگی های این موقعیت که در بر دارنده عمل ضرب پیدا می کنند. توجه به راه حل شماره ۴ نیز منجر به این می شود تا دانش آموزان با بدفهمی رایج در حل مسائل مربوط به ضرب آشنا شوند و دچار این بدفهمی در حل این مسائل نشوند. دقت کنید که هنوز عمل ضرب به طور مستقیم به دانش آموزان ارائه نشده است و دانش آموزان در این مرحله فقط درک می کنند که در موقعیت هایی که می خواهیم مجموع اعضای چند مجموعه یا گروه با تعداد اعضاء یکسان را بدست آوریم کافی است از جمع های تکرار شونده استفاده کنیم.

۱۳۳

مرحله ۳: نتیجه گیری و تعیین تکالیف برای تثبیت مفهوم

در این مرحله معلم از دانش آموزان می خواهد تا آنچه از طریق این مسئله و بحث بر روی آن یاد گرفته اند را بیان کنند تا از این طریق مطالب این درس جمع بندی شود و مفهوم ضرب به صورت زیر ارائه می شود. این جمع بندی می تواند به کمک دانش آموزان به صورت زیر انجام شود:

وقتی می خواهیم بداییم سه بسته ی چهار تایی شکلات، چند شکلات است، به جای اینکه عدد چهار را ۳ بار با خودش جمع کنیم، ضرب 3×4 استفاده می کنیم که عدد اول تعداد بسته ها و عدد دوم تعداد شکلات های هر بسته را نشان می دهد.

$$\begin{aligned} 4 + 4 + 4 &= 3 \times 4 = 12 \\ 6 + 6 + 6 + 6 &= 4 \times 6 = 24 \\ 7 + 7 &= 2 \times 7 = 14 \\ 9 + 9 + 9 + 9 &= 4 \times 9 = 36 \end{aligned}$$

شکل ۴. جمع بندی مطالب درس به کمک دانش آموزان

برای جمع‌بندی مطالب، تا حد امکان بایستی از دانش‌آموزان استفاده شود و در صورتی که نکته‌ای از درس در جمع‌بندی آن‌ها جاافتاده بود، معلم به بیان آن‌ها بپردازد.
پس از جمع‌بندی آموزگاران تکالیفی را که بایستی دانش‌آموزان برای تثبیت مفهوم کسب‌شده انجام دهند را مشخص کرده و به آن‌ها اعلام کنند. مناسب است در خصوص این صفحه از کتاب، آموزگاران از دانش‌آموزان بخواهند تا کاردرکلاس صفحه ۵۶ کتاب را حل کنند.

کار در کلاس

۱- برای هر شکل یک تساوی ضرب بنویسید.

۲- به کمک تقارن، تعداد مربع‌ها را پیدا کنید و برای آن‌ها یک عبارت ضرب بنویسید.

GET/privoc
coronavirus

ارزشیابی

۳

ارزشیابی اثربخش نقش مهمی در پیشرفت یک نظام آموزشی دارد و ذینفعان مختلف این نظام از آن بهره می‌جویند. این ارزشیابی به معلم کمک می‌کند تا با تکیه بر شواهد و اطلاعاتی که نسبت به توانایی‌ها و شایستگی‌های دانش‌آموزان کسب می‌کند میزان آموخته‌های فعلی آنان را بسنجد و بتواند محتوای تازه را به این آموخته‌ها پیوند بزند. معلم طی فرایند تدریس نیز می‌تواند درک دانش‌آموزان را بسنجد و این فرایند را جرح و تعدیل کند. همچنین ارزشیابی به معلم کمک می‌کند تا مراحل بعدی فرایند یادگیری را برنامه‌ریزی کند.

ارزشیابی را می‌توان در سه دسته زیر طبقه‌بندی کرد:

■ ارزشیابی از آموخته‌ها

■ ارزشیابی برای آموختن

■ ارزشیابی به عنوان یک آموخته

ارزشیابی از آموخته‌ها که همان سنجش تراکمی است با هدف سنجش یادگیری‌های متراکم شده در طول یک دوره آموزشی و در پایان فرایند تدریس انجام می‌شود و به نمره دادن به یادگیرنده و قضاوت درباره اثربخشی کار معلم و برنامه درسی منجر می‌شود. ارزشیابی برای آموختن که گاهی به آن سنجش تکوینی نیز می‌گویند در طی فرایند تدریس و به عنوان ابزار یادگیری به منظور حمایت از فرایند یادگیری انجام می‌شود تا شواهدی درباره چگونگی پیشرفت جریان یادگیری ارائه دهد.

اما منظور از ارزشیابی به عنوان یک آموخته چیست؟ ارزشیابی به عنوان یک آموخته را می‌توان سنجشی دانست که به عادت ذهنی دانش‌آموز تبدیل شده است و او را به یک سنجشگر رفتارهای خود تبدیل کرده است. شاید بتوان گفت تمام تلاش و کوششی که در گستره نظام آموزش و پرورش صورت می‌گیرد در راستای این است که دانش‌آموز در سایه راهنمایی‌های معلم به عنوان موجودی عامل به کسب معنا نائل آید (مبانی نظری سند تحول بنیادین، ۱۳۹۰).

برای ارزشیابی در مدرسه غیرحضوری می‌توان از ابزارهای زیر استفاده کرد:

■ خودارزیابی

■ چک‌لیست

■ پوشه کار

خودارزیابی: در خودارزیابی هدف این است که یادگیرنده برای آگاهی یافتن از نحوه پیشرفت خود بر کار خویش نظارت آگاهانه داشته باشد و مرتب به ارزشیابی آن بپردازد.

او سعی می‌کند تا بخش‌هایی را که برایش واضح است و به عبارتی یاد گرفته از قسمت‌های دشوار و آنچه نمی‌داند جدا کند و با رتبه‌بندی و اولویت‌گذاری مشخص نماید.

فرد در خودارزیابی به سؤال‌های زیر پاسخ می‌دهد و درباره یادگیری خود تصمیم‌گیری می‌کند.

■ کدام قسمت را بهتر فهمیدم؟

■ کدام قسمت را متوجه نشدم؟

■ کدام قسمت کار دشوار بود؟

■ کدام قسمت کار از همه مهمتر بود؟

در خودارزیابی معلم باید فرم اولیه را همراه با آموزش به دانش آموز ارائه دهد.

چک لیست: برای این که مطمئن شویم تا اهداف و زیرمجموعه آنها به شکل درست و استاندارد مورد توجه قرار گرفته‌اند، فهرستی از مؤلفه‌های آموزشی سؤال‌های ریز، فعالیت‌ها یا مهارت‌هایی که به قسمت‌های ریزتر تقسیم می‌شود را به عنوان چک لیست آماده می‌کنیم. با توجه به شفاف بودن مطالب در چک لیست می‌توان از آن در مستندسازی آنچه مورد آموزش قرار گرفته استفاده کرد.

پوشه کار: فرایند آموخته‌های دانش آموز طی یک دوره تحصیلی می‌تواند به عنوان پوشه کار به صورت فایل‌های فردی و یا گروهی مورد استفاده قرار گیرد. معلم با قرار دادن یک پوشه برای هر نفر، مستندات مربوط به آموزش و یادگیری هر فرد را جمع‌آوری و در نهایت به ارائه بازخورد، قضاوت در یادگیری و نیز جبران ضعف‌ها می‌پردازد و در پایان دوره با مراجعه به مستندات جمع‌آوری شده به قضاوت نهایی در مورد روند یادگیری فرد می‌پردازد.

در ادامه گام‌های ارزشیابی توصیفی در فضای مجازی با مثالی از درس هدیه‌های آسمان ارائه می‌شود:

■ گام اول: شناخت اهداف آموزشی دروس آموزش غیر حضوری

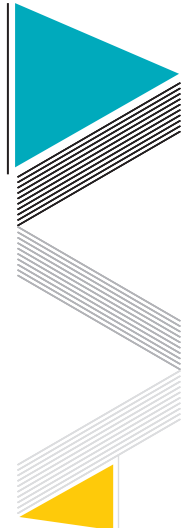
ارزشیابی از آموزش، میزان رسیدن دانش‌آموزان به اهداف دروس را مشخص می‌کند؛ لذا در درجه اول با مراجعه به راهنمای معلم می‌بایست اهداف هر درس را شناخت.

■ گام دوم: جمع‌آوری اطلاعات از دانش‌آموزان در راستای تحقق اهداف

پس از شناخت اهداف، معلم می‌بایست به دنبال شواهدی باشد که تحقق اهداف در دانش‌آموزان را نشان دهد تا بر مبنای این اطلاعات و شواهد، قضاوت خود از ایشان را اعلام نماید؛ در این راستا، همکاران محترم می‌توانند با توجه به ماهیت و اهداف دروس، از ابزارها و شیوه‌های متنوعی برای ایجاد و تکمیل کارپوشه دانش‌آموزان استفاده نمایند که در ادامه به نمونه‌هایی در درس هدیه‌های آسمان اشاره می‌شود:

1 ■ چک لیست ارزشیابی توسط والدین

چک لیست، به فهرستی از ملاک‌ها یا معیارهای معین گفته می‌شود که قرار است در هر درس از

سوی دانش‌آموزان ظهور و بروز یابد. برای این کار، فهرستی از رفتارهایی که قرار است مورد ارزشیابی قرار گیرند، تهیه می‌شود؛ رفتارها توسط والدین مورد مشاهده قرار می‌گیرند و دستیابی به هر یک از ملاک‌های مورد نظر با زدن علامت «✓» در برابر رفتارهای موجود در فهرست، مشخص می‌شود. در اینجا می‌بایست در جلسه توجیهی به والدین گوشزد شود که:

■ برای مشخص شدن اشکالات دانش‌آموزان و پیشنهاد برای اصلاح، سعی بر واقع‌گرایی در ثبت اطلاعات دانش‌آموزان داشته باشند.

■ با توجه به محرمانه بودن اطلاعات دانش‌آموزان، می‌بایست چک‌لیست‌های تکمیل شده را به صفحه شخصی معلم از طریق سامانه شاد ارسال نموده و از ارسال آن در گروه اجتناب نمایند.

دو نمونه چک‌لیست در موضوع احکام که جنبه عملی پررنگی دارند، در ادامه به تصویر کشیده شده است:

چک لیست وضو (مربوط به پایه دوم ابتدایی)

با کمک پدر یا مادر، وضو را در خانه تمرین کنید. سپس یک بار وضو بگیرید و از آنها بخواهید جدول را برای شما کامل کنند.

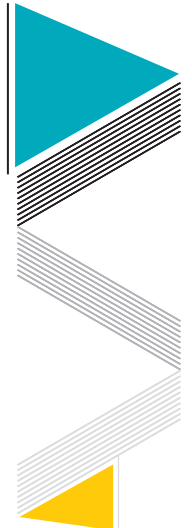
عملکرد من			مراحل وضو
نیازمند آموزش	خوب	خیلی خوب	
		✓	۱- نیت
			۲- شستن صورت
			۳- شستن دست‌ها
			۴- مسح سر
			۵- مسح پاها

چک لیست نماز (مربوط به پایه دوم ابتدایی)

عملکرد من			مراحل نماز
نیازمند آموزش	خوب	خیلی خوب	
			لباس و پوشش مناسب
			خواندن حمد و سوره
			حالت رکوع و ذکر آن
			حالت سجده و ذکر آن
			ذکر قنوت
			تسبیحات اربعه
			تشهد
			سلام
توضیح لازم:			
.....			

۲ کاربرد های آزمون

این کاربرد ها در خصوص انواع آزمون، می‌تواند توسط خود معلم طراحی و آماده شده و در بستر شاد با دانش‌آموزان به اشتراک گذاشته شود. سپس دانش‌آموزان، آنها را تکمیل و تصویر آن را برای معلم ارسال می‌کنند.

برای آشنایی بیشتر همکاران، انواع این آزمون‌ها در ادامه توضیح داده می‌شود:

۲-۱- آزمون های دانشی

آزمون های دانشی، آزمون هایی هستند که سنجش سطح دانش و محفوظات مخاطب را دنبال می‌کنند. این نوع آزمون به دو نوع کلی تقسیم می‌شود:

الف) آزمون های عینی یا بسته پاسخ؛ شامل آزمون های چند گزینه‌ای، جور کردنی و صحیح یا غلط می‌باشد. در این نوع آزمون‌ها، هم سؤال و هم جواب، در اختیار آزمون‌شوندگان قرار می‌گیرد تا گزینه صحیح را مشخص کنند.

ب) طرح سؤالات تشریحی؛ شامل آزمون های گسترده پاسخ و محدود پاسخ می‌باشد و از دانش‌آموزان خواسته می‌شود پاسخ سؤالات را به صورت توصیفی یا تحلیلی - تبیینی در قالب آزمون کتبی ارائه نمایند.

۲-۲- آزمون های عملکردی

در آزمون عملکردی، از آنجایی که قرار است، عملکرد دانش‌آموز مورد سنجش قرار گیرد، این عملکرد یا در یک موقعیت فرضی و شبیه‌سازی شده خود را نشان می‌دهد یا در یک موقعیت عینی و واقعی بروز می‌کند.

به بیان دیگر وقتی قرار است، مهارت و عملکرد دانش‌آموز بر اساس دانش‌های پیش‌آموخته ظهور و بروز یابد، یا دانش‌آموز در یک موقعیت فرضی قرار می‌گیرد تا بگوید در این موقعیت چه عکس‌العملی از خود نشان می‌دهد یا در یک موقعیت واقعی مورد سنجش قرار می‌گیرد. مانند فردی که در یک آزمون رانندگی، گاه در یک موقعیت شبیه‌سازی شده از او می‌خواهند حق تقدم خودروها در سر چهارراه را بیان کند و گاه نیز افسر رانندگی کنار او می‌نشیند و به راه می‌افتند تا او ببیند آیا راننده در سر چهارراه، حق تقدم افراد و خودروها را رعایت می‌کند؟

بر این اساس، آزمون های عملکردی دو نوع کلی پیدا می‌کند:

۲-۱-۲- آزمون عملکردی در موقعیت شبیه‌سازی شده: در این نوع آزمون از یادگیرنده خواسته می‌شود تا در یک موقعیت شبیه‌سازی شده، همان اعمالی را انجام دهد که در موقعیت‌های واقعی با آنها روبه‌رو می‌شود. مانند این پرسش در خصوص نماز مسافر:

خانواده سعید در تهران ساکن‌اند.
در موارد زیر، نماز سعید شکسته است یا کامل؟
- آنها همراه پدر و مادر خود برای زیارت امام رضا علیه السلام به مشهد رفته‌اند و می‌خواهند هفت روز در آنجا بمانند.
- با خانواده خود، برای تفریح پنج کیلومتر از شهر خارج شده‌اند.
- برای دیدن مادر بزرگ به اصفهان رفته‌اند و قصد دارند دو هفته آنجا بمانند.

۲-۲-۲- **آزمون عملکردی عینی (نمونه کار):** در این حالت، عملکرد واقعی دانش‌آموز در موقعیتی واقعی مورد توجه قرار می‌گیرد، که با توجه به مجازی بودن آموزش، مصادیق بسیار محدودی پیدا می‌کند؛ مانند این فعالیت برای نوشتن متنی در ستایش خدا:
با استفاده از این عبارات، متنی کوتاه در ستایش خداوند یکتا بنویس.

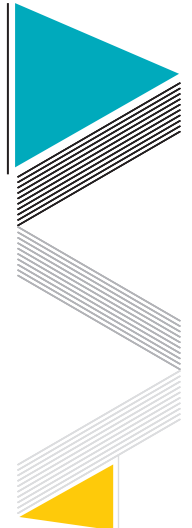
مهربان، زیبایی‌ها، آسمان، بخشنده‌ترین، بی‌مانند

.....
.....
.....

با توجه به اینکه فرایند بررسی آزمون‌ها، فرایند زمان‌بری است؛ لذا در هر جلسه، بررسی کاربرگ **تعدادی از دانش‌آموزان (مثلاً ۵ نفر)** کفایت می‌کند و در جلسات بعد، کاربرگ دانش‌آموزان دیگر مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

نکته: آزمون‌های ذکر شده، می‌تواند در دو صورت کتبی و شفاهی برگزار گردد که هر دو صورت ذیل عنوان «کاربرگ‌های آزمون» قرار گرفته است.

در ادامه، کاربرگ آزمون از درس «باغ سَری» از کتاب هدیه‌های آسمان ششم ابتدایی جهت آشنایی بیشتر شما همکاران محترم قرار داده شده است.

کاربرگ ارزشیابی درس ۴: باغ سَری

۱ با توجه به آنچه در این درس خواندیم، چرا امام علی (علیه السلام) درباره دوست این‌طور فرموده‌اند:

کسی را برای دوستی انتخاب کن که تو را از بدی‌ها و کارهای نامناسب باز دارد.

.....
.....

۲ متن زیر را بخوانید و به پرسش‌ها پاسخ دهید:

فرشته و مبینا از کلاس دوم تا ششم با هم دوست و هم‌کلاسی هستند. یک روز زنگ تفریح، وقتی همه بچه‌ها از کلاس خارج شدند، ناگهان مبینا کیف هم‌کلاسی‌اش سارا را برداشت و آن را به گوشه کلاس پرتاب کرد. فرشته از بیرون کلاس این صحنه را دید، اما چیزی نگفت. دو روز از این ماجرا گذشت و فرشته همچنان این موضوع را مخفی نگهداشت و حتی دلیل کار مبینا را نپرسید. با خودش فکر می‌کرد اگر مبینا بفهمد او ماجرا را دیده است، شرمنده می‌شود و یا حتی می‌ترسید دوستی چندین ساله آنها خراب شود. بنابراین تصمیم گرفت موضوع را به‌طور کلی فراموش کند. از طرف دیگر، سارا خیلی ناراحت بود. نمی‌دانست چه کسی کیفش را به گوشه کلاس پرتاب کرده و کاردستی زیبایی را که برای کلاس هنر ساخته بود، شکسته است ...

■ بچه‌های عزیز! اگر شما به‌جای فرشته بودید، چه می‌کردید؟

■ آیا به دوست خود تذکر می‌دادید؟ و علت کار او را می‌پرسیدید؟ چگونه این کار را انجام می‌دادید؟

۳ تحقیق‌ها و فعالیت‌های کلاسی درباره موضوع مورد نظر درس:

تحقیق‌ها و فعالیت‌های کلاسی، اگر به خوبی طراحی و اجرا شوند، هم می‌توانند موجب بهبود و توسعه مهارت‌های دانش‌آموزان شوند و هم منبعی برای ارزشیابی از پیشرفت دانش‌آموزان باشند. فعالیت‌ها و تکالیف درسی، فرصت «آموختن برای به کار بستن» را برای دانش‌آموزان ایجاد می‌کنند. به عنوان نمونه معلم می‌تواند در درس مربوط به موضوع «تولی و تبری»، این تحقیق را برای دانش‌آموزان تعریف نماید:

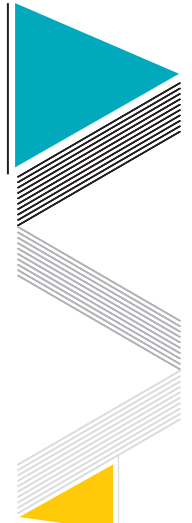
■ چه حادثه‌ای موجب شد روز ۱۳ آبان را روز «دانش‌آموز» بنامند؟ این حادثه با موضوع درس چه ارتباطی دارد؟

■ گام سوم: سامان‌دهی اطلاعات جمع‌آوری شده از دانش‌آموزان و ارائه بازخورد

پس از جمع‌آوری اطلاعات از دانش‌آموزان، این اطلاعات می‌بایست برای هر دانش‌آموز در دفتری ثبت شود، تا معلم بتواند با مرور این اطلاعات، مبنایی برای قضاوت از دانش‌آموزان در دست داشته باشد. در این راستا، پیشنهاد می‌شود همکاران محترم صفحه‌ای این چنین برای هر دانش‌آموز طراحی نمایند و اطلاعات حاصل از وی را در آن ثبت نمایند و با جمع‌بندی این اطلاعات در هر حیطه قضاوتی از دانش‌آموزان داشته و در فرم‌های «الف» و «ب» برای وی ثبت نمایند.

۱۴۳

نام و نام خانوادگی دانش‌آموز:			سطح نهایی او	
حیطه‌های ارزشیابی	عملکرد موجود از دانش‌آموز		قضاوت کلی معلم از عملکرد او (خیلی خوب، خوب، قابل قبول، نیاز به تلاش بیشتر)	
خدانشناسی	☐ کاربرگ آزمون	عناوین دروس:	سطح:	توضیح لازم:
	☐ تحقیق کلاسی
پیامبری	☐ کاربرگ آزمون	عناوین دروس:	سطح:	توضیح لازم:
	☐ تحقیق کلاسی
امامت و شخصیت‌های دینی	☐ کاربرگ آزمون	عناوین دروس:	سطح:	توضیح لازم:
	☐ تحقیق کلاسی
آداب و اخلاق اسلامی	☐ چک‌لیست والدین	عناوین دروس:	سطح:	توضیح لازم:
	☐ کاربرگ آزمون
	☐ تحقیق کلاسی
احکام	☐ چک‌لیست والدین	عناوین دروس:	سطح:	توضیح لازم:
	☐ کاربرگ آزمون
	☐ تحقیق کلاسی
مراسم اسلامی	☐ کاربرگ آزمون	عناوین دروس:	سطح:	توضیح لازم:
	☐ تحقیق کلاسی

معلم برای تکمیل این جدول، ابتدا مستندی که از دانش‌آموز در دست دارد (چک‌لیست یا کاربرگ ارزشیابی یا تحقیق کلاسی) را تیک زده و نام درس یا درس‌هایی که دانش‌آموز در آن ارزشیابی شده است، یادداشت می‌کند و سپس با توجه به مستند موجود، سطحی را برای او تعیین خواهد کرد. لازم به ذکر است که رتبه نهایی دانش‌آموز، میانگین رتبه‌های او در حیطه‌های ارزشیابی موجود در جدول است. بنابراین معلم در پایان، پس از تعیین سطح دانش‌آموزان در هر یک از حیطه‌های مطرح شده، از مجموع آنها میانگین گرفته و در فرم «ب» برای دانش‌آموزان ثبت می‌نماید.

همچنین این نکته نیز بسیار حائز اهمیت است که بازخورد پایانی که معمولاً تحت عنوان «ارزشیابی از آموزش» از آن یاد می‌شود و در اینجا توضیح داده شد، با بازخورد فرایندی که در طول آموزش اتفاق می‌افتد و خود وسیله‌ای برای یادگیری بهتر دانش‌آموزان است، متفاوت است.

معلم، در طول آموزش بارها ممکن است به دانش‌آموزان بازخورد دهد و اشکالات آنها را برای رسیدن به هدف اصلاح نماید که این بازخورد از نوع فرایندی بوده و مبنای قضاوت برای بازخورد پایانی نمی‌باشد.

نکات کاربردی

با توجه به شرایط و نیز ضرورت نظارت مداوم بر فرایند یادگیری، لازم است ارزشیابی به صورت **مستمر** و مداوم و بر اساس **ارزیابی فعالیت‌های تعیین شده** انجام شود. با توجه به سن مخاطب و محدودیت‌های نوشتاری دانش‌آموزان، **پرسش‌های شفاهی** مناسب‌اند. می‌توانید پرسش‌ها را ضبط و به صورت غیر بر خط (آفلاین) برای دانش‌آموزان بفرستید و از آنها بخواهید تا پاسخ را ضبط و برای شما ارسال کنند. در این صورت فرصت بررسی پاسخ‌ها و برنامه‌ریزی برای ادامه آموزش و انجام تغییرات لازم را دارید. در صورت امکان استفاده از نرم‌افزارهای نوشتاری، می‌توانید کاربرگ‌های مجازی ارسال و از دانش‌آموزان بخواهید با راهنمایی و کمک بزرگ‌ترها، پاسخ را علامت بزنند یا اینکه در حد چند واژه بنویسند. در غیر این صورت در ارتباط با چنین پرسش‌هایی از دانش‌آموزان بخواهید تا پاسخ هر پرسش را با شماره هر سؤال در دفترچه بنویسند و از آن عکس بگیرند و برای شما ارسال کنند.

توجه داشته باشید که با توجه به اولویت **پرورش مهارت و توانایی مفهوم‌سازی** در دوره ابتدایی، به ویژه اول ابتدایی، ضروری است تکالیف تعیین شده به جای پرسش و پاسخ‌های رایج، مبتنی بر دست‌سازهای آسان و ساده باشد. دست‌سازهای هدفمند ضمن پرورش مهارت‌ها به مفهوم‌سازی و گسترش یادگیری کمک می‌کند.

در ارائه ارزیابی فعالیت‌ها به دانش‌آموزان از واژه‌های مثبت استفاده می‌شود. بازخورد به دانش‌آموزان باید به گونه‌ای باشد که آنها را برای فعالیت بیشتر تشویق کند.

تأکید شما برانجام فعالیت به وسیله خود دانش‌آموز و کمک بزرگ‌ترها فقط در پشتیبانی از انجام فعالیت باشد.

Et/ptivo
covid19

رسانه‌های پشتیبان /

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی شبکه رشد را در اختیار دارد که در شرایط پیش‌رو برای معلم نقش رسانه پشتیبان دارد. مهم‌ترین محتوایی که در شبکه رشد بارگذاری شده است، فیلم الگوی تدریس آموزش از راه دور مطابق با چرخه یادگیری شناختی برای تمامی موضوعات درسی و پایه‌های تحصیلی دوره ابتدایی است. به علاوه معلمان محترم می‌توانند محتوای الکترونیکی دروس همه پایه‌ها را در شبکه رشد ببینند؛ این محتوا شامل فایل pdf کتاب درسی، محتوای الکترونیکی چندرسانه‌ای، فیلم تدریس معلم، فیلم‌های آموزش معلمان، فعالیت‌های تکمیلی و تعاملی و کتاب گویا است.

<https://www.roshd.ir>

تعریف اصطلاحات به کار رفته در شبکه رشد

- **محتوای کتاب درس (کتاب درسی):** فایل الکترونیکی متن کتاب درسی در قالب یک فایل pdf قابل دانلود برای دانش‌آموزان و معلمان است.
- **محتوای الکترونیکی و چندرسانه‌ای (فیلم آموزشی):** ترکیبی از تصویر (ثابت و متحرک)، صدا، انیمیشن و فیلم (آموزش به روش مستقیم و غیرمستقیم) غیرتعاملی درباره مفاهیم کتاب درسی است که به‌طور هم‌زمان قابل مشاهده و دانلود می‌باشد، مانند فیلم‌های فندق در درس علوم پایه اول، دوم و ششم و یا فیلم‌های مرتبط با کتاب تفکر و پژوهش پایه ششم.
- **فیلم تدریس:** فیلم آموزش به روش آموزش مستقیم توسط یک معلم به دانش‌آموزان است مانند فیلم‌های پخش شده از شبکه آموزش صدا و سیما تحت عنوان مدرسه تلویزیونی، محتوای این بخش به‌طور هم‌زمان قابل مشاهده و دانلود است.
- **فیلم آموزش معلم (راهنمایی آموزگاران):** شامل فیلم‌هایی است که به منظور ارائه آموزش‌های لازم برای معلمان جهت تدریس محتوای دروس تولید شده است (مانند فیلم‌های آموزش معلمان بر فراز آسمان)، محتوای این بخش به‌طور هم‌زمان قابل مشاهده و دانلود است.
- **فعالیت‌های تکمیلی و تعاملی:** به منظور تعمیق و تثبیت آموزش ارائه شده در بخش‌های محتوای الکترونیکی و چندرسانه‌ای، تعدادی محتوا در قالب فایل متنی (pdf) و محتوای چندرسانه‌ای تعاملی در این بخش قرار گرفته است. این محتوا قابل دانلود است. به عنوان مثال در محتوای تکمیلی کتاب‌های

فارسی تعدادی فایل متنی در قالب داستان و شعر از محتوای مجلات رشد مرتبط با پایه تحصیلی انتخاب و بازگذاری شده است و یا درس علوم و ریاضی تعدادی فعالیت تعاملی (ارتباط دوسویه) به صورت تمرین‌های تعاملی برای دانش‌آموزان در این بخش قرار گرفته است. این بخش قابل اجرای هم‌زمان روی شبکه رشد نیست و محتوا باید توسط کاربر دانلود و سپس مورد استفاده قرار گیرد.

■ **کتاب گویا (فایل صوتی کتاب‌های درسی):** به منظور تقویت سواد شنیداری دانش‌آموزان فایل صوتی چهار کتاب آموزش قرآن، فارسی، عربی و زبان انگلیسی بر روی شبکه رشد قرار گرفته است. محتوای این بخش به طور هم‌زمان قابل مشاهده و دانلود است.

محتوای موجود در شبکه ملی مدارس ایران رشد

پایه اول ابتدایی

نام درس	محتوای کتاب درسی	محتوای الکترونیکی چندرسانه‌ای	فیلم تدریس	فیلم آموزش معلم	فعالیت‌های تکمیلی و تعاملی	کتاب گویا (فایل صوتی درس)
فارسی	کل متن کتاب درسی بازگذاری شده است.	کلیه دروس موجود است، ۲ درس اول بازگذاری شده است.	دروس ضبط شده در صدا و سیما بازگذاری شده است.	کل کتاب تولید و بازگذاری شده است.	تولید و درحال بازگذاری است.	کل کتاب موجود است و بازگذاری درس به درس انجام شده است.
علوم	کل متن کتاب درسی بازگذاری شده است.	کلیه دروس تولید و بازگذاری شده است.	دروس ضبط شده در صدا و سیما بازگذاری شده است.	یک درس در حال تولید است و بازگذاری خواهد شد.	تولید و درحال بازگذاری است.	این درس جزء دروسی نیست که نیاز به کتاب گویا داشته باشد.
ریاضی	کل متن کتاب درسی بازگذاری شده است.	کلیه دروس تولید و بازگذاری شده است.	دروس ضبط شده در صدا و سیما بازگذاری شده است.	یک درس در حال تولید است و بازگذاری خواهد شد.	تولید و درحال بازگذاری است.	این درس جزء دروسی نیست که نیاز به کتاب گویا داشته باشد.
آموزش قرآن	کل متن کتاب درسی بازگذاری شده است.	در حال بازگذاری است.	دروس ضبط شده در صدا و سیما در حال بازگذاری است.	کل کتاب تولید و بازگذاری شده است.	تولید و درحال بازگذاری است.	کل کتاب موجود است و بازگذاری درس به درس انجام شده است.
تربیت بدنی	محتوای آموزشی این درس در قالب کتاب راهنمای معلم بازگذاری شده است.	فیلم آموزشی ویژه دانش‌آموز تولید و بازگذاری شده است.	فیلم آموزشی بازگذاری شده است.	فیلم آموزشی بازگذاری شده است.	نسخه الکترونیکی لوح‌های آموزشی بازگذاری شده است.	این درس جزء دروسی نیست که نیاز به کتاب گویا داشته باشد.

پایه دوم ابتدایی

نام درس	محتوای کتاب درسی	محتوای الکترونیکی چندرسانه‌ای	فیلم تدریس	فیلم آموزش معلم	فعالیت‌های تکمیلی و تعاملی	کتاب گویا (فایل صوتی درس)
فارسی	کل متن کتاب درسی بارگذاری شده است.	کلیه دروس موجود است، ۲ درس اول بارگذاری شده است.	دروس ضبط شده در صدا و سیما بارگذاری شده است.	کل کتاب تولید و بارگذاری شده است.	تولید و بارگذاری است.	کل کتاب موجود است و بارگذاری درس به درس انجام شده است.
علوم	کل متن کتاب درسی بارگذاری شده است.	کلیه دروس تولید و بارگذاری شده است.	دروس ضبط شده در صدا و سیما بارگذاری شده است.	یک درس در حال تولید است و بارگذاری خواهد شد.	تولید و بارگذاری شده است.	این درس جزء دروسی نیست که نیاز به کتاب گویا داشته باشد.
ریاضی	کل متن کتاب درسی بارگذاری شده است.	کلیه دروس تولید و بارگذاری شده است.	دروس ضبط شده در صدا و سیما بارگذاری شده است.	یک درس در حال تولید است و بارگذاری خواهد شد.	تولید و بارگذاری شده است.	این درس جزء دروسی نیست که نیاز به کتاب گویا داشته باشد.
آموزش قرآن	کل متن کتاب درسی بارگذاری شده است.	کلیه دروس موجود است، ۲ درس اول بارگذاری شده است.	دروس ضبط شده در صدا و سیما بارگذاری شده است.	کل کتاب تولید و بارگذاری شده است.	تولید و بارگذاری است.	کل کتاب موجود است و بارگذاری درس به درس انجام شده است.
هدیه‌های آسمان	کل متن کتاب درسی بارگذاری شده است.	کلیه دروس تولید و بارگذاری شده است.	دروس ضبط شده در صدا و سیما در حال بارگذاری است.	—	—	این درس جزء دروسی نیست که نیاز به کتاب گویا داشته باشد.
تربیت بدنی	محتوای آموزشی این درس در قالب کتاب راهنمای معلم بارگذاری شده است.	فیلم آموزشی ویژه دانش آموز تولید و بارگذاری شده است.	فیلم آموزشی بارگذاری شده است.	فیلم آموزشی بارگذاری شده است.	نسخه الکترونیکی لوح‌های آموزشی بارگذاری شده است.	این درس جزء دروسی نیست که نیاز به کتاب گویا داشته باشد.

پایه سوم ابتدایی

نام درس	محتوای کتاب درسی	محتوای الکترونیکی چند رسانه‌ای	فیلم تدریس	فیلم آموزش معلم	فعالیت‌های تکمیلی و تعاملی	کتاب گویا (فایل صوتی درس)
فارسی	کل متن کتاب درسی بارگذاری شده است.	کلیه درس تولید و بارگذاری شده است.	درس ضبط شده در صدا و سیما در حال بارگذاری شده است.	یک درس در حال تولید است و بارگذاری خواهد شد.	تولید و در حال بارگذاری است.	کل کتاب موجود است و بارگذاری درس به درس انجام شده است.
علوم	کل متن کتاب درسی بارگذاری شده است.	کلیه درس تولید و بارگذاری شده است.	درس ضبط شده در صدا و سیما بارگذاری شده است.	یک درس در حال تولید است و بارگذاری خواهد شد.	تولید و بارگذاری شده است.	این درس جزء دروسی نیست که نیاز به کتاب گویا داشته باشد.
ریاضی	کل متن کتاب درسی بارگذاری شده است.	۵ فصل موجود است، و بارگذاری شده است.	درس ضبط شده در صدا و سیما بارگذاری شده است.	یک درس در حال تولید است و بارگذاری خواهد شد.	تولید و بارگذاری شده است.	این درس جزء دروسی نیست که نیاز به کتاب گویا داشته باشد.
آموزش قرآن	کل متن کتاب درسی بارگذاری شده است.	جدید تولید نشده است.	کل کتاب تولید و بارگذاری شده است.	کل کتاب تولید و بارگذاری شده است.	جدید تولید نشده است.	کل کتاب موجود است و بارگذاری درس به درس انجام شده است.
هدیه‌های آسمان	کل متن کتاب درسی بارگذاری شده است.	—	درس ضبط شده در صدا و سیما بارگذاری شده است.	یک درس در حال تولید است و بارگذاری خواهد شد.	جدید تولید نشده است.	این درس جزء دروسی نیست که نیاز به کتاب گویا داشته باشد.
تربیت بدنی	محتوای آموزشی این درس در قالب کتاب راهنمای معلم بارگذاری شده است.	فیلم آموزشی ویژه دانش آموز تولید و در حال بارگذاری است.	—	فیلم آموزشی بارگذاری شده است.	نسخه الکترونیکی لوح‌های آموزشی بارگذاری شده است.	این درس جزء دروسی نیست که نیاز به کتاب گویا داشته باشد.
مطالعات اجتماعی	کل متن کتاب درسی بارگذاری شده است.	—	درس ضبط شده در صدا و سیما بارگذاری شده است.	—	—	این درس جزء دروسی نیست که نیاز به کتاب گویا داشته باشد.

پایه چهارم ابتدایی

نام درس	محتوای کتاب درسی	محتوای الکترونیکی چند رسانه‌ای	فیلم تدریس	فیلم آموزش معلم	فعالیت‌های تکمیلی و تعاملی	کتاب گویا (فایل صوتی درس)
فارسی	کل متن کتاب درسی بارگذاری شده است.	کلیه دروس تولید و بارگذاری شده است.	دروس ضبط شده در صدا و سیما در حال بارگذاری شده است.	یک درس در حال تولید است و بارگذاری خواهد شد.	تولید و در حال بارگذاری است.	کل کتاب موجود است و بارگذاری درس به درس انجام شده است.
علوم	کل متن کتاب درسی بارگذاری شده است.	کلیه دروس تولید و بارگذاری شده است.	دروس ضبط شده در صدا و سیما بارگذاری شده است.	یک درس در حال تولید است و بارگذاری خواهد شد.	تولید و بارگذاری شده است.	این درس جزء دروسی نیست که نیاز به کتاب گویا داشته باشد.
ریاضی	کل متن کتاب درسی بارگذاری شده است.	کلیه دروس تولید و بارگذاری شده است.	دروس ضبط شده در صدا و سیما بارگذاری شده است.	یک درس در حال تولید است و بارگذاری خواهد شد.	تولید و بارگذاری شده است.	این درس جزء دروسی نیست که نیاز به کتاب گویا داشته باشد.
آموزش قرآن	کل متن کتاب درسی بارگذاری شده است.	جدید تولید نشده است.	جدید تولید نشده است.	کل کتاب تولید و بارگذاری شده است.	جدید تولید نشده است.	کل کتاب موجود است و بارگذاری درس به درس انجام شده است.
هدیه‌های آسمان	کل متن کتاب درسی بارگذاری شده است.	کلیه دروس تولید و بارگذاری شده است.	دروس ضبط شده در صدا و سیما بارگذاری شده است.	یک درس در حال تولید است و بارگذاری خواهد شد.	جدید تولید نشده است.	این درس جزء دروسی نیست که نیاز به کتاب گویا داشته باشد.
تربیت بدنی	محتوای آموزشی این درس در قالب کتاب راهنمای معلم بارگذاری شده است.	—	فیلم آموزشی بارگذاری شده است.	فیلم آموزشی بارگذاری شده است.	نسخه الکترونیکی لوح‌های آموزشی بارگذاری شده است.	این درس جزء دروسی نیست که نیاز به کتاب گویا داشته باشد.
مطالعات اجتماعی	کل متن کتاب درسی بارگذاری شده است.	—	دروس ضبط شده در صدا و سیما بارگذاری شده است.	—	تولید و بارگذاری شده است.	این درس جزء دروسی نیست که نیاز به کتاب گویا داشته باشد.

پایه پنجم ابتدایی

نام درس	محتوای کتاب درسی	محتوای الکترونیکی چند رسانه ای	فیلم تدریس	فیلم آموزش معلم	فعالیت‌های تکمیلی و تعاملی	کتاب گویا (فایل صوتی دروس
فارسی	کل متن کتاب درسی بارگذاری شده است.	کلیه دروس تولید و بارگذاری شده است.	دروس ضبط شده در صداوسیما درحال بارگذاری شده است.	یک درس در حال تولید است و بارگذاری خواهد شد.	تولید و درحال بارگذاری است.	کل کتاب موجود است و بارگذاری درس به درس انجام شده است.
علوم	کل متن کتاب درسی بارگذاری شده است.	کلیه دروس تولید و بارگذاری شده است.	دروس ضبط شده در صداوسیما بارگذاری شده است.	یک درس در حال تولید است و بارگذاری خواهد شد.	تولید و بارگذاری شده است.	این درس جزء دروسی نیست که نیاز به کتاب گویا داشته باشد.
ریاضی	کل متن کتاب درسی بارگذاری شده است.	کلیه دروس تولید و بارگذاری شده است.	دروس ضبط شده در صداوسیما بارگذاری شده است.	یک درس در حال تولید است و بارگذاری خواهد شد.	تولید و بارگذاری شده است.	این درس جزء دروسی نیست که نیاز به کتاب گویا داشته باشد.
آموزش قرآن	کل متن کتاب درسی بارگذاری شده است.	جدید تولید نشده است.	جدید تولید نشده است.	کل کتاب تولید و بارگذاری شده است.	جدید تولید نشده است.	کل کتاب موجود است و بارگذاری درس به درس انجام شده است.
هدیه‌های آسمان	کل متن کتاب درسی بارگذاری شده است.	جدید تولید نشده است.	دروس ضبط شده در صدا و سیما بارگذاری شده است.	یک درس در حال تولید است و بارگذاری خواهد شد.	جدید تولید نشده است.	این درس جزء دروسی نیست که نیاز به کتاب گویا داشته باشد.
تربیت بدنی	محتوای آموزشی این درس در قالب کتاب راهنمای معلم بارگذاری شده است.	—	فیلم آموزشی بارگذاری شده است.	فیلم آموزشی بارگذاری شده است.	نسخه الکترونیکی لوح های آموزشی بارگذاری شده است.	این درس جزء دروسی نیست که نیاز به کتاب گویا داشته باشد.
مطالعات اجتماعی	کل متن کتاب درسی بارگذاری شده است.	کلیه دروس تولید و بارگذاری شده است.	دروس ضبط شده در صداوسیما بارگذاری شده است.	—	تولید و در حال بارگذاری است.	این درس جزء دروسی نیست که نیاز به کتاب گویا داشته باشد.
هنر	—	کلیه دروس تولید و بارگذاری شده است.	—	—	—	—

پایه ششم ابتدایی

نام درس	محتوای کتاب درسی	محتوای الکترونیکی چند رسانه‌ای	فیلم تدریس	فیلم آموزش معلم	فعالیت‌های تکمیلی و تعاملی	کتاب گویا (فایل صوتی دروس)
فارسی	کل متن کتاب درسی بارگذاری شده است.	جدید تولید نشده است.	دروس ضبط شده در صداوسیما بارگذاری شده است.	یک درس در حال تولید است و بارگذاری خواهد شد.	تولید و در حال بارگذاری است.	کل کتاب موجود است و بارگذاری دروس به درس انجام شده است.
علوم	کل متن کتاب درسی بارگذاری شده است.	کلیه دروس تولید و بارگذاری شده است.	دروس ضبط شده در صداوسیما بارگذاری شده است.	یک درس در حال تولید است و بارگذاری خواهد شد.	تولید و بارگذاری شده است.	این درس جزء دروسی نیست که نیاز به کتاب گویا داشته باشد.
ریاضی	کل متن کتاب درسی بارگذاری شده است.	جدید تولید نشده است.	دروس ضبط شده در صداوسیما بارگذاری شده است.	یک درس در حال تولید است و بارگذاری خواهد شد.	تولید و بارگذاری شده است.	این درس جزء دروسی نیست که نیاز به کتاب گویا داشته باشد.
آموزش قرآن	کل متن کتاب درسی بارگذاری شده است.	جدید تولید نشده است.	جدید تولید نشده است.	کل کتاب تولید و بارگذاری شده است.	جدید تولید نشده است.	کل کتاب موجود است و بارگذاری دروس به درس انجام شده است.
هدیه‌های آسمان	کل متن کتاب درسی بارگذاری شده است.	جدید تولید نشده است.	دروس ضبط شده در صدا و سیما بارگذاری شده است.	یک درس در حال تولید است و بارگذاری خواهد شد.	جدید تولید نشده است.	این درس جزء دروسی نیست که نیاز به کتاب گویا داشته باشد.
تربیت بدنی	محتوای آموزشی این درس در قالب کتاب راهنمای معلم بارگذاری شده است.	—	فیلم آموزشی بارگذاری شده است.	فیلم آموزشی بارگذاری شده است.	جدید تولید نشده است.	این درس جزء دروسی نیست که نیاز به کتاب گویا داشته باشد.
مطالعات اجتماعی	کل متن کتاب درسی بارگذاری شده است.	جدید تولید نشده است.	دروس ضبط شده در صدا و سیما بارگذاری شده است.	یک درس در حال تولید است و بارگذاری خواهد شد.	جدید تولید نشده است.	این درس جزء دروسی نیست که نیاز به کتاب گویا داشته باشد.
کار فناوری	کل متن کتاب درسی بارگذاری شده است.	کلیه دروس تولید و بارگذاری شده است.	دروس ضبط شده در صدا و سیما بارگذاری شده است.	یک درس در حال تولید است و بارگذاری خواهد شد.	تولید و بارگذاری شده است.	این درس جزء دروسی نیست که نیاز به کتاب گویا داشته باشد.
تفکر و پژوهش	کل متن کتاب درسی بارگذاری شده است.	—	در حال برگزاری فیلم‌ها	یک درس در حال تولید است و بارگذاری خواهد شد.	—	این درس جزء دروسی نیست که نیاز به کتاب گویا داشته باشد.

در ادامه جهت آشنایی بیشتر با سامانه رشد، محتوای درس هدیه‌های آسمان به‌عنوان مثال ارائه می‌شود.

درس هدیه‌های آسمان

سایت رشد (شبکه ملی رشد)، پشتیبان آموزش‌های حضوری و مجازی است که محتوای دروس به صورت دسته‌بندی شده و درس به درس روی آنها قرار گرفته است. معلمان و نیز والدین محترم می‌توانند با مراجعه به آنها، از محتوای مورد نیاز خود در جهت آموزش دروس کتاب بهره‌مند گردند.

هدیه‌های ششم

هدیه‌های پنجم

هدیه‌های چهارم

هدیه‌های سوم

هدیه‌های دوم

۱۵۳

با ورود به صفحه هر یک از کتاب‌های درسی هدیه‌های آسمان در سامانه رشد، فهرست دروس به نمایش گذاشته شده و با انتخاب هر درس، محتوای ویژه آن درس به نمایش گذاشته خواهد شد. به‌عنوان نمونه، همکاران محترم وقتی وارد صفحه کتاب هدیه‌های آسمان دوم ابتدایی می‌شوند، صفحه‌ای این‌چنین مشاهده می‌نمایند:

The screenshot shows the 'Roshd' website interface. At the top, there's a search bar and navigation icons. The main content area displays a grid of lesson thumbnails for 'هدیه‌های آسمان' (Gifts from Heaven) for the second grade. The thumbnails are numbered 1 through 20. The 8th thumbnail, 'چشم میباید' (I must have eyes), is highlighted. To the right of the grid, there's a sidebar with a cartoon character and a 'دانلود کتاب' (Download Book) button. Below the grid, there are sections for 'فيلم آموزش هدیه های آسمان - پایه دوم (کنترل هیجان و نظم)' and 'فيلم آموزش هدیه های آسمان - پایه دوم دبستان', each with a video player and a 'فيلم آموزشی' (Educational Video) label.

با انتخاب و کلیک روس هر درس، صفحه مربوط به آن درس باز می‌شود که محتوای آن به همراه توضیح مختصر هر فایل، قابل مشاهده است. مثلاً در تصویر بالا، با کلیک روی درس هشتم (جشن میلاد)، صفحه زیر به نمایش گذاشته شده و همکاران می‌توانند محتوای مورد نیاز خود را دانلود نمایند:

The screenshot shows the 'Rastand' website interface. At the top, there is a search bar and navigation icons. The main content area is divided into several sections:

- راهنمای معلم هدیه‌های آسمان** (Teacher's Guide: Gifts from Heaven) - Includes a sub-section for 'راهنمای تدریس درس' (Lesson Teaching Guide).
- فیلم تحلیل محتوای درس هشتم** (Video: Content Analysis of the 8th Lesson) - A video player showing a teacher at a desk.
- نماهنگ «پیامبر عزیز ما»** (Song: 'Our Beloved Prophet') - A colorful graphic with text: 'ای قرآن! پاسداری! ای پرچم گلاب زاده / سیم: پیامبر محمد گلابی / گلابی از سرودستان'.
- فایل صوتی** (Audio File) - An icon representing an audio file.
- سرود «جشن بزرگ»** (Song: 'Great Celebration') - A graphic with a play button icon.

On the right side of the screenshot, there is a vertical navigation bar with a search icon and a list of lessons. The 8th lesson, 'جشن میلاد' (Birth of the Prophet), is highlighted. Below it, there is a box with the text 'درس هشتم: جشن میلاد' (8th Lesson: Birth of the Prophet). At the bottom right, there is a box with the number '۱۵۴'.

شامل بیان اهداف و توضیح روش‌های تدریس
(روش‌های آغاز تدریس، انتقال محتوا، تبیین
فعالیت‌های کتاب و ارزشیابی)

تبیین ساختار درس، بیان مهم‌ترین نکات آن و
ارتباط اجزای درس با یکدیگر

نماهنگی زیبا درباره میلاد پیامبر اسلام و جشن و
سرور در آن روز

سرودی زیبا برای استفاده در ابتدای تدریس،
با هدف ایجاد انگیزه در دانش‌آموزان نسبت به
موضوع درس

شامل دو آزمون عملکردی (از نوع واقعی و موقعیت
شبیه‌سازی شده) با هدف ارزشیابی از آموزش

راهنمای معلم هدیه‌های آسمان
| تعلیم و تربیت دینی | پنجم دبستان |
راهنمای تدریس درس

فیلم تحلیل محتوای درس هشتم

نماهنگ «پیامبر عزیز ما»

فایل صوتی
سرود «جشن بزرگ»

درس هشتم:
جشن میلاد

با مراجعه به دروس مختلف، با محتوایی با دسته‌بندی زیر روبه‌رو خواهید شد، که در هر درس متناسب با موضوع و محتوای الکترونیکی موجود درباره آن درس، بخشی از آن قرار داده شده است:

۱ فیلم‌های تحلیل محتوای درس:

شامل تبیین ساختار درس، بیان مهم‌ترین نکات آن و توضیح ارتباط اجزای درس با یکدیگر؛ همکاران محترم می‌توانند قبل از تدریس این فیلم کوتاه را مشاهده نموده و با نگاهی از بالا بر محتوای درس مسلط شوند. این فیلم‌ها در خصوص کتاب‌های هدیه‌های آسمان پایه چهارم تا ششم ابتدایی به صورت درس به درس موجود و در سایت بارگذاری شده است.

۲ فیلم‌های روش تدریس دروس منتخب:

شامل اجرای عملی تدریس درس در فضای استدیویی است، که گاه با حضور واقعی دانش‌آموزان در فضای استدیویی همراه بوده و گاه بدون حضور دانش‌آموزان در قالب مدرسه تلویزیونی ایران (پخش شده از شبکه سیمای آموزش و قرآن) ضبط و ارائه شده است. مشاهده این فیلم‌ها می‌تواند ایده‌های خوبی جهت تهیه طرح تدریس، در اختیار شما قرار دهد.

۳ متن راهنمای تدریس درس:

راهنمای تدریس درس شامل توضیح روش‌های تدریس (روش‌های آغاز تدریس، انتقال محتوا، تبیین فعالیت‌های کتاب، ارزشیابی و...) است که در قالب یک فایل با فرمت PDF قرار داده شده است؛ این محتوا در خصوص کلیه دروس هدیه‌های آسمان در کلیه پایه‌ها موجود است و می‌تواند در تدریس برای شما بسیار راهگشا باشد. در هر پایه نیز، طرح تدریس دروس منتخب در قالب فایل پاور پوینت، جهت استفاده همکاران ارائه شده است.

۴ محتوای الکترونیکی مکمل درس:

شامل فیلم داستانی، کارتون، انیمیشن‌های مفهومی، ترانه‌ها و نماهنگ‌های کودکانه در موضوع درس می‌باشد، که به همراه توضیحی مختصر، موقعیت بهره‌برداری از آن و کارکرد آن متناسب با هدف درس برای همکاران تبیین شده است.

۵ کاربرگ ارزشیابی:

متناسب با انواع آزمون دانشی و عملکردی در ارزشیابی توصیفی، در برخی دروس، کاربرگ‌هایی جهت ارزشیابی از محتوای درس ارائه شده است. این کاربرگ‌ها بیشتر در دوره دوم ابتدایی - خصوصاً پایه ششم که آزمون هماهنگ منطقه‌ای دارد - پیشنهاد شده است.

سامانه شاد

سامانه شاد که کوتاه شده عبارت سامانه شبکه‌های اجتماعی دانش‌آموزان است این امکان را به مدیران و معلمان می‌دهد تا بتوانند آموزش از راه دور دانش‌آموزان را در شبکه‌های اجتماعی مدیریت نمایند. سامانه شاد، بستری است که برای آموزش غیرحضوری دانش‌آموزان در نظر گرفته شده است. در این سامانه آموزش به صورت برخط (آنلاین) انجام می‌شود و دانش‌آموزان موظف هستند در ساعات مقرر، در کلاس‌های مجازی شرکت کنند.

کلیه بسته‌های آموزشی مندرج در سامانه رشد (لوح‌های آموزشی، فیلم‌های آموزشی، پویانمایی‌ها، موشن‌گرافی‌ها و...)، پس از مناسب‌سازی (از نظر حجم و زمان) قابلیت بارگذاری در سامانه شاد را دارد. لازم است معلمان محترم ابتدا سناریوی آموزشی خود را طراحی کنند، سپس از محتوای الکترونیکی موجود در سامانه شاد به عنوان پشتیبان سناریوی خود در تکمیل ابزارها بهره ببرند. همچنین با استفاده از راهبرد کلاس معکوس به ویژه در دوره دوم ابتدایی می‌توانند ابتدا محتوای الکترونیکی موجود در سامانه شاد را به دانش‌آموز ارائه کنند و بعد در فضای کلاس برخط (آنلاین) به گفت‌وگو و پرسش و پاسخ درباره موضوع آموزشی مورد نظر بپردازند.

مدرسه تلویزیونی

مدرسه تلویزیونی با ارائه آموزش دروس ابتدایی در همه پایه‌ها به عنوان محتوای پشتیبان، می‌تواند کمک شایانی به معلم کند. پیشنهاد می‌شود معلمان محترم به همراه مدیر مدرسه و والدین برنامه منظمی برای بهره‌برداری از فیلم‌های مدرسه تلویزیونی داشته باشند. یادآور می‌شود این فیلم‌ها در شبکه رشد هم بارگذاری خواهد شد.

ETL/p/01/00
COVID-19

مخاطبان /

٥

معلمی هنری است که نقش آن در تعامل با دانش‌آموزان شکل می‌گیرد، نقشی که در کلاس‌های درس با حضور دانش‌آموز تعریف شده بود. در شرایط پیش‌رو که آموزش به شکل غیرحضوری انجام خواهد شد مهم‌ترین مسئله معلم این است که با عدم حضور دانش‌آموزان چگونه نقش خود را رقم بزند. راز این امر در تعامل با دانش‌آموز است؛ معلم در صورتی می‌تواند نقش خود را به خوبی تعریف کند که ارتباط و تعامل معنی‌داری با دانش‌آموزانش داشته باشد، برای تحقق این هدف توجه به اصول زیر بسیار مهم است. به بیان دیگر اگر معلم این اصول را در آموزش مجازی رعایت نکند نقش خود را کمرنگ کرده است که به تبع آن آموزش نیز ضعیف انجام خواهد شد.

اصول برنامه آموزش غیرحضوری

۱ برقراری ارتباط محکم با دانش‌آموز: در آموزش غیرحضوری برای ایجاد دنیایی از برابری و مسئولیت‌پذیری دو سویه، لازم است به اهمیت رابطه محکم توجه داشته باشیم. اگر در نخستین گفت‌ووشنود مجازی که با یادگیرندگان داریم به آنان نشان دهیم که چگونه در دسترس آنها هستیم، چطور با ما ارتباط داشته باشند و سپس با احترام و تأیید به پرسش‌هایشان پاسخ دهیم از همان آغاز کار، جهانی از برابری را پدید آورده‌ایم. زیرا تربیت و تعلیم امری انتخابی و ارادی است بنابراین مستلزم خرید اعتماد دانش‌آموز است و اعتماد مستلزم برقراری ارتباط و برقراری ارتباط هم مستلزم داشتن رفتار مشترک (مناسب شرایط سنی دانش‌آموز) است. برای این کار لازم است معلم روابط انفرادی با تک تک دانش‌آموزان داشته باشد و آنها احساس تنهایی نکنند.

۲ احساس امنیت: امنیت فردی، نخستین دل‌مشغولی اشخاص است. اگر از نظر جسمانی یا روانی احساس ناامنی کنیم؛ آموختن امری دشوار می‌شود. امنیت برای یک نشست تربیتی - آموزشی همچون باران، نور خورشید و هوایی پاک برای یک باغ است.

۳ احترام به یادگیرنده به مثابه تصمیم گیرنده: فرایند تدریس، سرشار از لحظه‌های تصمیم‌گیری است. تصمیماتی که معلم می‌گیرد باید به صورت آشکار احترام به دانش‌آموز را نشان دهد. یک راه عملی این است که هرگز کاری را که آنان می‌توانند انجام دهند، ما انجام ندهیم و هرگز آنچه را که

آنان می‌توانند تصمیم بگیرند، ما تصمیم نگیریم. به‌عنوان مثال در طول آموزش مجازی به‌جای اینکه معلم خود جملات روی اسلاید را روخوانی کند، این کار را به یادگیرنده واگذار کند و بگوید «لطفاً این اسلاید را بخوانید»؛ سپس مکث می‌کند و اجازه می‌دهد یادگیرندگان خودشان مطلب را بخوانند و تعاملشان با محتوا افزایش یابد.

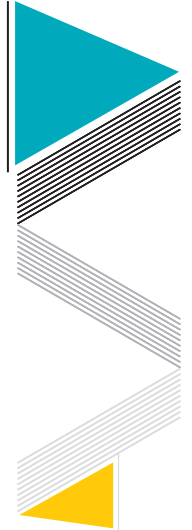
۴ توالی مطالب: توالی یعنی برنامه‌ریزی کردن دانش‌ها، مهارت‌ها، و نگرش‌ها از ساده به پیچیده، از گروهی به فردی، از فعالیت‌های خردتر به بزرگ‌تر؛ و در یک کلام یعنی حرکت از آسان به سخت و از شناخته شده‌ها به ناشناخته‌ها. توالی بخردانه‌ی رویدادها، فعالیت‌های یادگیری، و محتوا کمک زیادی به یادگیری می‌کند. به بیان دیگر در آموزش مجازی معلم نیاز به سناریوی آموزشی دقیق دارد.

۵ ایجاد فرصت تفکر: فراهم کردن فرصت تأمل نیازمند زمان است به این معنی که باید پس از طرح پرسش، فرصت تأمل را برای دانش‌آموزان محفوظ نگاه داشت. برای مثال، زمانی که طی آموزش معلم می‌پرسد «پیام این داستان چیست؟» و بلافاصله خود پاسخ پرسش را می‌دهد، فرصتی برای تأمل دانش‌آموزان باقی نگذاشته است که این مغل یادگیری است و در دوره ابتدایی اهمیت بیشتری دارد.

۶ درگیر نمودن دانش‌آموزان در فرایند یادگیری: یادگیری عمیق و پایدار مستلزم درگیر شدن و فعال کردن دانش‌آموزان است و معمولاً دانش‌آموزان آنچه را انجام می‌دهند، یاد می‌گیرند و آنچه را می‌شنوند، فراموش می‌کنند، بنابراین یکی از پرسش‌هایی که لازم است، معلمان محترم در آموزش مجازی در هنگام طراحی از خود بپرسند، این است که «من چگونه می‌توانم یادگیرندگان را در فرایند آموزش درگیر کنم تا یادگیری اثربخش‌تر شود». خستگی و بی‌حوصلگی یادگیرنده دو تهدید جدی برای اثربخشی آموزش‌های غیرحضوری هستند و پادزهر آن درگیر شدن است. به همین دلیل لازم است معلم موقعیت یادگیری را به‌گونه‌ای طراحی کند که دانش‌آموزان کلاس غیرحضور، کارکنند و او تسهیل یادگیری را انجام دهد.

۷ تعیین نقش دانش‌آموز: یکی از مهم‌ترین کاستی‌های آموزش مجازی، روشن نبودن نقش یادگیرندگان است. در هنگام مشاهده فیلم‌های آموزشی که از تلویزیون پخش می‌شود دائماً با این پرسش روبرو می‌شویم که یادگیرنده به‌جز شنونده بودن چه نقش دیگری دارد. لازم است معلم با طراحی سناریوی آموزشی، نقش دانش‌آموز را معلوم کند تا در فرایند یاددهی - یادگیری فعال باشند.

۸ استفاده از پرسش‌های باز: پرسش باز عاملی محرک برای پیش بردن فرایند یاددهی - یادگیری است. پرسش باز تحریک‌کننده نیروی خیال و بازاندیشی است و یادگیری سازنده‌گرا را فرا می‌خواند. برای مثال، در آموزش مجازی معلمی که قصد دارد بحث «فصل‌ها» را تدریس کند؛ می‌تواند با این پرسش از دانش‌آموز شروع کند که «در چه فصلی به دنیا آمده است؟ از دانش‌آموز بخواهد نقاشی فصل تولدش را بکشد و عکس آن را در بستر آموزشی بارگذاری کند. سپس از بچه‌ها بخواهد عکس فصل‌ها را با هم مقایسه کنند و تفاوت‌های آنها را بگویند.

۹ به کارگیری ایده‌ها، دل‌خواسته‌ها، رفتارها: یادگیری با همه وجود یعنی تن، فراتن و احساس؛ و توجه کردن به سه جنبه شناختی، عاطفی و رفتاری یکی از اصول مهمی است که اغلب نادیده گرفته می‌شود. یادگیری چیزی فراتر از عرضه محتوای شناختی یعنی ایده‌ها و مفهوماها است. لازم است معلم در آموزش غیرحضوری متناسب با زمانی که در اختیار دارد، فعالیت‌هایی طراحی کند که دانش‌آموزان مجبور شوند از جای خود برخیزند و اطلاعاتی را گردآوری کنند که مورد علاقه آنان است یا با توجه به شرایط مختلف احتمالاً ذهن آنان را مشغول کرده است. برای مثال در بحث «تقارن» از دانش‌آموز می‌خواهد از جای خود برخیزد به مدت یک تا دو دقیقه در فضای خانه خود گشت بزند و دو نمونه تقارن را شناسایی کند.

۱۰ کار گروهی: در کنار گفت‌وشنود میان معلم و دانش‌آموز، گفت و شنود میان یادگیرندگان نیز بسیار مهم است. معلم می‌تواند فرصت‌هایی را طراحی کند تا دانش‌آموزان از طریق سامانه‌ای با دوستان خود گروه‌های کوچک تشکیل دهند (بین دو تا شش نفر) و فعالیتی را حل کنند و معلم از آنان بازخورد گیرد.

۱۱ پاسخ‌گویی: در تربیت و یادگیری به‌ویژه به صورت مجازی، حضور محسوس و در دسترس بودن معلم بسیار مهم است؛ بنابراین بهتراست معلمان محترم از همان ابتدا دستورالعملی را برای این کار تنظیم کنند، به نحوی که بطور دقیق و شفاف ساعات حضور و پاسخ‌گویی به صورت برخط (آنلاین) و غیربرخط (آفلاین) با دانش‌آموزان، خانواده‌ها و مدیریت مدرسه را نشان دهند.

۱۲ خلاقیت و نوآوری: معلمی هنری است که دارای مبانی علمی است بنابراین معلمان عزیز باید در فرایند تدریس و ایجاد موقعیت‌های یادگیری با خلاقیت، ابتکار و نوآوری، تنوع و جذابیت ایجاد کنند. اگر دانش‌آموز ابتدایی مواجه با یک کلاس مجازی زیبا، جذاب، متنوع، بانشاط و شاداب نباشد کار را دنبال نخواهد کرد.

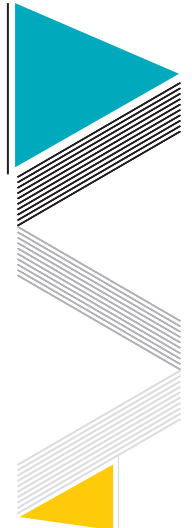
اوضاعی که در حال حاضر کشورمان و تقریباً همه کشورهای جهان با آن مواجه هستند، شرایط ویژه‌ای است که شاید در گذشته ملت‌ها چنین تجربه‌ای با چنین ابهامات و پیچیدگی‌ها در امر سلامت پدید نیامده بود. عدم امکان حضور دانش‌آموزان و حتی دانشجویان در مدارس و دانشگاه‌ها باعث شده خانواده‌ها وضع و نقش دیگری در تعلیم و تربیت فرزندان‌شان پیدا کنند و خود را برای انجام برخی از وظایف مدرسه آماده سازند. این وضع را می‌توان فرصت گران‌بهایی تلقی کرد که در آن شایستگی‌های تربیتی والدین و توانایی مترّبی در اداره امور خود و همچنین توانائی‌ها و شایستگی‌های مدرسه در مواجهه با آموزش‌های غیرحضورى نمایان می‌شود و احتمالاً ابتکارات و نوآوری‌های مشکل‌گشا بروز و ظهور پیدا کنند.

در وضع عادى معمولاً دانش‌آموزان از خانواده خود خداحافظی می‌کردند و ساعت‌ها در مدرسه بود و نهایتاً عصر همان روز به خانه برمی‌گشت. عمدتاً نقش آموزش و پرورش به عهده معلم و مدرسه بود و خانواده‌ها در مناسب‌ترین شکل خود در حل برخی تمرینات و مطالب درسی به فرزند خود کمک می‌کردند. گاهی این کمک‌ها به صورت افراطی انجام می‌شد به نحوی که تکالیف درسی را والدین انجام می‌دادند. تعدادی از خانواده‌ها نیز این نقش را نمی‌توانستند ایفا کنند و دانش‌آموزان به تنهایی به حل تمرینات و انجام تکالیف درسی می‌پرداختند. احتمالاً در تعداد محدودی از خانواده‌ها از افراط و تفریط پرهیز می‌شد و سعی بر آن بود که کمک فرزند خود باشند نه جایگزین.

شرایط کرونایی انتظارات و به همراه آن مهارت‌های دیگری پدید آورده و شناخت آن‌ها از سوی خانواده‌ها ضرورت تربیتی محسوب می‌شود لذا توجه به نکات زیر اهمیت دارد:

نکته اول: در شرایط جدید نیز خانه، خانه است و مدرسه، مدرسه. آن‌چه که تغییر می‌کند نقش این دو نهاد است. در حقیقت خانه ظرفیت و نقش آموزش و پرورش بالاتری پیدا می‌کند و مدرسه نیز با معطوف شدن به خانه تغییراتی در مناسبات و عملکردهای خود کسب می‌نماید.

نکته دوم: آن‌چه که در خصوص لزوم همراهی و هماهنگی والدین با یکدیگر و تعادل در خانواده ذکر می‌شود، در شرایط کرونایی آموزش‌ها، این هماهنگی و تعادل اهمیت و ضرورت بیشتری پیدا می‌کند. همان‌طور که انتظار داریم فضای روانی، اجتماعی مدرسه آرام و متعادل باشد تا دانش‌آموزان به‌هم نریزند و در فضای متعادل آرامش داشته باشند همان انتظار را در خصوص خانواده نیز به‌طریق اولی داریم. این

حقیقت فراموش نشود که اگر در شرایط عادی نظام تعلیم و تربیت، دانش‌آموزان ساعت‌ها در بیرون از خانه به سر می‌پرند در شرایط کرونایی و آموزش‌های غیرحضوری همه روز را در کنار والدین خود قرار دارند. معمولاً در وقت کنار هم بودن، تحمّل افراد باید بالا باشد، مخصوصاً در ارتباط با کودکان و نوجوانان که به دلیل شرایط سنی خود مطالباتشان از والدین بیش از بدهی‌های آنان به والدین می‌باشد. نکته سوم: خانواده‌ها به‌طور مستقیم و یا غیرمستقیم لازم است از توصیه‌ها و تأکیدات مسئولان تعلیم و تربیت مطلع باشند و آن‌ها را به درستی فهم کنند. حقیقتاً خانواده‌ها و مدارس و مسئولان به یک مفاهیم جدید محتاج هستند. احتمالاً تا رسیدن به تفاهم کامل، زمان لازم است ولی به‌میزان قابل توجهی باید در همین آغاز برسند تا بتوانند نقش تربیتی خود را ایفا نمایند.

نکته چهارم: بهتر است والدین بیش از گذشته به محتوای کتاب‌های درسی اشراف داشته باشند. درست است که بعضی از کتاب‌ها از جمله علوم پایه و ریاضی مخصوصاً در پایه‌های بالاتر برای والدین قابل فهم نیستند. ممکن است یک پدر و مادر به دلیل رشته تخصصی خودشان در بعضی دروس توانایی بالایی داشته باشند لذا نیل به اشراف کامل محتوای کتاب‌های مربوط برای آنان آسان‌تر است. به‌علاوه این که احتمال دارد در خانواده‌های کم‌سواد و یا بی‌سواد این امکان وجود نداشته باشد. بدین ترتیب در شناخت والدین از مطالب کتاب‌های درسی وضع یکسانی وجود ندارد. در خانواده‌هایی که این امکان وجود دارد، بهتر می‌توانند نسبت به محتوای کتاب‌ها شناخت کسب کنند. در خانواده‌هایی که این امکان وجود ندارد می‌توانند از افراد دیگر به‌طریق مناسب یاری گیرند. این تأکید برای آن است که خانواده‌ها قادر باشند نقش‌هایی را که متعاقباً طرح خواهد شد به‌نحو نسبتاً مطلوب ایفا نمایند.

نکته پنجم: در آموزش‌های غیرحضوری در حقیقت کلاس‌های درس دانش‌آموز در خانه تشکیل می‌شود. این فضای جدید شرایط متفاوتی از کلاس درس واقعی در مدرسه دارد. در همان اوقاتی که معلم مشغول تدریس است امکان تشکیل یک مثلث یادگیری در مناسبات بین معلم، والدین و دانش‌آموز وجود دارد. البته این ارتباط سه‌جانبه به هماهنگی‌های قبلی بین معلم و خانواده‌ها نیاز دارد و ممکن است در بعضی دروس و همین‌طور در بعضی خانواده‌ها این امکان وجود داشته باشد و در بعضی دروس امکان‌پذیر نباشد. نکته ششم: فضای خانه دارای ویژگی‌هایی است که در مدارس یا ممکن نیست و یا در حداقل خود است. در خانه‌ها نوعاً ابزار و وسایلی در پیرامون دانش‌آموزان وجود دارد که به‌طور طبیعی می‌توانند به ابزار و وسایل یادگیری در حین تدریس و پس از تدریس تبدیل گردند. البته این امکان و فرصت‌ها در همه دروس و در همه خانه‌ها ممکن نیست، لکن در اغلب خانه‌ها به حدود متفاوت امکان‌پذیر می‌باشد. در بعضی از دروس که مستقیماً به خانه و خانواده ارتباط دارند، این کار مؤثرتر است.

نکته هفتم: ناظم در یک مدرسه چه وظیفه‌ای دارد؟ به نظر می‌رسد در آموزش‌های غیرحضوری والدین و یا والد نقش ناظم را باید ایفا نمایند. آن چه که به‌عنوان نظم محیط یادگیری در ذهن داریم از طریق والدین انجام می‌گیرد. مواردی مانند: قرار دادن مکان و موقعیت مناسب و آرام برای فرزند جهت استماع درس معلم و تعامل با او برای فهم بهتر، پرهیز از باز و بسته کردن درِ اتاق یا مکانی که دانش‌آموز

در آن به عنوان کلاس درس قرار دارد، پرهیز از سر و صداهای آزاردهنده در محیط خانه و انجام یک پذیرایی ساده از او در بین دو کلاس. فراموش نشود دانش آموزان در آموزش های حضوری و در محیط مدرسه زنگ تفریح با برخی تنقلات و گفتگوها به بازسازی خود می پردازند.

نکته هشتم: مطالعه قبل از تدریس برای دانش آموزان مفید است. مخصوصاً چون غیرحضوری تدریس می شود مطالعه پیشین ذهن را برای دریافت مطالب آماده تر می سازد. والدین در ترغیب و تشویق فرزندان خود برای مطالعه قبل از تدریس کوشش کنند. البته در این کار و پیگیری های مشابه از جرّ و بحث شدیداً پرهیزند ولی حتی الامکان در یک فضای آرام فرزند خود را به این کار وادار سازند. ممکن است والدین در کنار فرزند خود قرار گیرند و با هم به مطالعه و گفتگو بپردازند.

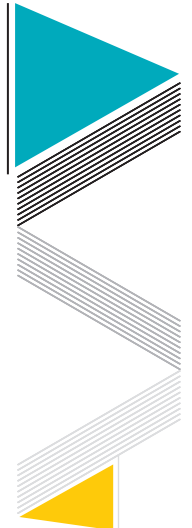
توصیه های عمومی

در شرایط نیمه حضوری یا غیرحضوری خانواده نقش عمده ای در پیشبرد اهداف آموزشی خواهد داشت و لازم است این نقش در ابعاد زیر به خوبی ایفا گردد:

- ایجاد بستر مناسب تعلیم و تربیت
- هدایت امر تربیت فرزندان
- هدایت امر تعلیم فرزندان

بستر مناسب تعلیم و تربیت

- مدرسه مجازی را به اندازه مدرسه عادی و حتی بیشتر از آن به رسمیت بشناسید و قوانین و مقرراتی برای آن وضع کنید.
- برنامه های خود را به گونه ای تنظیم کنید که زمینه خواب مناسب به مقدار لازم به ویژه در شب برای کودکان فراهم شود.
- از آنجا که در این ایام استفاده از گوشی های هوشمند بیشتر است، لازم است به چند نکته توجه داشته باشیم:
- گوشی فاقد فیلترشکن باشد. این موضوع آرامش روانی شما را بیشتر خواهد کرد و فرزندان از حواشی و آسیب ها دور خواهد ماند.
- برای جلوگیری از آسیب به چشم، گوش، گردن و ستون فقرات روش صحیح استفاده از گوشی را به فرزندان آموزش دهید.
- برنامه خود را به گونه ای تنظیم کنید که در زمان استفاده از گوشی، همراهی شما با فرزندان بیشتر باشد.

تربیت

مهم‌ترین و اثرگذارترین نهاد در تربیت دانش‌آموز خانواده است و مدرسه تنها به عنوان یک بازوی کمکی می‌تواند در امر تربیت دانش‌آموزان اثرگذار باشد. حال با توجه به کمرنگ شدن آموزش‌های حضوری در مدرسه و با توجه به این که دانش‌آموزان بخش بیشتری از وقت خود را در کانون خانواده می‌گذرانند لازم است والدین جهت تسهیل روند تربیت فرزندان خود توجه داشته باشند که فرزند من و شما آن چیزی نمی‌شود که ما می‌خواهیم بلکه آن چیزی می‌شود که ما هستیم. جمله کلیدی در تربیت به این اشاره دارد که فرزندان ما، «من دیگر ما» هستند و در بسیاری از امور از همان مسیری می‌روند که ما را در حال طی کردن آن دیده‌اند. از این رو اگر می‌خواهیم آموزه‌های تربیتی بر روی فرزندانمان اثرگذار شود، لازم است من معلم و شمای پدر و مادر به آن آموزه‌ها عمل کنیم. به بیان دیگر شرایط محیط خانواده نباید در تعارض با آموزه‌های تربیتی باشد؛ به عنوان نمونه نمی‌توان از دانش‌آموزی که می‌بیند والدین خود نسبت به راستگویی و پرهیز از دروغ بی‌توجه هستند، توقع داشت که راستگو باشد.

تعلیم

- دوران کرونا می‌تواند فرصتی مناسب برای شما والدین محترم فراهم آورد که بتوانید با نظارت بر کیفیت ارتباط فرزندان با محتواها و موضوعات متنوع آموزشی، علائق و سلائق آنان را بشناسید و مسیر را برای شکوفایی استعدادهای آنها هموار کنید.
- کتاب‌های درسی را به مانند یک بسته منسجم در نظر بگیرید که در کنار همدیگر زمینه رشد فرزندان را فراهم می‌آورند. این بدان معناست که به هر کدام از موضوعات درسی به هر میزان بی‌توجهی کنیم به همان اندازه در رشد فرزندانمان خلل وارد کرده‌ایم.
- برای جلوگیری از اتلاف وقت و انرژی خود و فرزندان سعی کنید با اهداف برنامه‌های درسی آشنا شوید تا به راحتی بتوانید فعالیت‌های مناسب برای فرزندان انتخاب کنید و به یادگیری آنها جهت دهید. درک درست اهداف درس بطور چشمگیری از فشار حجم آموزش می‌کاهد.
- در مقدمه برخی از کتاب‌های درسی دانش‌آموز بخشی با عنوان «سخنی با والدین» آمده است آن را با دقت بخوانید تا در تحقق تربیت و یادگیری به فرزند خود یاری رسانید.
- به گونه‌ای عمل کنید که در این مدت اعضای خانواده در قبال یادگیری یکدیگر احساس مسئولیت کنند. یکی از این ظرفیت‌ها استفاده از دانش و توانایی فرزندان بزرگتر در ارتقای یادگیری فرزندان کوچکتر است.
- ظرفیت یادگیری کودکان بسیار محدود است، از سوی دیگر بازی محور زندگی کودک است. بی‌توجهی به این محور، میزان یادگیری را بسیار کاهش می‌دهد و آن را برای کودکان ملال‌آور می‌کند؛ بنابراین باید آموزش در کنار بازی قرار گیرد یا آنکه در جریان بازی زمینه یادگیری ایجاد شود.
- در آموزش مجازی شما همکار جدی معلم در تدریس و ارزشیابی هستید؛ بنابراین با جدیت کار را

دنبال کنید. در صورت بی توجهی شما امر آموزش برای فرزندتان محقق نخواهد شد. برای موفقیت این امر بیش از گذشته با معلم فرزندتان ارتباط داشته باشید.

■ نقش آفرین اصلی در آموزش بخش‌های غیر حضوری و مطالعه آزاد شما والدین محترم هستید. برای اینکه فرایند آموزش را به خوبی هدایت کنید ابتدا در جلسات حضوری در مدرسه شرکت کنید و درباره نقش خود و ابهاماتی که دارید، گفتگو کنید تا برای شما معلوم شود چه کاری بر عهده شماست. ادامه با مراجعه به شبکه رشد می‌توانید محتوای مورد نیاز جهت هدایت امر آموزش فرزندتان را بیابید.

توصیه‌های اختصاصی

۱۶۵

■ نقش والدین در پیشبرد برنامه درسی قرآن

حضرت محمد ﷺ

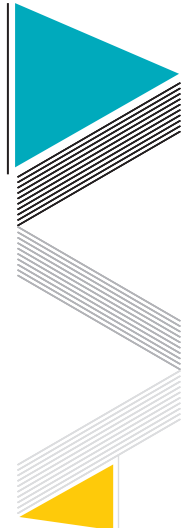
«هرکس به فرزندش قرآن بیاموزد، روز قیامت پدر و مادر او را فرامی‌خوانند و دو جامه بر آن دو می‌پوشانند که از نور آن، چهره‌های بهشتیان روشن می‌شود.»
اصول کافی، ج ۶، ص ۴۹

■ راز داشتن فرزندان صالح و متدین را باید در «میزان ارتباط والدین با قرآن کریم» جست‌وجو کرد لذا تحقق اهداف برنامه درسی قرآن به ویژه در دوره ابتدایی بیش از همه با «نقش الگویی والدین» ارتباط دارد.

■ محور آموزش در شرایط امروز بر مشاهده آموزش قرآن از رسانه ملی (و شبکه رشد) استوار است. فرزندان خود را به دیدن این برنامه‌ها به صورت منظم و مرتب تشویق کنید و بر این کار نظارت دقیق داشته باشید. به یاد داشته باشید نقش والدین در پیگیری و نظارت بر حسن اجرای آموزش قرآن مدرسه بسیار مهم است؛ پس با پشتیبانی مؤثر و مستمر، «یاور قرآنی» باشید.

■ «تشویق به موقع» و ایجاد «احساس موفقیت» در فرزندتان، دو کلید طلایی در آموزش قرآن است. هیچ‌وقت بر کودک خود سخت نگیرید، بلکه موفقیت‌های او را ارج نهید و با ملاحظت، نرمی، صبر و حوصله به او کمک کنید تا ضعف‌های خود را جبران کند.

■ از آنجا که کسب «سواد قرآنی» امری تدریجی است، لذا تشویق دانش‌آموزان به خواندن روزانه (پنج دقیقه) به تحقق اهداف قصد شده کتاب درسی کمک می‌کند. توصیه می‌شود والدین محترم علاوه بر

نقش الگویی، فرصت لازم برای خواندن قرآن کریم را برای فرزند خود فراهم کنند؛ به یاد داشته باشید مهم‌ترین و اساسی‌ترین فعالیت در یادگیری قرآن «خواندن مستمر قرآن» است. بنابراین با تشویق فرزند خود به این کار، زمینه تثبیت، تعمیق و تعمیم قواعد، درک معنا، مفاهیم و قرائت را فراهم آورید. ■ با تهیه لوح فشرده آموزش قرآن (کتاب گویا) برای فرزند خود، می‌توانید به یادگیری کامل و زیباتر قرآن کریم کمک کنید تا آنچه را آموخته است، با تمرین قرائت، تثبیت کند. امکان دریافت تلاوت‌های درسی از طریق شبکه ملی رشد (<https://www.roshd.ir>) وجود دارد.

■ والدین می‌توانند با تشویق فرزندان به ضبط خواندن قرآن خود و گوش کردن به آن، ضمن تقویت علاقه، زمینه ارتقا صحیح خوانی و قرائت او را فراهم کنند.

■ هدف از پیام قرآنی کسب «مهارت تفکر و تدبر در قرآن» است. با توجه به شرایط موجود، والدین باید نقش معلم را در خانه برای «بحث و گفت‌وگو» و بیان مصادیق پیام قرآنی ایفا نمایند.

■ حفظ پیام‌های قرآنی و برخی از آیات تربیتی کتاب، الزامی نیست ولی اگر فرزند شما به حفظ آنها علاقه نشان می‌دهد، او را به انجام این کار تشویق کنید. حفظ نسبی و اجمالی برخی از آیات و عبارات، ابزار مناسبی برای تثبیت و تعمیق یادگیری است و اگر همراه با درک معنا و تدبر باشد زمینه‌ساز تربیت و هدایت کودک شماسست. به‌علاوه حفظ قرآن زمینه مشارکت او را در فعالیت‌ها و مسابقات قرآن نیز فراهم می‌کند.

■ حفظ و بیان قواعد خواندن و تعاریف آنها ملاک آموزش نیست. بلکه رعایت قواعد در حین تلاوت مد نظر است. لذا فرزندان را به رعایت قواعد در هنگام قرائت آیات، تشویق کنید. اگر شما با روش‌های آموزش روخوانی قرآن آشنایی دارید، از کتاب درسی پیشی نگیرید و هیچ قاعده‌ای را علاوه بر آنچه در کتاب آمده است به او نیاموزید، این آموزش در پایه‌های بعد با نظم خاصی پیشرفته و کامل خواهد شد. ■ تشکیل منظم «جلسات خانگی قرآن» با محوریت کتاب درسی و طرح داستان‌ها و پیام‌های قرآنی در حین تلاوت اعضای خانواده و بحث و گفت‌وگو می‌تواند علاوه بر تقویت علاقه فرزند، به تحقق الگوی سبک زندگی قرآنی در جامعه یاری رساند.

■ جهت کسب اطلاعات بیشتر می‌توانید مجموعه فیلم‌های «نقش والدین در پیشبرد برنامه درسی قرآن» را با مراجعه به نشانی‌های زیر مشاهده کنید:

۱- <https://www.aparat.com/v/qUr1A>

۲- <https://www.aparat.com/v/VokSs>

■ نقش والدین در پیشبرد برنامه درسی فارسی

■ یکی از مهم‌ترین عواملی که در افزایش سواد خواندن موثر است، کتاب‌خوانی است. دانش‌آموزان دوره اول ابتدایی که هنوز در روان‌خوانی به سرعت و دقت مناسب نرسیده‌اند، باید کتاب بخوانند. لازم است والدین گرمی با شیوه‌های مختلف فرزندشان را در کتاب‌خوانی تشویق و ترغیب کرده و با آنان همراهی کنند. در پایه اول ابتدایی که دانش‌آموز هنوز سواد خواندن ندارد، ابتدا از فرزندتان بخواهید با توجه به عنوان داستان و سیر تصاویر، قصه را حدس بزنند. بعد از اینکه او داستانش را تعریف کرد و شما با دقت و حوصله گوش کردید، از او بخواهید به داستان نویسنده اصلی گوش کند. هنگام خواندن از فرزندتان بخواهید به مطالب کتاب نگاه کند و شما با انگشت یا وسیله‌ای مناسب مانند مداد سطرهای کتاب را دنبال کنید. (خطبری) البته کاری به فرزندتان نداشته باشید که به چه بخشی از مطالب داخل کتاب نگاه می‌کند. پس از خواندن چند داستان، ابتدا فرزند شما کشف می‌کند بین متن داستان و تصاویر ارتباط معنی‌داری وجود دارد. در ادامه به مرور چشمش با رسم الخط فارسی آشنا می‌شود، حتی می‌تواند اسم شخصیت داستان را که بارها در کتاب تکرار شده، کل‌خوانی کند. یادمان باشد اگر فرزندمان کتاب بخواند هم در مهارت خواندن ارتقا پیدا می‌کند هم در مهارت نوشتن.

۱۶۷

■ برای درس فارسی و نگارش، ساعات آموزشی مشخصی را در راستای توصیه‌های معلم در طول روز در نظر بگیرید.

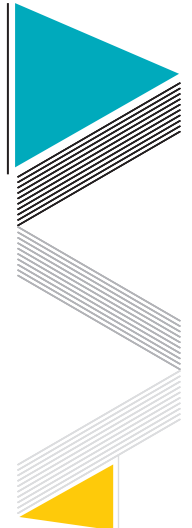
■ در زمان مشخص شده آموزشی محیطی آرام و بدون هیاهو برای دانش‌آموز به منظور انجام تمرین‌های فارسی و نگارش آماده کنید.

■ در هنگام تعیین تکالیف از جانب معلم مطمئن باشید که دانش‌آموز نسبت به مقدار و چگونگی انجام تکالیف این درس توجیه شده است.

■ در آموزش فارسی در قسمت نگاره‌ها و نشانه‌های ۱ و ۲ با توجه به قسمت‌های مختلف هر درس توصیه‌های کتاب را اجرا کنید.

■ توجه کنید که دانش‌آموزان اهداف نگاره‌ها را به خوبی دریافته باشند. اهداف نگاره شامل: خانواده، خیابان، مدرسه، کلاس، بوستان، روستا، باغ‌وحش، مسجد، بازار، نوروز، نام میوه‌ها، نام غذا و خوراکی‌ها، وسایل و لوازم منزل، وسایل و لوازم مدرسه، مهارت خوب گوش کردن و خوب سخن گفتن، مهارت شعرخوانی، مهارت تصویرخوانی و تصحیح اشتباهات لفظی می‌باشد که با انجام بازی‌های ساده و گفت‌وگوهای خانوادگی و استفاده از کتاب و تصاویر به این اهداف دست یافت.

■ اهداف آموزشی در قسمت نشانه‌ها شامل: شناخت حروف، شناخت ترکیب‌ها، کلمه‌سازی، جمله‌سازی و متن‌خوانی و درک مطلب است. توجه داشته باشید که بچه‌ها شکل‌های متفاوت حروف، جای قرار گرفتن آنها در کلمه و طرز درست نوشتن کلمات را یاد گرفته باشند.

- در هنگام آموزش مطمئن شوید که کودک دقت و توجه کافی در درک تصاویر، بیان جمله‌ها و بیان جزئیات را داشته باشد.
- به نحوه صحیح گرفتن مداد در دست دانش‌آموز توجه کنید. اگر او مداد را با فشار انگشتان در دست بگیرد، به گونه‌ای انگشتان حالت زاویه ۹۰ درجه را به خود بگیرد به مرور بد خط خواهد شد. لذا دقت شود که مداد در انگشتان کودک اندکی نرم و به سمت نوک انگشتان باشد. این کار هم فشار عصبی را کاهش می‌دهد و هم خط او را نرم و خوانا می‌کند.
- آموزش نوشتن از راست به چپ و یک خط در میان را فراموش نکنید.
- توجه کنید که حتماً از دفتر خط دار برای تمرین نوشتن استفاده شود.
- برای تشویق، ایجاد رغبت در کودک نسبت به شعرخوانی و حفظ شعر سعی کنید اشعار کتاب و اشعار مناسب غیردرسی را با او هم خوانی کنید.
- جمله‌سازی، درست نویسی کلمات و روان خوانی درست درس‌ها از اهمیت زیادی برخوردار است و ضرورت دارد هر روز این فعالیت در منزل انجام شود.
- درک مطلب و دریافت مفهوم متن و جملات درس باید مورد توجه قرار بگیرد و دانش‌آموز بعد از خواندن متن بتواند مفهوم آن را به خوبی دریافته باشد. بنابراین توجه به تمریناتی مانند درست / نادرست، درک مطلب، صندلی صمیمیت، گوش کن و بگو مهم است.
- به روان‌خوانی درس‌ها، لحن و آهنگ خواندن و مکث‌های مناسب در هنگام خواندن توجه شود تا دانش‌آموز هم در درست‌خوانی و هم در زیباخوانی تقویت شود.
- درک و دریافت مفهوم متن درس‌ها مورد توجه قرار گیرد و تمریناتی که نشان‌دهنده فهم کامل مفهوم درس است، انجام شود.
- نوشتن متن‌های کوتاه و یا ادامه دادن یک متن ناقص مورد توجه باشد تا دانش‌آموز به مهارت نگارش و انشا نویسی دست یابد.
- نظارت کنید که هنگام استفاده از موبایل یا هر وسیله برای آموزش در هنگام تدریس مجازی، کودک با بازی گوشی به دنبال استفاده‌های کجکاوانه دیگر از دستگاه نباشد.
- توجه داشته باشید که تکالیف در وقت و زمان مشخص شده انجام و برای معلم ارسال شود.
- سعی کنید تا حد ممکن هفته‌ای دو کتاب داستان مناسب با سن او برایش قرائت کنید و در میان داستان سؤالاتی را طرح کرده و به سؤالات و پاسخ‌های او توجه کنید. در خواندن هم به خوانش و تلفظ هم به درک مطلب از طریق طرح سؤال توجه شود.
- اولیا زمینه‌ای فراهم نمایند که دانش‌آموز با ضبط صدای خود و سپس با گوش دادن دقیق به آن، درست و روان خواندن، رعایت لحن، توانایی استدلال همراه با درک و آگاهی کسب نماید.
- اولیا علاوه بر پرسش‌های درس سؤالاتی طراحی نمایند که موجب تعامل با او و خودارزیابی دانش‌آموز شود.

- اولیا می توانند مجال و فرصتی به دانش آموز بدهند تا در مورد نکات دستوری و زبانی بحث نماید و به منابع معتبر برای افزایش معلومات مراجعه کند و تمرین‌هایی جهت تثبیت یادگیری مد نظر قرار دهند.
- در قسمت واژگان، اولیا می توانند کارت‌های بازی برای واژه‌های هم معنی، واژه‌های هم خانواده، متضادها و... تهیه کنند.
- اولیا با نشان دادن تصویری یا بیان خاطره ای برای دانش آموز زمینه سخن گفتن را فراهم نمایند. مهارت در این زمینه در تکوین مهارت‌های دیگر تاثیر زیادی دارد.
- حکایت‌ها را می توان در مورد مسائل روز مره زندگی که قابل فهم است، مرتبط کنند و همین باعث علاقمندی دانش آموز به مطالب درسی می شود.
- در محیطی شاد با برگزاری مسابقه درست خوانی شعرها، گفتن قافیه و ردیف‌ها با صدای بلند، برگزاری مسابقه مشاعره، انتخاب شعری از شعرای فارسی، فضای لذت بخشی برای حفظ شعر و خواندن متون ادبی فراهم شود.
- با طراحی سؤالاتی شبیه معما، چیستان یا حدس زدن متنی نا تمام، رغبت به یادگیری و مطالعه متون نظم و نثر فارسی تقویت شود.
- درگیر کردن ذهن و فکر دانش آموز به روش صحیح که در روند یادگیری موثر باشد مانند بسط دادن داستان یا تغییر شخصیت زمان و مکان داستان، مقایسه یک بیت شعر با یک واقعه.
- اهداف آموزشی کتاب فارسی و درس‌ها را به خوبی دنبال کنید.
- با طراحی املاهای متنوع، درست نویسی، تشخیص نمادهای نوشتاری و همگون سازی آوا با شکل خطی تقویت شود. علاوه بر این علاوه بر این از طریق گفتن املا به طور منظم هفته‌ای دوبار به درست نویسی واحدهای زبانی کودک کمک کنید.
- انواع املا: املاي بارش مغزی (گسترش دامنه واژگان)، املاي تلفیقي با قسمت هنر و سرگرمي و سایر کتاب‌های درسی، املاي کلمات هم خانواده، کلمات مخالف (تلفیقي با واژه آموزي) و املا از کتاب‌های غیر درسی.
- اولیا با دادن تعدادی کلمه دانش آموز را تشویق به نوشتن متن نمایند یا یکی از مواردی که تجربه نموده خلاصه نویسی کند، مانند سفرنامه، داستان جانبخشی به اشیا یا شهر خیالی و ...
- دانش آموزان در کارگاه نویسندگی با بیان جملاتی روان و سنجیده و با معنا می توانند با جهان پیرامون خود ارتباط برقرار کرده و در عین حال نظرات خود را نیز به دیگران انتقال دهند. یادمان باشد در نوشتن ساده و خلاق، قدرت آفرینش و تولید ذهنی دانش آموز به خوبی گسترش و تعمیق پیدا کند.
- اولیا می توانند متن‌هایی از گلستان سعدی یا کلیله و دمنه ... انتخاب نموده پس از قرائت بخش‌هایی مناسب از آن، سؤال‌هایی طراحی نمایند.
- با توجه به علاقه‌مندی دانش آموز، در کنار مطالب کتاب از یک سرگرمی دیگر مانند نقاشی، هنرهای دستی و... لحظات شاد و مفرحی را فراهم نمایید.

■ نقش والدین در پیشبرد برنامه درسی تفکر و پژوهش

کتاب «تفکر و پژوهش» دو هدف کلی دارد: (۱) پرورش توانایی فکر کردن و (۲) آموزش پژوهشگری. درسهای فصول اول، سوم و چهارم، برای تأمین هدف نخست و درسهای فصل دوم، ناظر به هدف دوم نگارش یافته‌اند.

این کتاب و درسهای آن (خصوصاً درسهای مربوط به «پرورش تفکر»)، از چند جهت با همه‌ی کتابهای درسی فرزند دل‌بندتان متفاوت است. یک جهت تفاوت آن است که در این کتاب قرار نیست فرزند شما مجموعه‌ای از مفاهیم، اصطلاحات، اطلاعات، فرمول‌ها و... را حفظ کند. هدف، تمرین کردن مهارت‌های مورد نیاز برای تفکر و رشد دادن منش‌های شخصیتی مورد نیاز یک انسان اهل اندیشه‌ورزی است. دیگر جهت تفاوت، روش آموزشی ویژه‌ی این کتاب است. دروس این کتاب به‌گونه‌ای طراحی شده‌اند که آموزش آنها، نیازمند گفتگو و تعامل چند سویه میان معلم و دانش‌آموزان است. بدون چنین گفتگو و تعاملی، اهداف این کتاب تحقق‌پذیر نیستند. به زبان دیگر، بخش مهمی از هدف آموزشی این درس، در صورتی تأمین می‌شود که دانش‌آموز در برابر پرسش‌های تفکر برانگیز معلم، پاسخی دهد که تأمل دیگر دانش‌آموزان یا نظر مخالف آنان را برانگیزد و بعد، این اختلاف نظرها با مدیریت معلم به زمینه‌ای برای ارائه‌ی استدلال‌های مخالفان و موافقان درباره‌ی موضوع و بررسی ابعاد مختلف آن تبدیل شود. در چنین فضایی، دانش‌آموزان علاوه بر مهارت‌ها و صلاحیت‌های عمومی و پیش‌نیاز تفکر (همچون ارتباط کلامی مناسب، گوش فرا دادن با دقت، احترام به دیگران، رعایت نظم و ترتیب، قانون‌مداری و...)، برخی مهارت‌های اساسی اندیشه‌ورزی (همانند استدلال‌آوری، تحلیل، قضاوت بر اساس معیارها و شواهد، تصمیم‌گیری و...) را نیز تمرین می‌کنند.

در عین حال، دو ویژگی فوق، آموزش این کتاب در شرایط غیرحضورى را دشوار می‌کند، زیرا بدون حضور رو در روی دانش‌آموزان و گفتگوی زنده با آنها، فرآیند یادگیری به درستی طی نخواهد شد، همچنان‌که قرار نیست در این درس، صرفاً مجموعه‌ای از اطلاعات به دانش‌آموزان منتقل شود تا انتظار داشته باشیم با روش‌هایی مثل «مدرسه‌ی تلویزیونی» یا بارگذاری فایل‌های صوتی، تصویری و متنی یک‌طرفه توسط معلم بر روی سامانه‌ی شاد، چنین هدفی محقق شود. البته در صورت فراهم بودن امکان ارتباط تعاملی امن در بستر فضای مجازی، می‌توان بخش قابل توجهی از اهداف کتاب را محقق کرد. شما چه کمکی می‌توانید انجام دهید؟

به رغم دشواری‌های آموزش این کتاب در وضعیت غیرحضورى، شما در خانواده می‌توانید با توجه به چند توصیه، نه تنها نقش تأثیرگذاری در تحقق اهداف این کتاب داشته باشید، بلکه تجربه‌ی متفاوتی از رابطه‌ی تربیتی با فرزندتان را تجربه کنید. حتی اگر چند درس از درس‌های این کتاب را نیز با کسب آمادگی کافی و با کیفیت مناسب پیش ببرید، تجربه‌ی شیرینی از پرورش تفکر فرزندتان به دست خواهید آورد.

اما توصیه‌ها:

۱ با فرزندتان فیلم ببینید و برایش داستان تعریف کنید!

بیشتر درسهای این کتاب، بر محور یک فیلم کوتاه، داستان، بریده‌ی جراید و یا فعالیت طراحی شده است. همه‌ی فیلم‌ها در اینترنت (بر روی پایگاه گروه تفکر به آدرس <http://thinking-dept.talif.sch.ir> یا در دیگر پایگاه‌های به اشتراک‌گذاری فیلم) قابل دریافت هستند. داستانها یا مضمون آنها را هم می‌توانید با جستجوی ساده در اینترنت پیدا کنید. اگر به هر دلیل، نتوانستید فیلم‌ها و داستانها را بیابید، نگران نباشید! کتاب «تفکر و پژوهش» یک کتاب راهنمای معلم دارد که می‌توانید از این آدرس: <http://chap.sch.ir/books/5125> یا از پایگاه گروه تفکر (که آدرس آن پیش از این گذشت) دریافت کنید. در کتاب راهنمای معلم، خلاصه‌ی داستان همه‌ی فیلم‌ها و داستانها آمده. می‌توانید آنها را با افزودن آب و تاب بیشتر، برای فرزندتان تعریف کنید!

۲ درباره‌ی فیلم و داستان، با فرزندتان گفتگو کنید!

این مرحله، مرحله‌ی بسیار مهمی است. این گفتگو به طور کلی می‌تواند در سه سطح یا مرحله انجام شود:
۲/الف - توصیف آنچه دیده یا شنیده: از او درباره‌ی آنچه دیده یا شنیده، سؤال کنید.
۲/ب- تحلیل روابط و مسائل: از او درباره‌ی موقعیت‌های مبهم، پرسش‌برانگیز، چرایی اتفاقات، روابط میان پدیده‌ها و ... سؤال کنید. به او اجازه دهید درباره‌ی آنچه در فیلم یا داستان دیده یا شنیده، تحلیل ارائه کند و سپس، با سؤالهایی مثل «چرا اینطور فکر می‌کنی؟» و «چه دلیلی برای این نظرت داری؟» او را به چالش بکشید. دقت داشته باشید که آنچه در این بخش بیشتر مهم است، این است که او برای سخن خود، دلایل و شواهدی ارائه کند. لازم نیست پاسخ او حتماً کاملاً درست یا مورد پسند شما باشد.

۲/ج- ارتباط برقرار کردن با موقعیت‌های واقعی زندگی: به فرزندتان کمک کنید تا میان یافته‌ها و تحلیل‌های خودش از فیلم یا داستان یا فعالیت، با موقعیت‌های واقعی زندگی خودش ارتباط برقرار کند. این سطح / مرحله دشوارتر از دو سطح / مرحله‌ی پیشین است. اگر دیدید از پس آن برنمی‌آید، خود و فرزندتان را اذیت نکنید!

۳ در هر یک از مراحل گذشته، می‌توانید بار دیگر بخش‌هایی از فیلم یا داستان را مرور کنید تا به فرزندتان کمک کنید توصیف، تحلیل یا ارتباط‌یابی خودش را تقویت کند. همچنین، می‌توانید دیگر اعضای خانواده را هم به این جلسه‌ی فکرپروری اضافه کنید!

۴ برای این که موتور تفکر فرزندتان را به راه بیندازید، باید هم پرسشگر خوبی باشید و هم بتوانید گفتگو را به خوبی هدایت کنید. این نکته، کلید موفقیت در فکرپروری است. جدول ۱-۳ (انواع پرسش‌ها و مثالهای آنها) در صفحه ۵۰ و جدول ۲-۳ (رهنمودهایی برای هدایت گفتگوهای گروهی) در صفحه ۵۲ از کتاب راهنمای معلم تفکر و پژوهش، می‌تواند به شما در این زمینه کمک کند.

۵ قبل از این که یک درس را با فرزندتان کار کنید، نسبت به آنچه می‌خواهید انجام دهید کسب آمادگی کنید. مثلاً اگر فرصت دارید، ابتدا خودتان یک بار فیلم را ببینید، یا فرآیند اجرای آن درس را در کتاب راهنمای معلم مرور کنید (کتاب راهنمای معلم، کمک بسیار خوبی برای هدایت بهتر گفتگوها و آشنا کردن شما با نقاط کانونی فرآیند یادگیری است. کافی است قبل از هر درس، به بخش مربوط به فرآیند اجرای آن درس (که در فصل چهارم کتاب راهنمای معلم آمده) نگاهی بیندازید).

۶ فضایی صمیمی و آرام برای گفتگو فراهم کنید. صبور باشید و به فرزندتان اجازه دهید درباره‌ی آنچه می‌خواهد بگوید، به اندازه‌ی کافی تأمل کند. به سخنان او با دقت گوش دهید. از نظرات عجیب و به ظاهر نامناسب او برآشفته نشوید. از تمسخر آنچه ابراز می‌کند پرهیز کنید و مهم‌تر آن که، سعی نکنید خودتان به سرعت نتیجه‌گیری کرده و آن را به او القا کنید.

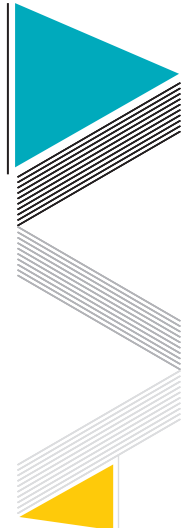
۷ درس‌های فصل دوم کتاب، مربوط به آموزش پژوهشگری هستند. شما می‌توانید با مطالعه‌ی متن این دروس (و همچنین رهنمودهای کتاب راهنمای معلم) و آگاهی نسبت به مسیری که در آنها پیش‌بینی شده، یک پروژه‌ی پژوهشی ساده را با فرزندتان به انجام برسانید، پروژه‌ای درباره‌ی محله‌تان، مجتمع مسکونی که در آن زندگی می‌کنید، حیوانات و گیاهان یا حتی علاقمندی‌های اعضای خانواده و بستگانتان. فراموش نکنید که آنچه مهم است، درگیر شدن فرزندتان با مراحل مختلف پژوهش و کاوشگری است، نه کپی و پیست کردن یک متن از یک پایگاه اینترنتی!

■ نقش والدین در پیشبرد برنامه درسی ریاضی

انتظار می‌رود خانواده‌ها مشارکت هم‌سو در جریان آموزش ریاضی دانش‌آموزان داشته باشند. آن‌ها می‌توانند از طریق انگیزه دادن به کودکان و تشویق آن‌ها برای تلاش بیشتر و آماده سازی بستر حمایتی مناسب از فرآیند آموزشی که در کلاس درس رقم می‌خورد، فرآیند یادگیری کودکان خود را تسهیل کنند. همچنین پیشنهاد می‌شود خانواده‌ها از ارائه آموزشی بر خلاف رویکردها و محتوای کتابهای درسی ریاضی اجتناب کنند. بر همین اساس در صورتی که خانواده‌ای با رویکردها و محتوای ارائه شده در کتاب‌های درسی ریاضی آشنایی کامل ندارد بایستی از مداخله در فرآیند آموزش خودداری نموده و نقش حمایتی خود را از طریق مهیا کردن بستر تشویقی مناسب برای تلاش و فعالیت کودکان برای انجام دادن تکالیف منزل و پیگیری وضعیت درسی آنها از طریق ارتباط با اولیاء مدرسه ایفا کنند. یکی از رویکردهای حاکم بر کتاب‌های درسی ریاضی جدیدالتالیف، تغییر نگاه به یادگیری ریاضی و فعال بودن دانش‌آموزان در این فرآیند است.

امروزه نگاه به فرآیند یادگیری ریاضی توسط دانش‌آموزان با نگاهی که در گذشته بر این فرآیند حاکم بوده تغییری بنیادین دارد. در گذشته، معلم ارائه دهنده محتوای ریاضی و دانش‌آموز دریافت‌کننده منفعل آن مفاهیم و محتوا بود. در آن دیدگاه، برای فعالیت دانش‌آموزان در جریان یادگیری، نقشی متصور نبود و دانش‌آموز فقط به عنوان بیننده و شنونده محتوا بودند. اما در دیدگاه جدید، یادگیری ریاضی حاصل تعامل دانش‌آموز با محیط پیرامونی و انجام فعالیت‌های ذهنی توسط خود اوست و سایر عوامل از جمله کتاب درسی و معلم، تنها نقش برنامه‌ریز و مهیاکننده فرصت‌های مناسب برای تعامل دانش‌آموز دارند. با توجه به این تغییر دیدگاه نسبت به یادگیری ریاضی، اولیاء دانش‌آموزان بایستی توجه کنند بخش‌هایی از کتاب درسی که تحت عنوان «فعالیت» ارائه می‌شود با هدف ارائه فرصت‌های برنامه‌ریزی شده برای تعامل فرزندان با محیط پیرامونی و انجام فعالیت‌های ذهنی توسط آنها تدارک دیده شده است تا از این طریق مفهومی توسط خود آنها انتزاع و درک شود. لذا در انجام این قسمت توسط دانش‌آموزان، اولیاء آنها نباید با ارائه راهنمایی‌های بیش از حد مانع از درگیر شدن ذهن دانش‌آموزان در مسئله شوند و اجازه دهند فرزندان با استفاده از دانسته‌ها و شیوه‌های یادگیری خود دست به اکتشاف ریاضی زده و مفهومی جدید را در ذهن خود کشف و خلق کنند. پس از انجام فعالیت توسط دانش‌آموزان، مناسب است اولیاء از آنها بخواهند در خصوص آنچه از طریق انجام فعالیت یادگرفته‌اند، توضیح دهند. بخش کار در کلاس با هدف تثبیت و تعمیق مفاهیم آموخته شده توسط دانش‌آموزان در بخش فعالیت فراهم شده است و بخش تمرین نیز با همین هدف و همچنین تعمیم موارد آموخته شده به موقعیت‌های جدید تدارک دیده شده است. همان‌گونه که مشهود است تمامی این موارد بایستی توسط دانش‌آموزان انجام شود و ارائه پاسخ به آنها نه تنها نمی‌تواند به یادگیری ریاضی آنها کمک کند بلکه منجر به عقیم شدن فرآیند یادگیری و کشف مفهوم توسط آنها خواهد شد. لذا همه اولیاء گرامی دانش‌آموزان را به ممانعت از ارائه پاسخ مستقیم به فرزندان در فرآیند انجام تکالیف ریاضی توصیه می‌کنیم.

یکی از ابزارهایی که می‌تواند نقش چشمگیری در ارتقاء یادگیری ریاضی دانش‌آموزان به خصوص در دوره ابتدایی داشته باشد، استفاده از مواد و وسایل ملموس و واقعی و مشهود است. بر همین اساس پیشنهاد می‌کنیم اولیاء دانش‌آموزان وسایل ملموس، واقعی و در دسترس برای دانش‌آموزان فراهم کنند تا به وسیله آنها فعالیت‌های کتاب‌های درسی ریاضی را انجام دهند. اولیاء دانش‌آموزان برای تشخیص مواد ملموس مورد نیاز می‌توانند از معلمان فرزندان مشاوره بگیرند. همچنین از محتوای کتاب‌های راهنمای معلم بارگذاری شده در سایت چاپ و توزیع کتاب‌های درسی و محتوای پشتیبان کتاب‌های درسی ریاضی جدیدالتالیف، بارگذاری شده در سایت گروه ریاضی دفتر تالیف کتاب‌های درسی دوره ابتدایی و دوره متوسطه نظری به آدرس <http://math-dept.talif.sch.ir>، نیز می‌توانند برای این منظور استفاده کنند.

■ نقش والدین در پیشبرد برنامه درسی تربیت بدنی

در شرایط فراگیری بیماری کووید ۱۹، یکی از مهم‌ترین عواملی که در ایجاد نشاط، شادابی و توسعه سلامت جسمانی و روانی افراد نقش مؤثری خواهد داشت، انجام فعالیت بدنی، بازی و سرگرمی‌های حرکتی کودکان در کنار اعضای خانواده است که این مهم در بستر درس تربیت بدنی محقق می‌شود. لذا انتظار می‌رود والدین عزیز با هماهنگی و مشورت‌های معلم تربیت بدنی، برای انجام فعالیت بدنی و بازی‌های حرکتی فرزندان خود در منزل برنامه‌ریزی کنند تا ضمن حفظ و ارتقا سلامت فرزندان از آسیب‌های جسمانی (کمر درد، ناهنجاری‌های قامتی، چاقی و اضافه وزن، و...) و روانی (افسردگی، اضطراب، استرس، عصبانیت و...) که در کمین ایشان است نیز پیشگیری به عمل آورند. به همین منظور سه نقش مهم والدین در پیاده‌سازی برنامه درسی تربیت بدنی به شرح زیر تبیین می‌شود:

۱ نقش پشتیبانی شامل

- فراهم‌سازی وسایل و تجهیزات ورزشی مناسب انجام بازی‌ها و فعالیت‌های حرکتی داخل منزل مانند انواع توپ‌ها، راکت و توپ تنیس روی میز، تشک، کیسه لوبیا، سبد، حلقه، طناب، متر، و...
- همکاری و مشارکت در ساخت دست‌سازه‌های مناسب ورزشی مانند کیسه‌های لوبیا، توپ‌های پارچه‌ای و... .

- ایمن‌سازی فضا و وسایل خانه قبل از انجام فعالیت بدنی

- تدارک فرصت فعالیت‌ها و بازی‌های حرکتی برای فرزندان مطابق با رهنمودهای معلم

- مراقبت از افزایش بی‌رویه فعالیت‌های کم‌تحرک مانند تماشای تلویزیون، استفاده از رایانه و تبلت و گوشی تلفن همراه

۲ نقش همیار معلم شامل

- کمک به دانش‌آموز در جریان آموزش محتوای برنامه درسی تربیت بدنی (اجرای صحیح حرکات، دادن بازخورد و...) مطابق با رهنمودهای معلم

- نظارت بر انجام فعالیت‌ها و رعایت مراحل گرم کردن، سرد کردن و ایمنی فعالیت‌های حرکتی در منزل

- نظارت بر انجام تکالیف حرکتی و ایمنی فرزندان در منزل و ارائه گزارش به معلم

- مشارکت در انجام فعالیت‌های بدنی همراه با فرزندان در داخل و خارج از منزل

۳ نقش حمایت عاطفی و روانی شامل

- تشویق و ترغیب فرزندان در انجام مستمر فعالیت‌های بدنی و تکالیف حرکتی در منزل (حداقل ۶۰ دقیقه فعالیت بدنی متوسط تا شدید در طول روز)

- تشویق و ترغیب در جهت کاهش مصرف غذاهای پرکالری و کم ارزش مانند شیرینی و فست فود و جایگزین کردن آنها با مواد مغذی و باارزش مانند میوه و سبزیجات

- ایفای نقش الگویی برای فرزندان با انجام مستمر فعالیت بدنی در منزل

نقش مدیر مدرسه

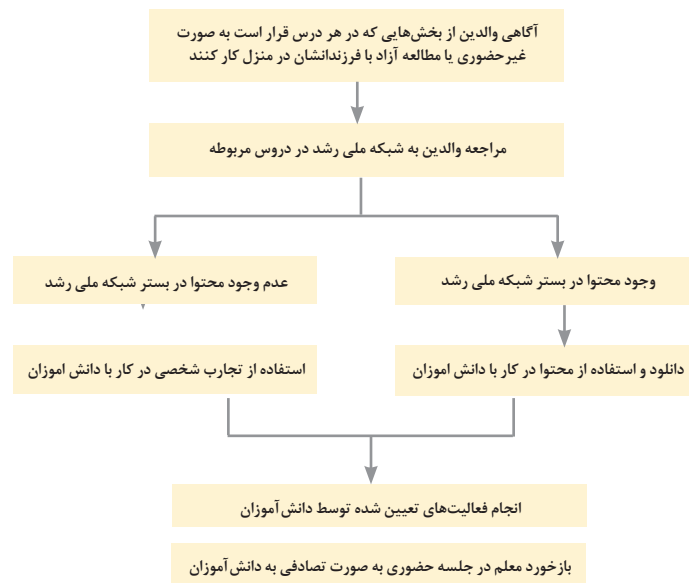
مدیریت مدرسه مجازی اقتضائاتی دارد که توجه به آنها تحقق اهداف تربیتی و آموزشی را میسر می‌سازد لذا لازم است مدیران محترم مدارس در ابعاد زیر به خوبی ایفای نقش کنند:

■ ایجاد بستر مناسب برای آموزش و ارزشیابی

■ امور اجرایی

بستر مناسب برای آموزش و ارزشیابی

نقش آفرینی اصلی برای آموزش محتوای غیر حضوری و مطالعه آزاد به عهده والدین است و مدیر مدرسه نقش عمده‌ای در آموزش والدین دارد. برای موفقیت این امر لازم است در ابتدای سال تحصیلی، مدیر مدرسه جلسه‌ای با والدین داشته باشد و اهمیت نقش آنها و نیز کیفیت نقش آفرینی آنها را توجیه نموده و با پاسخ‌گویی به ابهامات، آن‌ها را در این فرایند با خود همراه نماید. در این جلسه، شبکه ملی رشد و نحوه دریافت محتوا از آن‌ها به والدین معرفی گردد و انتظارات معلم در آموزش با استفاده از محتواهای معرفی شده در این بستر معلوم شود. انتظار می‌رود والدین این مراحل را برای کار با دانش‌آموزان پیش بگیرند:

این جلسه می‌تواند هر دو ماه یک‌بار جهت آسیب‌شناسی آموزش و رفع موانع موجود به صورت حضوری در مدرسه برگزار گردد.

امور اجرایی

مدیر مدرسه حلقه اتصال بین دانش‌آموز، معلم، خانواده و برنامه‌درسی است و می‌تواند از طریق برنامه‌ریزی، هدایت و نظارت بر حسن اجرای برنامه‌ها در مدرسه، نقش خود را ایفا کند؛ از جمله مواردی که لازم است مدیران مدارس به آن توجه کنند، عبارتند از:

- فراهم کردن زمینه ارتباط مؤثر بین معلم و اولیا؛
- پیش‌بینی یک کلاس تدریس در مدرسه با امکانات لازم جهت ضبط تدریس معلم؛
- شناسایی خانواده‌هایی که چند فرزند دارند و باید نحوه‌ی استفاده از فضای مجازی مدیریت شود و ارائه راهکار به آنها
- شناسایی اولیایی که شاغل هستند و دانش‌آموز به گوشی همراه دسترسی ندارند و تولید بسته‌های خودآموز برای آنها
- شناسایی اولیایی که از لحاظ دسترسی به گوشی هوشمند و هزینه بسته‌های اینترنتی مشکل دارند و اهتمام برای حل مشکل با جذب کمک از نهادها و خیرین.
- تعیین نقش معاون آموزشی مدرسه در موارد زیر:
 - مشارکت و نظارت در کانال‌ها و گروه‌های تشکیل شده از سوی معلم و اولیا؛
 - پیگیری و مراقبت فعالیت معلمان در فضای آموزشی مجازی و نحوه ارائه آموزش و تدریس درس
 - راهنمایی معلمان در داشتن یک طراحی آموزشی در فضای مجازی
 - حمایت از همکاران از لحاظ نظارت آموزشی و بررسی حضور و غیاب و پیگیری دانش‌آموزانی که در فضای غیرحضوری مشارکت ندارند.
- شناسایی دانش‌آموزان غیر فعال در فضای آموزشی و پیگیری و بررسی دلایل آن
- تعیین نقش روانشناس جهت مشاوره ویژه به معلم، والدین و دانش‌آموز برای:
 - کاهش بار روانی و استرس حاصل از شرایط موجود؛
 - آموزش نحوه مدیریت و استفاده از فضای مجازی؛
 - مشاوره جهت آموزش دانش‌آموزان با نیازهای خاص.

Est/ptivo

محتوای ابتدایی بارگذاری شده در سامانه آموزشی تربیتی رشد

محتوای سامانه ملی رشد

محتوای بارگذاری شده ابتدایی بر سامانه آموزشی تربیتی رشد

QR	عنوان	کد	ردیف
	آموزش قرآن (اول)	۱۰۱	۱
	فارسی (اول)	۱۰۳	۲
	نگارش فارسی (اول)	۱۰۴	۳
	ریاضی (اول)	۱۰۵	۴
	علوم تجربی (اول)	۱۰۶	۵
	آموزش قرآن (دوم)	۲۰۱	۶

	هدیه های آسمان (دوم)	۲۰۲	۷
	فارسی (دوم)	۲۰۳	۸
	نگارش فارسی (دوم)	۲۰۴	۹
	ریاضی (دوم)	۲۰۵	۱۰
	علوم تجربی (دوم)	۲۰۶	۱۱
	آموزش قرآن(سوم)	۳۰۱	۱۲
	هدیه های آسمان(سوم)	۳۰۲	۱۳

	فارسی (سوم)	۳۰۳	۱۴
	نگارش فارسی (سوم)	۳۰۴	۱۵
	ریاضی (سوم)	۳۰۵	۱۸
	علوم تجربی (سوم)	۳۰۶	۱۹
	مطالعات اجتماعی (سوم)	۳۰۷	۲۰
	آموزش قرآن (چهارم)	۴۰۱	۲۳
	هدیه های آسمان (چهارم)	۴۰۲	۲۴

	فارسی (چهارم)	۴۰۳	۲۵
	نگارش فارسی (چهارم)	۴۰۴	۲۶
	ریاضی (چهارم)	۴۰۵	۲۷
	علوم تجربی (چهارم)	۴۰۶	۲۸
	مطالعات اجتماعی (چهارم)	۴۰۷	۲۹
	آموزش قرآن (پنجم)	۵۰۱	۳۲
	هدیه های آسمان (پنجم)	۵۰۲	۳۳

	فارسی (پنجم)	۵۰۳	۳۴
	نگارش فارسی (پنجم)	۵۰۴	۳۵
	ریاضی (پنجم)	۵۰۵	۳۶
	علوم تجربی (پنجم)	۵۰۶	۳۷
	مطالعات اجتماعی (پنجم)	۵۰۷	۳۸
	آموزش قرآن (ششم)	۶۰۱	۴۱
	هدیه های آسمان (ششم)	۶۰۲	۴۲

	فارسی (ششم)	۶۰۳	۴۳
	نگارش فارسی (ششم)	۶۰۴	۴۴
	ریاضی (ششم)	۶۰۵	۴۵
	علوم تجربی (ششم)	۶۰۶	۴۶
	مطالعات اجتماعی (ششم)	۶۰۷	۴۷
	کتاب کار - کار و فناوری (ششم)	۶۱۷	۴۹

موسسه تخصصی تربیتی

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
معاونت برنامه‌ریزی درسی و تولید بسته‌های تربیت و یادگیری
دفتر برنامه‌ریزی درسی و تولید بسته‌های تربیت و یادگیری
آموزش عمومی و متوسطه نظری